

Treball de Fi de Grau

Títol

Vegans fora del plat: cinc perspectives
per a una aproximació ètica i moral al
benestar animal

Autoria

Alba Díaz Morales

Professorat tutor

Gemma Casamajó Solé

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	x
Publicitat i Relacions Públiques	

Tipus de TFG

Projecte	x
Recerca	

Data

18/06/2020

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Vegans fora del plat: Cinc perspectives per a una aproximació ètica i moral al benestar animal		
Castellà:	Veganos fuera del plato: Cinco perspectivas para una aproximación ética y moral al bienestar animal		
Anglès:	Vegans off the plate: Five perspectives for an ethical and moral approach to animal welfare		
Autoria:	Alba Díaz Morales		
Professorat tutor:	Gemma Casamajó Solé		
Curs:	2019/20	Grau:	Comunicació Audiovisual
			Periodisme
			Publicitat i Relacions Públiques
			x

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Veganisme, animals, retrats, antiespecisme, periodisme literari
Castellà:	Veganismo, animales, retratos, antiespecismo, periodismo literario
Anglès:	Veganism, animals, portraits, antispecism, new journalism

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	Més enllà de la seva concepció dietètica, el veganisme és un estil de vida que cerca la millora del benestar animal, mediambiental i la salut humana. <i>Vegans fora del plat</i> és un reportatge literari que exposa, a través de quatre perspectives humanes i el retrat paral·lel d'un animal destinat al consum humà, els motius que porten una persona a esdevenir vegana i quin paper juga dins d'aquest col·lectiu.
----------------	---

Castellà:	Más allá de su concepción dietética, el veganismo es un estilo de vida que busca la mejora del bienestar animal, medioambiental y la salud humana. <i>Veganos fuera del plato</i> es un reportaje literario que expone, a través de cuatro perspectivas humanas y el retrato paralelo de un animal destinado al consumo humano, los motivos que llevan a una persona a convertirse en vegana y qué papel juega dentro de este colectivo.
Anglès:	Beyond its dietary conception, veganism is a lifestyle that seeks to improve animal welfare, the environment and human health. <i>Vegans off the plate</i> is a literary article that exposes, through four human perspectives and also the portrait of an animal destined to human's consumption, the reasons that make a person become vegan and what role does she play within this group.

ALBA DÍAZ MORALES

VEGANS FORA DEL PLAT

*Cinc perspectives per a una aproximació
ètica i moral del benestar animal*

ÍNDEX DE CONTINGUTS

PRESENTACIÓ FORMAL DEL PROJECTE.....	3
1. Introducció a la temàtica del reportatge.....	3
2. Objectius.....	7
3. Metodologia.....	9
4. Característiques del format del reportatge.....	15
5. Plantejament d'un reportatge interactiu per web.....	18
6. Calendari de treball.....	19
GLOSSARI DE TEMES.....	22
COS DEL REPORTATGE.....	25
CAPÍTOL I	25
➤ Dia 14.....	25
➤ Educació i nutrició.....	30
CAPÍTOL II	44
➤ Dia 189.....	44
➤ Alliberament i protecció.....	49
CAPÍTOL III	61
➤ Dia 365.....	61
➤ Activisme i conscienciació.....	64
CAPÍTOL IV	77
➤ La reflexió de l'endemà.....	77
➤ Transformació i conservació.....	82
AGRAÏMENTS.....	91
BIBLIOGRAFIA.....	92
ANNEXOS.....	100

PRESENTACIÓ FORMAL DEL PROJECTE

1.Introducció a la temàtica del reportatge

Molta gent concep el veganisme com un terme abstrús. És quelcom similar a l'amor, la veritat, la pobresa, la imaginació...Tothom n'ha sentit parlar, però no se sap ben bé d'on neix, que implica i quines conseqüències comporta esdevenir una persona vegana. Alguns fins i tot no estableixen la dissemblança entre el veganisme com a dieta i el veganisme com a filosofia de vida alternativa a aquella que s'ha imposat com a normativa al llarg de la història. En termes generals, es creu que el veganisme és un sistema d'alimentació que ha emergit al llarg del s.XX i s'ha consolidat al s.XXI.

No obstant això, aquest nou estil de vida va tenir el seu vestiment en els raonaments de grans pensadors de segles passats. Aquest és el cas de Pitàgores¹ o Sòcrates. Els dos seguien dietes fonamentades en el consum de plantes i instaven els seus seguidors a tractar amb respecte els animals. No va ser fins al mes de novembre de 1944 quan aquest concepte abstracte va ser debatut per primera vegada al Regne Unit. Durant una assemblea entre un grup de vegetarians encapçalada per Donald Watson i Elsie Shrigley² es van exposar arguments sobre la injustícia del sistema d'explotació ramadera que paral·lelament van quedar reflectits en els butlletins de la Vegan Society³, la primera institució que pretenia fomentar una ètica de respecte cap a la resta d'animals. Cinc anys més tard, l'any 1949, Leslie J.Cross -teòleg de la Universitat d'Oxford- va suggerir la primera definició del concepte veganisme com “el principi d'emancipació dels animals envers l'explotació dels humans”.

---

¹ Claus Leitzmann. (2014). *Vegetarian nutrition: past, present, future*. The American Journal of Clinical Nutrition ,100, 496–502. Recuperat de <https://doi.org/10.3945/ajcn.113.071365>

² The Vegan Society. *History: we've come a long way*. Vegansociety.com. Recuperat de <https://www.vegansociety.com/about-us/history>

³ The Vegan Society. (1970). *The Vegan News No. 2 1945*. Issuu.com. Recuperat de https://issuu.com/vegan_society/docs/the-vegan-news-no.-2-february-1945

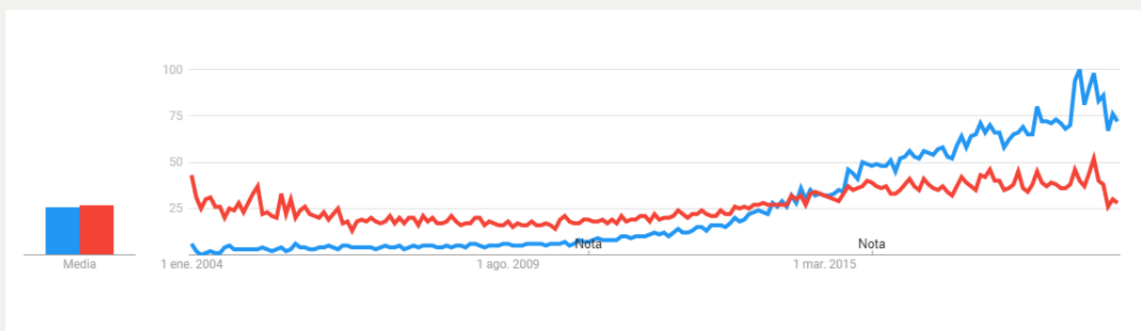

Amb el pas dels anys s'ha desenvolupat una definició més acurada del terme veganisme, entenent aquest no sols com una dieta que exclou els productes d'origen animal, sinó com complementa la Vegan Society "una filosofia i estil de vida que tracta d'evitar, sempre que sigui factible, totes les formes d'explotació i crueltat cap als animals, sigui quin sigui el seu propòsit, incloent-hi l'alimentació, la vestimenta o el calçat".

Actualment, gràcies en part per l'auge d'Internet i les noves tecnologies, el veganisme és una pràctica el reconeixement de la qual s'ha estès globalment. En els darrers setze anys, les cerques a Google del mot han incrementat de forma exponencial. A partir de febrer del 2015, la societat va començar a demostrar un major interès per entendre el concepte de "veganisme" per sobre del terme "vegetarianisme". El passat mes de setembre del 2019, coincidint amb la vaga mundial pel clima, va ser el moment en què les cerques de "veganisme" van superar el límit d'interès de les estadístiques de Google Trends, que se situa en la xifra 100.

INFOGRAFIA DE CERQUES A GOOGLE DE TERMES 'VEGGIES'

GRÀFIC COMPARATIU DE L'EVOLUCIÓ DE LES CERQUES DELS TERMES VEGETARIANISME (REPRESENTAT EN VERMELL) I VEGANISME (REPRESENTAT EN BLAU) A ESPANYA EN UN PERÍODE DE 16 ANYS (2004-2020)

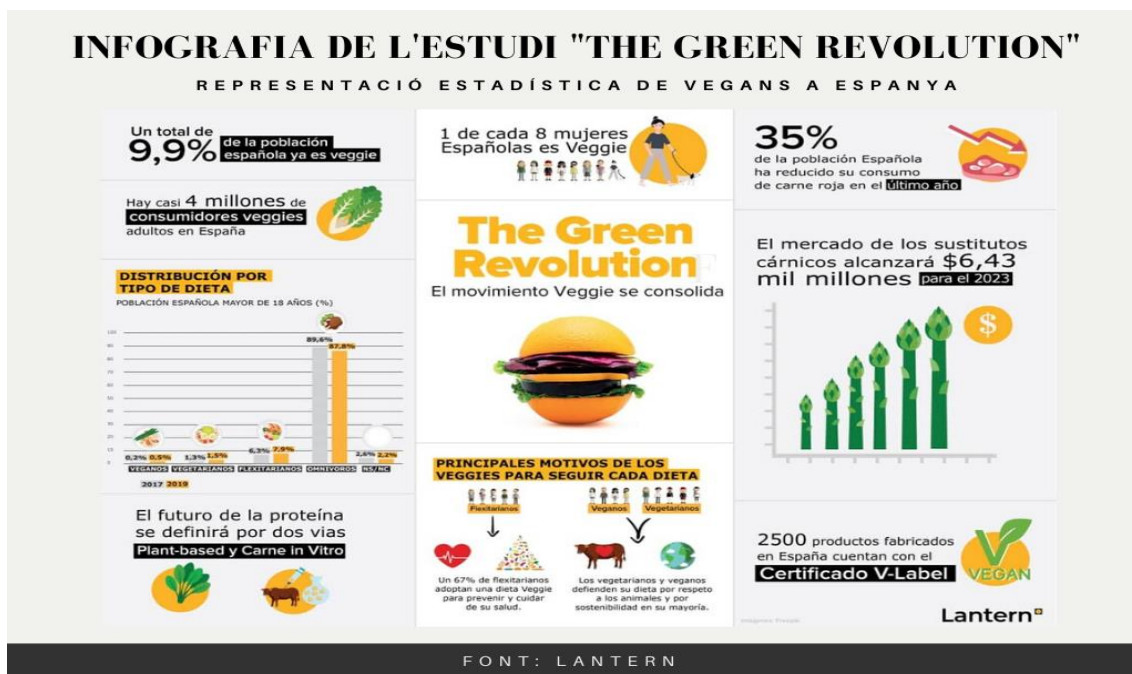

FONT: GOOGLE TRENDS

Si parlem del nombre estadístic de persones que practiquen el veganisme, en el 2010 ja hi havia aproximadament 407 milions de vegans en el món, segons una

aproximació de l'organització Mexican Vegan⁴. La xifra de persones que segueixen una dieta vegana ha augmentat amb el pas dels anys d'ençà de la seva primera menció, malgrat la falta d'estadístiques. També ho han fet altres règims alimentaris *veggie* que extreuen o redueixen el consum de carn en les seves dietes com ara el vegetarianisme, el flexitarianisme, el crudiveganisme o l'ovolactoveganisme (diferenciats en els Annexos d'aquest treball). En conseqüència, a Espanya el consum de carn s'ha reduït un 12% en els darrers sis anys, segons ha determinat aquest 2019 l'*Informe de Consumo Alimentario en España del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación*⁵.

En conseqüència, el col·lectiu vegà a Espanya es va situar el 2019 en un 9,9% de la població, és a dir, quatre milions de persones consumeixen diàriament productes vegetals amb diferents modalitats alimentàries.

⁴ Mexican Vegan. (7 abril 2010). ¿Cuántos veganos hay en el mundo?. Mexicanvegan.org. Recuperat de: <http://www.mexicanvegan.org/2010/04/cuantos-veganos-hay-en-el-mundo.html>

⁵ Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. (2019). *Informe del Consumo alimentario en España 2018*. Recuperat de https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/consumo-y-comercializacion-y-distribucion-alimentaria/20190807_informedeconsumo2018pdf_tcm30-512256.pdf

Dintre d'aquest col·lectiu, prop de 192.000 persones duen a terme una dieta 100% vegetal o vegana, excloent qualsevol aliment d'origen animal (inclosos els làctics, els ous i la mel), segons determina l'informe *The Green Revolution*.⁶

És necessari representar amb històries i no amb xifres, els motius que porten a un omnívor a desenvolupar interès per una dieta vegana. En el següent reportatge es demostrarà que l'increment progressiu del nombre de vegans no ve només donat per la capacitat de canviar la percepció moral de les persones envers els animals sinó que hi ha d'altres factors, com poden ser el medi ambient i la salut, que promouen una modificació dels hàbits alimentaris de la població.

Per una banda, la indústria agroalimentària és responsable del 18% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle del planeta, una xifra que en la seva totalitat supera la contaminació que genera la combinació de tots els mitjans de transport. A més, la ramaderia cobreix el 45% de la superfície terrestre. Conseqüentment, es converteix en la principal causa d'extinció d'espècies, zones mortes als oceans, la contaminació d'aigua i la destrucció de l'hàbitat. A l'Amazònia, el 88% de la terra desforestada de selves tropicals s'ha utilitzat per a pasturatge⁷. Si apropem la lupa del mapa, veurem com a Catalunya el 41% de les aigües subterrànies estan contaminades per nitrats procedents de purins de porcs i vedells, problema que afecta gairebé a la meitat del territori. La ramaderia i l'agricultura són responsables del 70% del consum d'aigua dolça del planeta, mentre que el 30% restant es reparteix entre la indústria (22%) i l'ús domèstic (8%)⁸.

D'altra banda, l'Organització Mundial de la Salut (OMS), després d'avaluar vuit-cents estudis diferents, ha classificat la carn processada en la primera categoria

---

⁶ Lantern. *The Green Revolution 2019*. Lantern.es. Recuperat de <http://www.lantern.es/papers/the-green-revolution-2019>

⁷ World Wildlife Fund (1997). *The year the world caught fire Report WWF, December*. Recuperat de <http://www.equilibriumresearch.com/upload/document/theyeartheworldcaughtfire.pdf>

⁸ World Watch Institute (2004). *State of the World 2004 WWI Report*. Recuperat de <http://www.greeneconomics.net/StateOfWorld-2004.pdf>

d'aliments cancerígens⁹. Paral·lelament, diversos estudis nutricionals han determinat que les dietes a base de vegetals redueixen el risc de diabetis tipus 2, malalties del cor i certs tipus de càncer, al mateix temps que redueixen els nivells de colesterol¹⁰.

2. Objectius

La decisió d'encarar en aquest reportatge diferents aspectes que defineixen la terminologia *veggie*, com pot ser la nutrició, educació i la protecció animal, rau de la motivació que va néixer en primera instància de demostrar que el veganisme, moltes vegades entès com una dieta alternativa, va molt més enllà de l'alimentació. Ser vegà comporta viure i sentir-se identificat amb un estil de vida que executa una filosofia ètica antiespecista que lluita no sols pel respecte dels animals no humans sinó també per la resta de conflictes socials que afecten el nostre espai temporal com pot ser l'emergència climàtica, la pobresa alimentària i la política sanitària.

Així doncs un dels objectius d'aquest projecte és mostrar les històries personals d'aquells que abans també seguien una dieta omnívora, però en un moment donat de la seva vida van patir un punt d'inflexió que els va portar a emprendre la decisió d'esdevenir vegans. Són exemples que ens permeten entendre quines són les diferents motivacions que inciten una persona a fer el canvi. No tots ho fan principalment per erradicar la violència indiscriminada contra els animals, sinó que hi ha qui pren la decisió per motius ecològics, sociològics o nutricionals. D'aquesta manera, pretenc que el lector, amb les següents històries, es qüestioni el seu nivell d'empatia cap a la resta d'éssers vius i es plantegi si el seu modus vivendi opera segons els valors morals que el caracteritzen com a persona o bé, rau inconscientment sota l'ètica preestablerta pel sistema.

---

⁹ OMS. (26 octubre 2015). *Monografías de la IARC evalúan el consumo de la carne roja y de la carne procesada*. Recuperat de https://www.iarc.fr/wp-content/uploads/2018/07/pr240_S.pdf

¹⁰ Lynch H, Johnston C, Wharton C. (2018). *Plant-based diets: Considerations for environmental impact, protein quality, and exercise performance*. Nutrients. Recuperat de <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6316289/>

D'altra banda, al llarg d'aquests quatre anys de carrera he llaurat el judici que determina que la informació és una de les armes més poderoses en el món en el qual subsistim. Estar informat implica analitzar i comparar la veracitat de tot allò que reps en forma de paraules, imatges o sons. Els mitjans de comunicació són els encarregats de transmetre una educació neutral del pensament. No obstant això, els mitjans d'Espanya, caracteritzada per tenir un model pluralista polaritzat de la comunicació, segons van decretar Hallin i Mancini en l'estudi dels sistemes mediàtics comparats,¹¹ no només publiquen informació que s'integra directament en la política de partits, sinó que també cau sota el domini del paper actiu de l'Estat.

Per tant, ens trobem amb una indústria comunicativa que s'ha edificat sota els dictàmens de les grans institucions i que actualment ofereix continguts polititzats escollits sota les directrius de l'agenda pública que regeix en cada moment. L'agroindústria animal representa un 16% del PIB conjunt de la indústria espanyola, mou gairebé 120.000 milions d'euros anuals¹² i està controlada per poques corporacions. El seu poder és tan elevat que algunes d'aquestes han acabat per infiltrar-se en el govern i influint sobre les institucions i els seus professionals, segons critica Melanie Joy a *Por qué amamos a los perros, nos comemos a los cerdos y nos vestimos con las vacas* (2013). Com que la indústria agroalimentària és responsable de la construcció d'una política partidària benefactora dels poders econòmics i exerceix una determinant incidència en el poder polític, els mitjans de comunicació exerceixen un paper molt poc crític a l'hora d'informar sobre el veganisme.

Això ha provocat que al llarg de la història els mitjans de comunicació hagin invisibilitzat el *carnisme* a través de l'omissió i la prohibició total de la informació anticarnista per tal d'evitar que arribi als consumidors¹³. Es tracta d'un sistema

---

¹¹ Hallin, D. C., & Mancini, P. (2008). *Sistemas mediáticos comparados: tres modelos de relación entre los medios de comunicación y la política*. Hacer.

¹² Agronegocios. (2019). *La facturación de la industria de alimentación y bebidas se acerca a los 120.000 millones de euros*. Agronegocios. Recuperat de agronegocios.es/casi-120-000-millones-produccion-industria-alimentacion-bebidas-espanola-2018/

¹³ Joy, M., & Fernández, M. A. (2013). *Por qué amamos a los perros, nos comemos a los cerdos y nos vestimos con las vacas: una introducción al carnismo*. Plaza y Valdés.

que afavoreix, voluntària o involuntàriament, el discurs de les tres N: menjar carn és necessari, normal i natural. Tres paraules que segons dictamina la psicòloga Melanie Joy també han permès justificar l'esclavitud, el racisme i el masclisme al llarg de la història.

Aquesta manca de peces periodístiques enfocades en aquesta temàtica, a més a més, dificulta la capacitat d'entendre les diferències entre les variants del concepte *veggie*. El vegetarianisme i el veganisme són dues modalitats aparentment similars, però amb una considerable dissemblança, ja que la primera actua sota la direcció del benestarisme i la segona sota el dictamen de l'abolicionisme¹⁴. És a dir, mentre que el vegetarianisme nega el consum de carn i peix, però si accepta el consum dels derivats d'animals (làctics, ous i mel) i, en conseqüència, tolera de forma implícita l'explotació animal, el veganisme prohibeix el consum de tots els anteriors aliments per tal d'abolir radicalment qualsevol classe d'abús.

D'aquesta manera, el següent reportatge ofereix una visió crítica, normalment omesa en els mitjans de comunicació, de les pràctiques ocultes de la ramaderia, gràcies al seguiment del cas d'un vedell destinat al sector càrnic. A més, deixa clar que la postura més favorable, si el lector té la intenció de desenvolupar l'ètica antiespecista, és el veganisme i totes les altres variants alimentàries no deixen de ser estàndards benestaristes que, en menor mesura, continuen beneficiant l'explotació animal.

3. Metodologia

La idea inicial d'aquest projecte era massa simple com per a representar un col·lectiu que cada cop va prenent més força dins de la societat contemporània actual. En primera instància volia especialitzar-me en el trajecte vital de

---

¹⁴ Vázquez, R., & Valencia, Á. (2016). La creciente importancia de los debates antiespecistas en la teoría política contemporánea: del bienestarismo al abolicionismo. *Revista Española de Ciencia Política*, (42), 147-164. Recuperat de <https://recyt.fecyt.es/index.php/recp/article/view/52412>

l'*influencer* mediambiental i nutricionista Carlota Bruna. Després em vaig adonar que donar testimoni de diverses persones que integren aquest col·lectiu, en comptes d'un sol individu, pot derivar en una major incidència en la consciència social i conduir a una opinió pública més informada. Va ser així com vaig arribar a la conclusió que no totes les persones esdevenen veganes per un motiu en concret, ja que cadascuna té un punt d'inflexió que els fa canviar la percepció del món en què viuen i vaig trobar interessant reflectir diferents històries que poden captivar el lector a través de diferents punts de vista. Així doncs, el projecte ha acabat representant situacions o fragments d'històries reals de la vida de quatre humans i un animal.

Sílvia Pujades: Activista vegana. Té 18 anys i viu al Prat de Llobregat. Ha estat la precursora dels Cubs de la Veritat (accions pacífiques de conscienciació visual) a Reus i organitza el Voicot (penjada de cartells reivindicatius) a Barcelona. També participa de forma constant en *disruptions* (actes de manifestació pacífica), els Cubs de la Veritat setmanals organitzats per Anonymous for the Voiceless a Barcelona i les vigiles mensuals als escorxadors de Sabadell i Mercabarna. Així mateix, també ha participat en un Open Rescue (Rescat Obert) de conills que va transcendir als mitjans de comunicació, com [El Món](#).

Fani Vegana (Estefanía Torralba): Fundadora del santuari Almas Veganas (Osor, Girona). Ha participat en entrevistes i debats públics sobre l'explotació animal a canals televisius com [Antena 3](#) i [Cuatro](#), així com a diaris digitals com [El Español](#), [El Mundo](#) i [ABC](#). Té un canal de Youtube en què mostra intromissions a granges intensives per visibilitzar les condicions de vida i la vulneració dels drets dels animals en aquestes instal·lacions. També té un perfil d'Instagram on mostra la vida d'aquells animals que formen part del santuari, promou el veganisme i també defensa altres lluites socials fent crítica del capitalisme, el feixisme, l'especisme, el racisme, el sexisme, la transfòbia, el capacitisme, la gordofòbia i l'aporfòbia.

David, Núria i Júlia: Família vegana conformada per l'auxiliar de fitness, David, la psicòloga perinatal, Núria, i la seva filla d'any i mig, Júlia. Viuen a Sant Boi del Llobregat i promocionen a través dels seus perfils d'Instagram una educació

basada en el respecte dels éssers vius com a base de la construcció d'una bona família vegana.

Dani Serralta: Creador de la Fundació Tribu Kifaru per a la protecció de la fauna salvatge a l'Àfrica, especialitzat en la conservació dels rinoceronts. Treballa també com a guia de safaris a Ankawa Safari (Livingstone, Zambia), l'empresa que ell mateix va crear per poder facilitar a la gent un turisme respectuós amb el medi ambient i els animals a través d'un operador local format per un equip d'experts que coneixen tot el territori africà.

Per realitzar aquesta construcció escènica de les vides personals dels perfils seleccionats, vaig dur a terme entrevistes en profunditat, entre dues o tres ocasions, a cadascú d'ells amb la qual cosa vaig aconseguir més de cinquanta pàgines de transcripcions amb material audiovisual inclòs.

Amb la Sílvia vam fer una primera trobada per entendre i aprendre del seu creixement personal com a vegana. La seva faceta com a activista em va fascinar i em va motivar en un futur a formar part d'alguns actes en què ella acostuma a participar com ara els cubs de la veritat o les vigílies als escorxadors. D'aquesta manera no només vaig poder veure de ben a prop quina era l'experiència de la Sílvia envers aquesta filosofia de vida, sinó que també vaig ser testimoni íntegre d'un grup d'activisme per a la defensa animal. Una acció que m'ha permès observar, aprendre i entendre un altre punt de vista que fins ara no era el meu. Tal com va explicar en una ocasió James O'Dea, exdirector d'Amnistia Internacional:

“El testigo está dentro, junto a los que sufren y son maltratados; el testigo tiene una extraordinaria capacidad para mantenerse en el fuego de odio y de la violencia sin alimentar esos elementos. De hecho, la forma más profunda de ser testigo de lo que sucede es una forma de compasión por todos los seres que sufren... En realidad, jamás somos observadores externos. Estamos juntos, en el interior de la herida. Lo que sucede es que algunos sienten el dolor y otros están anestesiados. Estamos dentro de todo lo que debe ser transformado ”.

En el cas d'en David, la Núria i la Júlia vaig tenir l'oportunitat de ser convidada virtualment al seu petit pis d'un barri de Sant Boi de Llobregat. A través d'una tasca d'observació, vaig poder veure amb total transparència com desenvolupen amb normalitat les seves rutines interpersonals.

La visita al santuari de la Fani, Almas Veganas, ha estat si no la millor, la més enriquidora experiència de tot el reportatge plegat, ja que no només vaig tenir l'honor de veure la labor que es cultiva en un dels vint-i-quatre santuaris d'animals existents a Espanya, sinó que també vaig tenir la possibilitat d'interactuar amb les habitants animals del santuari i aprendre de les seves històries. Ha estat una manera de donar veu a les víctimes silenciades que són si més no les protagonistes implícites del següent relat.

Finalment, en el cas de Dani Serralta, encara guardava en la memòria el record d'assistir a una de les conferències impartides pel professional sobre el perill d'extinció de la fauna salvatge al continent africà derivat de la caça furtiva. Amb l'aparició del coronavirus, no va ser possible fer una trobada física amb ell. Tot i això, vaig complementar tota la informació que tenia amb els directes d'Instagram que ell feia per conscienciar la gent sobre la relació entre la pandèmia de la Covid-19 (especulada per tenir el seu origen en el contacte amb pangolins) i l'increment de la caça furtiva a l'Àfrica d'aquests i molts altres animals. Així mateix, vam dur a terme una entrevista telefònica que em va ser de molta utilitat per conèixer la seva història personal molt més enllà del seu perfil professional.

Per complementar aquestes entrevistes em vaig documentar sobre cadascun dels perfils mitjançant la realització d'un estudi exhaustiu de les xarxes socials de tots els subjectes amb l'objectiu d'integrar-me amb més facilitat en el seu dia a dia i entendre la seva percepció del món a través dels missatges i les publicacions que comparteixen per conscienciar sobre el veganisme als seus seguidors.

Per fonamentar el treball, a banda dels testimonis, també he comptat amb l'ajuda d'experts (veterinaris, pediatres, polítics...) que m'han aclarit tots els dubtes

formulats arran d'haver recopilat tota la informació de les històries principals de la narració. Vaig entrevistar al veterinari, Alfonso Senovilla, i la catedràtica de la UAB i investigadora del *Servicio de Nutrición y Bienestar de los Animales* (SNiBA), Ana C. Barroeta, els quals em va desmitificar la relació entre l'hormonació i el sistema d'alimentació dels animals, entre altres faules. En la mateixa línia vaig entrevistar a Alfred Ferret Quesada, enginyer d'agricultura i biologia, especialitzat en bestiar boví. Per tractar temes legislatius vaig parlar amb Miriam Cugat Mauri, especialista en dret penal i maltractament.

Altrament, per tenir una aproximació de les pràctiques que es duen a terme dins dels escorxadors vaig entrevistar a Pau Brunet, actual periodista i ex-treballador de l'escorxador d'Avinyó. Així mateix, em vaig ficar en contacte amb mitja desena de santuaris d'animals que es troben per tota Espanya per conèixer quines són les fortaleeses i debilitats a l'hora de treballar en un refugi d'animals. D'altra banda, vaig poder parlar amb Ana Belén Martín Rojo, responsable territorial de PACMA, per informar-me sobre les polítiques actuals en termes de legislació referent al benestar animal. Pel que fa a l'ús d'animals per la creació de vestimenta i cosmètica, vaig parlar amb Raquel Passola, creadora d'Amapola Vegan Shop, el primer comerç de roba vegana que va sorgir a Barcelona.

Finalment, amb l'objectiu de resoldre alguns dubtes derivats de les lectures *El negocio de la comida* i *Mi familia vegana*, he debatut sobre capítols d'especial interès amb les seves autores. Amb la periodista Esther Vives hem parlat sobre l'agroalimentació i el paper que juga el mercat per condicionar les nostres compres en l'àmbit autonòmic. D'altra banda, amb la pediatra Miriam Martínez Biarge hem parlat sobre l'educació i aspectes nutricionals de nens vegans en les primeres etapes de vida.

La situació de confinament també ha estat útil per poder interactuar amb experts d'arreu del món a través de directes a les xarxes socials. Una iniciativa en particular que m'ha estat molt útil ha estat "Por comer animales" organitzada per la Fundació Franz Weber. Amb l'agenda de ponents que van presentar he pogut conèixer a Adrià Voltes, doctor en biomedicina per la UPF, que em va informar

sobre la “Sintiencia Animal desde la Neurobiología¹⁵”. Així mateix, la doctora en filosofia de la UAB, Marta Tafalla, em va explicar quin és el bumerang que ocasiona el consum i maltractament animal¹⁶.

També vaig tenir l'oportunitat de conèixer perfils més internacionals com el de la doctora Stephany Gonzalez, especialista en Medicina Molecular, que em va solucionar la inquietud de si ens trobem ara mateix davant d'una crisi alimentària¹⁷. I per últim, Luis Falcón, científic i especialista en salut pública, em va informar sobre la relació entre la ramaderia industrial i la resistència immunològica¹⁸.

Altrament he consultat una sèrie d'informes científics, legislatius i institucionals per aproximar-me a la vessant més objectiva de la temàtica. Cal remarcar en especial, *Camino a un mundo vegano* de Carlota Bruna, el primer llibre que em va portar a escollir la temàtica del present TFG i el qual m'ha servit com a guia bàsica per entendre el veganisme des de l'àmbit de la nutrició. De manera més especialitzada, *El Estudio de China* del Dr. Colin Campbell m'ha ofert una visió completa de la manipulació de la salut i la nutrició de la població per part del govern a través de la mà d'un dels majors experts nutricionals del món. D'altra banda, *Maltrato animal, sufrimiento humano* de Mauricio García Pereira m'ha estat útil per tenir una visió detallada de les pràctiques que es duen a terme dins dels escorxadors i el desenvolupament psicològic de qui està vivint de primera mà aquest treball. Finalment, un dels meus pilars bibliogràfics en aquest trajecte ha estat l'obra de Michael Pollan, *El dilema del omnívoro*, ja que va ser l'experiment que va protagonitzar l'autor, consistent en seguir la vida del toro número 534, d'on va sorgir la inspiració per dur a terme una tasca similar per aplicar el meu relat. Així doncs, per complementar els diferents capítols he aprofitat la meua vinculació amb el món rural per exposar la vida completa d'un vedell d'una explotació ramadera catalana.

---

¹⁵ Fundación Franz Weber (2020). *Sintiencia Animal desde la neurociencia* [Vídeo]. YouTube. Recuperat de <https://youtu.be/xV9nqi-8x7Q>

¹⁶ Fundación Franz Weber (2020). *#PorComerAnimales LIVE con Marta Tafalla* [Vídeo]. YouTube. Recuperat de https://youtu.be/OzV0_gwPhMk

¹⁷ Anselmi, L. (2020). *#PorComerAnimales con la Dra. Stephany González* [Vídeo]. YouTube. Recuperat de <https://youtu.be/dHZKggajJVA>

¹⁸ Anselmi, L. (2020). *#PorComerAnimales con el Dr. Luis Falcón* [Vídeo]. YouTube. Recuperat de https://youtu.be/vKAVX60_lps

Finalment, una part que considero de vital importància a l'hora d'elaborar un reportatge literari que representa la realitat que viuen els animals "invisibles" és la visualització de documentals. *Cowspiracy*, *What the Health*, *Dominion* i *Earthlings* són alguns dels exemples necessaris per entendre les conseqüències de la indústria agroalimentària tant pel que fa a la vulneració dels drets dels animals com la implicació que això té en la nutrició, la salut i el medi ambient. Van ser aquests mateixos documentals els que em van fer canviar la percepció del món en què vivim fa poc més d'un any i mig i adoptar un estil de vida totalment diferent del qual m'havia sentit identificada en els darrers vint anys.

4. Característiques del format del reportatge

Per tractar aquesta temàtica he plantejat un reportatge novel·lat que s'emmarca en la fusió del periodisme d'investigació i el corrent del periodisme literari, o més conegut com a *new journalism*. Aquest estil periodístic recau sobre la importància dels petits detalls de les escenes, els comportaments dels personatges seleccionats i les accions que duen a terme.

Tom Wolfe va definir l'any 1970 aquest nou periodisme com un ofici amb diversitat d'autors i molta incidència en el realisme. Així doncs, per a l'elaboració d'aquest reportatge s'ha intentat seguir alguns dels procediments compositius i estilístics de la literatura realista que un dels pares fundadors d'aquesta nova corrent periodística va definir en la seva obra *El nuevo periodismo*¹⁹.

Primerament, he explotat el punt de vista del jo per tal d'informar sobre la temàtica. A través d'un narrador testimonial, pròxim a l'omnisciència, he generat un relat subjectiu que fa contrapès a tota la documentació objectiva recopilada de tesis, articles científics i periodístics, llibres i documentals. Es tracta doncs

---

¹⁹ Wolfe, T., & Guarner, J. L. (2012). *El nuevo periodismo*. Anagrama.

d'una mirada informada amb un perfil de denúncia envers un tema que en moltes ocasions és invisibilitzat. L'ús d'aquesta veu narrativa ha estat escollida deliberadament per generar una funció apel·lativa als sentiments de lector. D'aquesta manera, aquell qui es trobi navegant per les pàgines d'aquest relat tindrà més facilitat per empatitzar no només amb les històries personals dels perfils seleccionats sinó també amb la lectura de la vida d'un animal en concret des que neix fins que és transportat a l'escorxador per ser sacrificat.

Seguidament, els dos procediments bàsics que utilitza Wolfe en la construcció narrativa són els sumaris (*background*, fonts externes o testimonials) i l'escena (el fragment que ens permet explicar coses). Truman Capote, un altre dels pares fundadors del periodisme literari, tenia un gran domini per mostrar els sentiments dels personatges a través de l'ús de l'escena. *A sang freda* va ser el detonador del canó cultural establert quan, a través d'un minuciós refinament literari en les seves narracions per posar en manifest les profunditats psicològiques del sistema nord-americà, va renovar el periodisme del segle passat. Mitjançant un procés de documentació que va ocupar set anys de la seva vida, Capote va procrear el major exponent del reportatge novel·lat, un clar exemple del nou gènere narratiu que va diluir els límits entre el periodisme i la literatura²⁰.

Finalment, s'ha d'anar amb compte amb el registre total del diàleg i el retrat global del personatge. Una periodista que aconsegueix aquest equilibri narratiu és Svetlana Aleksíevich a *Voces de Chernóbyl*. A través de la conjugació d'històries autònomes, la periodista bielorrussa assoleix en quaranta monòlegs imitar com parla la gent a través de la construcció de personatges profunds²¹. Aquesta facilitat per originar una personalitat a través d'hàbits i rutines facilita l'empatització del lector envers la narració que té entre les mans.

A grans trets, la producció d'aquest projecte ha seguit els ingredients necessaris per, com categoritzava Alberto Chillón a *Literatura i Periodisme*, construir un reportatge escrit conduït a través de diversos punts de vista, amb una

---

²⁰ Capote, T. (2016). *A sangre fría* (Vol. 117). Anagrama.

²¹ Alexíevich, S. (2015). *Voces de Chernóbil: crónica del futuro*. Debolsillo.

arquitectura compositiva i harmònica per escenes i una hàbil caracterització polièdrica dels personatges principals a través del diàleg²².

D'aquesta manera amb l'aplicació de recursos de procedència literària, el periodisme guanya capacitat de seducció sobre el lector per tal de convertir-se en una via rellevant de coneixement sobre el món²³. Aquesta idea em porta a la memòria el pròleg que Ryszard Kapuscinski, pare del realisme màgic aplicat al periodisme, va escriure per justificar l'elaboració d'*Ébano*, l'obra cabdal de la seva trajectòria professional:

“ He vivido unos cuantos años en África. Fui allí por primera vez en 1957. Luego, a lo largo de cuarenta años, he vuelto cada vez que se presentaba la ocasión. Viajé mucho. Siempre he evitado las rutas oficiales, los palacios, las figuras importantes, la gran política. Todo lo contrario: prefería subirme a camiones encontrados por casualidad, recorrer el desierto con los nómadas y ser huésped de los campesinos de la sabana tropical. Su vida es un martirio, un tormento que, sin embargo, soportan con una tenacidad y un ánimo asombrosos.

De manera que éste no es un libro sobre África, sino sobre algunas personas de allí, sobre mis encuentros con ellas y el tiempo que pasamos juntos. Este continente es demasiado grande para describirlo ”.

Aquest preàmbul no només justifica el cas d'Àfrica. Hi ha moltes realitats de les quals només coneixem una reduïda i moltes vegades, estereotipada, part del seu global. És el nostre deure com a professionals de la comunicació informar sobre aquelles qüestions on no apunta el focus mediàtic per tal de beneficiar el progrés de la humanitat. Així com deia Kapuscinski “el veritable periodisme és intencional; s'ha de fixar un objectiu i intentar provocar algun tipus de canvi”²⁴.

---

²² Chillón, A. (1999). *Periodismo y literatura* (p.194). Barcelona. Editora de UAB.

²³ Chillón, A. (1999). *Periodismo y literatura* (p.195). Barcelona. Editora de UAB.

²⁴ Marti Font. M.J (17 desembre 2002). Lección Magistral. *El País*. Recuperat de https://elpais.com/diario/2002/12/17/catalunya/1040090841_850215.html

5. Plantejament d'un reportatge interactiu per web

Avui dia, combinar text i imatge és un procés transcendental i imprescindible per generar una peça periodística d'alta complexió intel·lectual. És per aquest motiu que el periodisme ja fa temps que treballa per aplicar cada cop més elements interactius amb l'objectiu d'oferir grans projectes periodístics en un món clarament digitalitzat. És així com els reportatges multimèdia estan en auge per ser un format atractiu que permet a l'usuari endinsar-se en una lectura transversal amb infinitat d'elements audiovisuals per escollir per tal d'aconseguir una experiència periodística completa.

Des d'un inici, el plantejament del següent reportatge ja incloïa l'opció de crear una versió digital d'aquest mateix, ja que el material audiovisual que es pot obtenir d'aquest tema en concret pot tenir un major impacte en la seva lectura. L'aparició de la Covid-19 ha fet impossible la recopilació de tot el material necessari per poder crear el reportatge en la seva versió digital. No obstant això, aquesta idea queda ajornada per poder dur-se a terme en un futur molt proper. A continuació plantejaré el projecte de reportatge interactiu que tinc pensat publicar en els pròxims mesos.

En la pràctica, el projecte seria derivat a Wix, una plataforma per crear webs amb una interfície versàtil i fàcil d'utilitzar. El reportatge tindrà una narrativa transmèdia o, en anglès *transmedia storytelling*, la qual permetrà a l'usuari assumir un rol actiu durant el seu procés de lectura. Aquesta narrativa constarà de dues parts.

Per una banda, el reportatge s'iniciarà amb una portada formada per una presentació independent enfocada en la història del vedell que s'ha elaborat mitjançant ReadyMag, una eina molt útil per crear reportatges interactius amb múltiples funcionalitats. Aquest projecte, gràcies al material recopilat, ja està creat i es pot trobar per ser visualitzat en un dispositiu portàtil o ordinador a la pàgina <https://readymag.com/u1834757133/quantalavidaesdeveunproducte/>.

D'altra banda, la barra de navegació de la plataforma estarà compresa pels quatre capítols restants del reportatge escrit, és a dir, aquells que integren les històries personals dels quatre perfils escollits. Cadascun d'ells estaràn formats pel text corresponent i alguns dels següents elements, segons el que hagi obtingut de cada testimoni, per tal de formular una narrativa transmèdia:

- **Àudios:** aproximació real dels sons que s'escolten en granges i escorxadors.
- **Vídeos:** enfocats en la presentació de les habitants del santuari Almas Veganas.
- **Publicacions de xarxes socials:** sobretot en el cas de la família vegana i la Sílvia Pujades, que són els dos perfils que més empren aquestes xarxes per difondre el seu estil de vida.
- **Fotografies:** per mostrar el rere fons de la indústria de la moda i cosmètica.
- **Gràfics i/o Mapes:** per complementar tota la informació obtinguda de la documentació (informes, llibres i documentals) i les entrevistes als professionals.

Cadascun dels capítols anirà introduït per una cita d'un personatge públic així com s'ha fet en el present reportatge escrit.

6. Calendari de treball

A causa dels inconvenients derivats de l'establiment de l'estat d'alarma aplicat pel govern a causa de la propagació de la Covid-19 durant els mesos de març i juny, el següent calendari ha patit diverses modificacions durant la seva configuració en termes d'elaboracions d'entrevistes i redacció final del projecte.

Així mateix, com que el present treball requereix l'observació detallada en cadascuna de les trobades establertes amb els perfils principals del reportatge, l'etapa de redacció es va endarrerir un mes sencer per la falta de detalls necessaris per a la construcció de la narració.

OCTUBRE - DESEMBRE: Estructuració del reportatge

L'òpera prima d'aquest reportatge constava del relat d'un sol perfil, en concret de la vida i trajectòria de l'activista i *influencer* Carlota Bruna. Després de parlar-ne amb la Gemma de la idea, vam arribar a la conclusió que relatar la història d'un únic personatge, en aquest cas públic, no sempre fomenta una visió complexa del tema que es vol denunciar, ja que la vida del personatge acaba eclipsant la temàtica principal del relat i s'ha de veure si la seva implicació dins d'aquest àmbit és força significativa com per no fer perdre el potencial del fil narratiu. Així doncs, vam decidir que el més apropiat seria cercar històries anònimes amb què el lector es pogués sentir més identificat. No va ser fins al final de la configuració d'aquesta estructura quan es va pensar també a afegir la història d'un animal per acabar de complementar aquest binomi literari veganisme-defensa dels animals.

DESEMBRE - FEBRER: Documentació

Un cop establert el tema i l'estructura que es volia seguir, es va iniciar el procés de documentació (anteriorment especificat en la Metodologia d'aquest treball). Així doncs, s'han cercat articles especialitzats en animals en bases de dades, s'ha procedit a la lectura i visualització de llibres i documentals especialitzats en les diferents temàtiques que es tracten al llarg del reportatge així com la cerca de material periodístic que informa sobre el marc representatiu del tracte dels animals en territori nacional i autonòmic.

FEBRER - MARÇ: Conciliació d'entrevistes i elaboració del marc teòric

En aquesta nova etapa es va procedir a la concertació i elaboració d'entrevistes amb els perfils seleccionats per relatar les principals històries així com els professionals que han ajudat a complementar-les. També es va aprofitar per iniciar el marc teòric del projecte.

MARÇ - JUNY: Redacció del cos del reportatge

Un cop recopilada tota la informació necessària i, tenint en compte que aquests són els mesos en què s'ha vist afectada la nostra activitat acadèmica a causa del confinament imposat pel govern, es va aprofitar per començar amb la redacció del projecte al mateix temps que s'avançava telemàticament amb les entrevistes que encara quedaven pendents.

Finalment, per a la configuració total del reportatge es va pensar durant el mes de juny en un possible projecte web per poder transcriure en un futur el relat escrit en format de reportatge multimèdia. A través del material audiovisual recopilat al llarg dels mesos i el que s'espera recollir en un futur, quan s'aixequi l'estat d'alarma, es generarà i publicarà el reportatge final a una pàgina web.

GLOSSARI DE TEMES

► *Abolicionista*: Postura que rebutja la condició de propietat dels animals no humans. El professor Gary L. Francione puntualitza en la seva teoria dels *Drets dels Animals* que per tal de no concebre un animal com un objecte s'ha de rebutjar tota campanya o projecte benestarista que reclama un canvi en el tractament dels animals, però no qüestiona si és moral seguir fent ús d'aquests.

► *Animal Safe Movement*: Xarxa de grups a escala mundial que té per objectiu crear consciència sobre la difícil situació que pateixen els animals, ajudar les persones a tornar-se veganes i construir un moviment de justícia animal basat en les masses. Aquest moviment va començar la seva trajectòria el desembre del 2010 amb l'acte *Toronto Pig Save*. Avui dia hi ha més de 660 grups en països d'arreu del món com ara: Canadà, Estats Units, Regne Unit, Irlanda, Austràlia, Europa continental, Hong Kong, Àsia del Sud, Àsia Oriental, Sud-àfrica, Mèxic i Amèrica Central/del Sud.

► *Anonymous for the voiceless*: Organització que lluita pels drets dels animals i s'especialitza en educar al públic sobre l'explotació dels animals a través d'accions com els Cubs de la Veritat. També fomenta l'activisme de postura abolicionista i sota una percepció vegana.

► *Benestarisme*: Postura que reconeix els animals com a éssers que senten i per tant busca evitar el patiment innecessari d'aquests, però considera lícit el seu ús per l'aliment, la roba, l'entreteniment i l'experimentació científica, sempre que s'utilitzin de manera "humanitària".

► *Cubs de la veritat*: Manifestació pacífica d'activisme de carrer que es caracteritza per aplicar l'acció directa amb el públic. És una acció organitzada per *Anonymous for the Voiceless*, grup que ja ha organitzat més d'un centenar de cubs en tot el món. Tots els cubs comparteixen una estructura base: per una

banda, l'equip de cubs, format per persones que duen màscares anònimes, cartells amb la paraula "Veritat" i un dispositiu que reproduïx material audiovisual explícit de l'explotació animal, s'encarrega de mostrar al públic de forma silenciosa i estàtica les imatges de les pantalles. D'altra banda, l'equip de divulgació o *outreach*, situat fora del cub, té la funció d'interactuar amb els espectadors fent preguntes per tal d'obrir les ments de la gent i qüestionar els comportaments que els indueixen a comprar aquests tipus de productes.

► *Disruption*: Acció de tergiversar l'activitat normal d'un lloc, en el cas de l'activisme, amb l'objectiu de cridar l'atenció dels ciutadans i fer-los posicionar respecte els seus actes cruels i innecessaris.

► *DxE (Direct Action Everywhere)*: Plataforma d'activisme que opera a escala global a través d'accions directes no violentes com són els *Open Rescue* (rescats oberts) amb l'objectiu d'exposar a la societat la violència que s'amaga darrere l'explotació ramadera.

► *Especisme*: Conjunt de valors i drets fonamentats en la idea de pertinença a una espècie. El terme va aparèixer per primer cop en el llibre *Animals, Men and Morals: An Inquiry into the Maltreatment of Non-Humans* (1971) escrit pel psicòleg Richard D. Ryder en el qual el definia com "una discriminació moral basada en la diferència d'espècies animals". Aquesta idea va ser popularitzada pel filòsof Peter Singer a la seva obra *Animal Liberation* (1975) en què argumentava que malgrat l'existència de diferències entre animals i humans, tots els éssers vius poden patir i gaudir en parts igual, i per això han de ser considerats amb equitat (postura antiespecista).

► *Màscares Guy Fawkes*: Màscara que representa la figura d'un conspirador anglès conegut com a Guy Fawkes que va intentar atemptar contra la Cambra dels Lords de Londres l'any 1605. Està composta per un rostre que somriu, amb les galtes roses, un bigoti amb les puntes enlairades i una perilla. Amb el pas dels anys s'ha convertit en el símbol representatiu del grup activista *Anonymous for the Voiceless* en moltes de les seves protestes.

- *Open Rescue (Rescat Obert)*: Acció directa promoguda per activistes del grup DxÉ on l'objectiu és rescatar animals d'explotacions ramaderes i documentar les condicions de vida en què es troben la resta d'animals que hi són retinguts en aquests espais. Aquestes accions es duen a terme sense màscares i no hi ha organitzadors particulars, per tal d'evitar possibles confrontacions amb les autoritats.
- *Outreach*: Persones que formen parts dels Cubs de la veritat. Són els encarregats d'interactuar amb el públic i formular, a través del mètode Socràtic, preguntes que puguin qüestionar i remoure la consciència dels consumidors d'animals.
- *Vigílies*: Accions manifestatives fora dels escorxadors que tenen per objectiu donar un últim adeu als animals enviats a l'escorxador. Són accions organitzades per *Animal Safe Movement* que també busquen mostrar amb fotos i vídeos les condicions en les quals arriben els animals en l'últim pas del seu cicle productiu a través de les xarxes socials.
- *Voicot*: Moviment artístic que està en contra de l'explotació animal. Actua a Barcelona a través de la penjada de cartells a la via pública amb imatges i frases de denúncia en contra de l'explotació animal.
- *Whole food plant based*: Dieta basada en plantes que se centra en aliments integrals sencers sense refinar ni processar. Aquesta dieta està composta per verdures, fruites, llegums, grans integrals, nous i llavors.

COS DEL REPORTATGE

*“La grandesa d’una nació i el seu progrés moral poden ser jutjats
per la manera en què es tracta als seus animals”*

Mahatma Gandhi

CAPÍTOL I

Dia 14

Amb només quinze dies de vida ha recorregut més de 1.047 quilòmetres de distància amb l’objectiu de passar els següents dotze mesos confinat en un estable d’una de les 220 explotacions ramaderes actives al pla del Bages. Després d’aquest període, la mort. És només un nadó, però ja té tota la vida predeterminada. Ras i curt. En el món ens podem trobar amb factors similars, casos excepcionals o injustícies socials que provoquin que una criatura pateixi un fatídic desenllaç a una edat prematura, però rarament l’ésser humà pot tenir tanta mala sort. Malauradament, en aquesta història ell no és un humà, malgrat que sí és un ésser viu i, potser aquí rau la fina línia entre el dret a viure i néixer condemnat a l’explotació.

Ell això no ho sap encara, les seves pupil·les en són la prova: fosques i dilatades. És prou evident que encara té por. El deslletament és un dels moments més traumàtics pel bestiar de la ramaderia intensiva, sobretot si aquest es produeix

al cap de poques hores o, amb una mica de sort, a la setmana de néixer, com va ser en el seu cas. Experts en veterinària recomanen que aquest procés s'hauria de dur a terme almenys trenta dies abans que l'animal sigui transportat a una explotació de bestiar boví. No obstant això, el sector ramader a vegades no veu rendible establir una relació entre temps i seguretat quan es tracta de producció animal. Per això, la cria i la compravenda de vedells per a parcel·les d'engreix es realitza de forma ràpida i antinatural.

La granja d'en Mariano, una petita explotació emplaçada davant de massís de Montserrat en el raval rural d'una petita població bagenca rep, cada tres mesos, caps de bestiar importats del nord d'Espanya. Tots ells mascles. Arriben sols, sense les seves mares. Amb prou feines hi ha mitja dotzena de vaques a les instal·lacions i d'aquestes, rarament se'n veu una cria enganxada a les mamelles.

La inseminació artificial s'ha convertit en el mètode estàndard de reproducció per a la cria de bestiar boví destinat al consum i a les reserves de llet. Als Estats Units, les injeccions d'hormones faciliten la multiplicació d'òvuls d'una vaca que, barrejats amb el semen d'un semental, es converteixen en embrions que es poden trasplantar a vaques de menor categoria per tal de criar tot un ramat sota l'esperma de la millor raça possible. D'una banda, es tracta d'un experiment fructífer per la indústria agroalimentària. Altrament, una tergiversació de l'evolució natural d'aquesta espècie.

Un cop neixen, els vedells són separats de les seves mares en un període d'entre vint-i-quatre i setanta-dues hores. És en aquest punt quan la vaca lletera comença el seu cicle productiu. En els deu mesos posteriors al part, les vaques Frisona-Holstein, caracteritzades per tenir el pelatge bicolor —blanc i negre— i ser la raça productora de llet per excel·lència, són munyides mecànicament dues vegades al dia produint d'aquesta manera una quantitat de llet que excedeix el seu cicle natural de producció. Algunes vaques lleteres poden arribar a produir fins a 45 litres de llet diària, deu vegades més que la seva capacitat normal. Segons dictamina Tom Regan a *Jaulas vacías* (2006), el procés d'extracció contínua de la llet provoca que el 30% de les femelles pateixin mastitis —

inflamació de les mamelles— problemes de reproducció i diarrea severa bacteriana.

Al tercer mes tornen a estar embarassades. S'estima que l'esperança de vida natural de les vaques és d'uns vint-i-cinc anys, però aquest cicle de gestació intensiva les fa improductives entre els tres i cinc, edats en què es consideren que ja no són rentables i s'envien a l'escorxador. Allà es converteixen en producte de segona qualitat per fer carn picada, principalment hamburgueses, o menjar per a gos.

En el cas més extrem, hi ha vaques que són enviades a l'escorxador en estat de gestació. L'Autoritat Europea de Sanitat Alimentària (EFSA) decreta a l'estudi *Animal welfare aspects in respect of the slaughter or killing of pregnant livestock animals (2017)* que un 3% de les vaques que són sacrificades estan embarassades. Això significa que de les 114.389 vaques que es van sacrificar a Catalunya el 2018, últim any amb dades recollides per l'IDESCAT, probablement prop de 3.400 van arribar a l'escorxador en l'últim terç de l'estat de gestació.

I de les cries, què se'n fa? A partir d'aquí, el cicle continua. La majoria de les cries prenen el rol de les seves predecessores en complir els dos anys i esdevenen vaques lleteres. Abans, però viuen confinades en boxes individuals entre sis setmanes o sis mesos, segons les pràctiques del granger. Tot això si corren la sort de néixer femelles, ja que els mascles no són necessaris per a la producció de llet ni bistec. En conseqüència, es venen a la setmana d'edat com a bestiar boví d'estable o parcel·les d'engreix.

Així que si, definitivament, ell té por. O potser jo, que conec tot el procediment de producció càrnia, dedueixo que ell està preocupat quan realment es mostra indiferent. No sóc cap entenedora de la psicologia d'un vedell. Només considero que, com els humans, el vincle emocional i físic que presenten les vaques amb els seus fills és molt profund. Les experiències viscudes per la grangera Rosamund Young determinen que les vaques a qui se separa de sobte la cria acostumen a lamentar-se durant dies. L'autora de *La vida secreta de las vacas (2018)* es va fixar que el temps en què una vaca plany un vedell és molt més llarg

que quan un vedell plany la seva mare. Tanmateix, els vedells tenen moltes més possibilitats d'emmalaltir a causa de l'estrès que això suposa. Necessiten comunicar-se amb parents i amics i, a vegades, la nostra atenció en forma de menjar i raspallades pot ajudar a accelerar el procés d'oblit.

Un lleu tremolor li fa titil·lar les quatre potes quan m'acosto a la tanca de l'estable mentre aixeco el braç amb la intenció de proporcionar una petita mostra d'afecte.

—Serà millor que no el toquis— aconsella en Mariano mentre col·loca un cubell blau marí ple d'un succedani de llet en un dels set suports d'acer situat davant dels barrots que em separen del vedell —per la teva precaució.... i també la seva— acaba justificant el granger quan veu la meva expressió desconcertada alhora que repeteix el mateix procediment amb la resta de suports de cubelles que encara són buides.

En el sistema actual de producció no es permet que el pagès passi més de cinc minuts al dia amb cada animal. Es pot dedicar certa atenció a aquells qui necessitin observació si es dona cap signe de possible malaltia o dolor, però mai es poden establir vincles emocionals.

La vintena de vedells que comparteixen habitatge amb la cria que havia captat la meva atenció surten de la penombra del cobert i s'acosten fent petits bots cap al frontó del tancat. No hi ha prou cubells per a tots. En un tres i no res el caos es genera entre tots aquells que, famèlics, s'amunteguen els uns sobre dels altres per trobar un forat on ficar el musell i fer-se amb unes quantes glopades del primer àpat del dia. Hi haurà un segon, i últim, a les set de la tarda. El mateix sistema alimentari, que fa perillar el seu estat anèmic, consistirà durant les següents dues setmanes en una dieta totalment líquida a base de llet en pols, minerals, sucre, antibiòtics i vitamines, com ara el ferro, necessari pel seu desenvolupament.

Sembla que alguns d'ells fan ulls grossos en veure la barreja. El vedell que havia advertit d'ençà de la meva arribada, per exemple, prefereix no formar part de l'allau de bravatells afamats i sacia el seu apetit amb la palla que s'acumula, juntament amb els fems, al terra de l'estable. L'ús d'aquesta brossa per cobrir el

terra dels coberts és una pràctica, segons considera Peter Singer a *Liberación animal* (2018) poc usual en les explotacions bovines, ja que es considera que el consum d'aquesta tija seca dels cereals podria espatllar la pal·lidesa de la seva carn. Actualment aquesta praxie no suposa cap problema en petites granges, com la d'en Mariano, perquè els vedells criats per a la producció de carn no se'ls emporta a l'escorxador fins que compleixen un any.

Antigament, el terme vedella es reservava per aquells vedells que se sacrificaven abans de ser deslletats de les seves mares. Tan bon punt naixien, al cap de 72 hores, eren subhastats en mercats i molts cops es venien per anar directament a l'escorxador, ja que la qualitat de la carn que proporcionaven els nouvinguts era un delit gastronòmic. El color de la carn era, i continua sent, un dels factors clau per obtenir més guanys. La carn blanca, obtinguda per la baixa proporció de ferro als músculs dels vedells, sempre ha estat sol·licitada com aliment de primera qualitat pels millors hotels i restaurants. Per aconseguir aquesta pal·lidesa, els bovins són alimentats amb una dieta pobre en ferro que els deriva a un estat d'anèmia crònica.

Per aquest motiu, quan el vedell que abans estava mastegant prolongadament bocins de palla, comença a llepar un dels barrots metàl·lics de la tanca, no em sembla una actitud extravagant. Aquesta falta de vitamina impulsa l'animal a xuclar qualsevol peça de metall que es troba al seu abast.

Ara que el tinc a prop, observo amb deteniment el cròtal que penja de la seva orella esquerra. Tots els números que integren la petita peça de plàstic fan una funció similar a la d'un identificador personal: Vedell d'Espanya, gallec de nacionalitat, procedent de l'explotació 0821, identificat com el número 7025.

Aquí són números, no tenen pas nom. Sense desviar la vista dels cròtals que es balandregen a ambdues orelles de l'animal, fruit del vol empipador d'una mosca, em pregunto si en Mariano mai ha sentit una connexió especial amb algun d'ells com per canviar la seva identificació numèrica per lletres que conformen un nom comú com qualsevol altre.

En Mariano ho ha pensat més d'una vegada. Viure amb muller, dos fills i més d'un centenar d'animals en certes ocasions et fa baixar les barreres sentimentals i generar vincles afectius que mai hauria cregut possibles. Després, però la realitat s'imposa i se n'adona què viu indefinidament en un negoci i, els animals, al cap i a la fi, són números.

De cop i volta, el petit vedell gallec, de cos predominantment negre i amb una taca blanca similar al contorn d'un cor al front, comença a moure el cap de forma reiterada. Primer aparenta dirigir la mirada al sostre de l'habitable, com si volgués espantar algun altre insecte que vola per aquell indret enfangat de fems, palla i purins. Després abaixa el cap en un moviment exigu i veig com la seva pupil·la, encara fosca i dilatada, em torna a mirar. Les vaques fan servir moviments físics del cap per transmetre una sèrie de missatges. Repeteix l'acció, es limita a estirar el cap endavant, amb el musell enlaire, per intentar ensumar-me des de la distància i finalment abaixa la cua, fins ara aixecada, en senyal de relaxació.

Torno a fixar la meua vista en el 7025, el número de quatre dígitos que destaca per sota del codi de barres. El número que l'identifica com una xifra més de la sèrie de la cadena bovina, un producte del qual cal abusar prèviament, com diria en Mariano un benefici empresarial al cap i a la fi... Amb només quinze dies de vida ha recorregut més de 1.047 quilòmetres de distància. En els propers dotze mesos no es mourà de lloc. El dia 365 s'acabarà tot. I només haurà pogut ser un nadó; benvingut al sector de l'explotació animal, 7025.

Educació i nutrició

La connexió es talla per tercera vegada. La imatge es congela, després de diversos talls intermitents, deixant a la pantalla un enquadrament molt peculiar; en David segueix criticant com la pràctica obsessiva de la gent de menjar carn ens ha derivat a un estat de confinament indeterminat. Al rerefons, la Júlia xarrupa del pit de la seva mare, mentre la Núria la bressola amb ulls cansats. En una videotrucada professional aquesta acció podria semblar obscena, però

aquesta trobada “virtual” ja fa estona que ha adquirit un caire molt més familiar. Donar el pit a un nadó en públic, depèn d'on i el context, encara és mal vist avui en dia, però la Núria ho fa des de la comoditat del sofà de la sala d'estar del seu petit pis de Sant Boi de Llobregat.

L'alletament és l'acció connatural més imprescindible en els primers anys de vida d'un individu. Després, però quan una persona comença a menjar aliments sòlids, la llet esdevé un proveïment del qual es pot dispensar. Totes les espècies estan programades per seguir aquest procés separatiu. Totes menys l'ésser humà. Els humans som l'única espècie que troba necessari el consum de llet després d'haver transitat la infantesa. Durant l'adolescència i l'edat adulta seguim consumint productes làctics en qualsevol de les seves variants, això sí, sempre d'origen animal. La societat ha congregat la idea que proveir llet als nens i nenes durant tot el seu procés de creixement els ajuda a fortificar i mantenir els ossos forts. Per això, un cop rebutgen l'alletament natural del pit de la mare, s'introdueix en la seva dieta la llet de vaca, aliment que en un principi, té com a funció congènita, nodrir les cries de les vaques, però que s'extreu per derivar-la al consum humà.

Diversos estudis, analitzats pel Dr. Gregger al portal *Nutrition facts* han demostrat que la creença de què la llet ajuda a fer més forts els ossos durant l'adolescència és si més no un mite. En definitiva, el consum d'aquest aliment augmenta un 9% el risc de patir fractures d'ossos entre els joves homes. A més, els lactis es relacionen amb l'aparició de l'acne, l'eczema, l'artritis, l'esclerosi múltiple i la diabetis tipus 1. En el cas de les dones, el consum de làctics augmenta el risc de morir per qüestions de càncer, especialment de mama i ovaris, i malalties cardiovasculars. Segons el Dr.T.Colin Campbell a *El Estudio de China* (2012), això és degut a la presència de la caseïna, una proteïna que es troba a la llet de vaca, responsable de la promoció del càncer. De fet, molts estudis han demostrat que la caseïna disminueix els nivells de calci dels ossos i, per aquest motiu, s'ha observat que els països on el consum de productes lactis és baix o nul presenten un menor nivell d'osteoporosis, segons dictamina Emily Moran Barwick a *Respues veganas a preguntas y objeciones comunes*.

Els humans necessitem calci per tal de tenir els ossos forts. Al llarg de la història la indústria de làctia ens ha comunicat que la llet de vaca és la principal font de calci. Aquesta idea s'ha concebut com un mantra que s'ha de seguir al llarg de la vida. És així com les persones ens hem tirat de cap en una piscina plena de productes de derivats làctics per després ennuegar-nos per consumir-ne excessivament: dia rere dia, el formatge sobre els macarrons, la nata per condimentar un flam, els quatre iogurts reglamentaris per crear un bon pastís....

A gran escala la població desconeix que el cos humà necessita magnesi per absorbir el calci i la llet de vaca no disposa a grans trets d'aquest element químic per sustentar els nivells requerits. Avui dia, hi ha una àmplia gamma d'aliments d'origen vegetal d'on es pot obtenir millors fonts de calci, com ara: les ametlles, les llavors de gira-sol, el tofu processat, la col, el bròquil, la llet de soja o arròs fortificades i el coco.

Actualment, la Júlia té vint mesos i, a banda de prendre una mitjana de quatre cops al dia el pit de la seva mare, ja consumeix alguns dels anteriors productes que el seu cos requereix pel seu futur creixement. La Júlia és lliure de crueltat animal. Ho ha estat sempre, des del mateix moment que va néixer. No ha estat una idea fàcil de concebre pels cercles propers dels seus progenitors que, avui dia, encara no entenen per què la Júlia no ha emprès un estil de vida on la mort i l'explotació animal pel seu benefici propi hi són presents.

En David, el seu pare, sent que a la seva ment sempre hi ha un rebombori de comentaris de persones que, com ell, les van educar en el consum i ús dels animals, normalitzant la violència cap a ells. Recorda en especial aquell cop en què el seu cunyat li va assegurar que imposar el veganisme era sinònim de coartar la llibertat, per què si no ho ha demanat, no està bé obligar la teva filla a ser vegana.

Tant ell com la Núria no dubten en afirmar que si educar des de l'empatia i el respecte és "inculcar", ells són culpables de fer-ho. Com qualsevol altre pare o mare, ambdós progenitors escullen l'alimentació, vestuari i educació de la seva filla com millor saben, creuen i poden.

Al cap de deu minuts la imatge em torna a mostrar el present, un de molt diferenciat al que havia visualitzat feia una estona: La Júlia ja ha deixat anar el pit de la seva mare qui ara es troba intentant fer feina a través del mòbil des del sofà. No li dóna temps a agafar l'ordinador, ja que ha d'estar a l'aguait de la seva filla mentre aquesta, rossa i menuda, juga amb la Gennaïos i en Panky, dues de les tres gates que formen part de la família.

—Les considera les seves germanes— em comenta en David mirant com a la part posterior de la imatge que ofereix el seu *smartphone* es troba la seva filla intentant gratar, sense sortir-se'n, el rascador de gats, que està plantat a la cantonada de l'habitació mentre l'Hónua, l'última de les felines que constitueix el puzzle familiar, se la mira des de les altures de la infraestructura. La família és un concepte humà que per norma general atribueix aquest terme al fet de conviure amb altres individus que comparteixen la mateixa espècie, llaç de sang o política. Per en David aquest concepte és inconnex, banal i infligit. Ja fa anys que no entén el que determina la RAE, perquè ara regeix els seus dictàmens pel que li dicta el cor.

Els humans naixem amb una tendència innata a tenir cura dels animals. Eduquem els infants sota la base de l'empatia i la compassió, demanant que estimin i no abusin ni els facin mal, però a mesura que creixen sota el judici d'una societat especista corrompuda per sistema capitalista, els inculquem la idea que la resta d'éssers vius són pel nostre ús i, per tant, la violència que exercim sobre ells per tal de justificar els nostres interessos no té cap mena d'importància. L'educació promou la dissociació de l'aspecte emocional del racional, i ens desentén de la idea que la nostra tendència innata mai seria fer mal a un animal, però ens han ensenyat perquè és correcte que d'altres persones ho facin per nosaltres.

—Jo sé el que és ser omnívor i normalitzar l'ús dels animals— assegura en David dient que s'és més lliure quan no ho has fet mai que quan si. En la seva veu es nota un eix de penediment com si se'n vergonyis d'haver decidit fer el canvi a una edat tardana no quan era petit, moment en què la innocència i l'empatia et fa conscient de què succeeix al teu entorn. El seu semblant es torna obscur en

recordar totes les vegades que s'ha beneficiat, per pura avarícia i desinhibició cognitiva, d'altres espècies —Hi ha veritats bastant absolutes: matar està malament. I pagar per fer-ho, també.

En David considera que va néixer vegà, però no se'n va adonar fins que en va complir trenta-cinc. La seva connexió empàtica va començar fa molt temps, tanmateix la transició va ser tan gradual que gairebé no ho va percebre. Van haver-hi alguns canvis en petits detalls, que arran de qüestionar-se tot el que creia que estava bé anaven presentant-se com a incongruències que ressonaven dins la seva ment. S'estava trobant amb trossets, com molles de pa en el camí que havia deixat el seu subconscient a l'estil Hansel i Gretel. Bocins d'ell que el completaven, que el feien sentir millor amb ell mateix, una cosa més coherent amb tot el que estava experimentant en aquell moment.

Es feia dir un “animal-lover” que mai podria ser vegà. Com gran part de la població, en David tractava amb respecte els animals, però a vegades els caçava, els matava i se'ls menjava. Els utilitzava com a comesa per salvaguardar una propietat, com a entreteniment, es vestia amb les seves pells... En definitiva, finançava l'explotació, una acció que s'ensenya en el nucli familiar, en el nostre entorn pròxim, a l'escola i als mitjans de comunicació. Un dia tot va canviar: va deixar de vestir pells. Més endavant va deixar de muntar a cavall. Enyorava no poder practicar l'equitació, una gran passió que ara havia esdevingut un rècord fugaç. Un cop conscient del poder que exercia sobre l'animal, ho va intentar amb la munta natural algunes vegades més, esperant el consentiment de l'equí, buscant una connexió que determinés que el que estava fent no era del tot dolent. Es creia un Na'vi de Pandora de la pel·lícula Avatar, però la realitat era ben diferent i, amb tota la pena del món, va entendre que ja no li valien tals excuses per justificar o autoconvèncer de què allò que estava fent era correcte.

Fins que va conèixer la seva parella, en David es feia un fart de menjar carn a tort i a dret. La Núria, psicòloga perinatal, va arribar a la seva vida mostrant la porta que duia a un altre estil vital. Havia estat vegetariana durant molts anys i va passar al veganisme després de mesos conscienciant-se un cop en David, que ja havia decidit travessar el portal, havia fet el pas definitiu. A partir d'aquí

els dos van iniciar camins paral·lels, i molt interiors, però cadascun pel seu compte fins que va arribar la Júlia a casa i van decidir unir ambdues filosofies de vida per cercar un viatge conjunt.

A través de la càmera observo com la Júlia ja s'ha cansat de perseguir les gates. Allà fins on em permet observar l'enquadrament, la xiqueta s'entreté amb un grapat de joguines que es troben amuntegades en un racó: puzzles, avions, un gatet de peluix i d'altres joguets es dispersen per tota l'estança a mesura que la nena les tira a la recerca d'un en concret que li cridi suficientment l'atenció. Sembla que un avió de color blau cel li fa prou cabuda en aquell moment mentre que la desena de contes, que he advertit darrere d'on és asseguda, queden renegats dins l'estanteria de roba pintada amb tonalitats pastel.

L'educació de tot infant s'inicia a casa, però aquesta s'intensifica i es consolida quan els nens i nenes comencen l'escola. A diferència de Bèlgica, on els parvularis eduquen les criatures perquè tinguin empatia per persones i animals en el mateix grau des de ben petits, l'escola bressol catalana els ensenya inconscientment a edificar una consciència purament especista. A través de faules i pel·lícules, els nens i les nenes aprenen que els llops són criatures ferotges que es mengen les àvies, que pot ser divertit anar al circ si t'hi trobes elefants voladors o que tenir un animal exòtic de mascota, com el fidel mico Abu que sempre acompanya a Aladdin en les seves aventures per la ciutat d'Agrabah, pot arribar a ser estimulants. És així com el subconscient dels infants passen a una fase d'estimulació didàctica on assimilen perquè serveix cada animal i què se li pot treure de profit. A mesura que anem desenvolupant les nostres capacitats cognitives, ens eduquen en la certesa que fem el correcte si no ens sortim del camí establert, així que integrem la idea banal que assassinar, segrestar i violar les femelles d'altres espècies per finalitats reproductives és normal, ja que la dissociació programada ens genera un estat mental on és inconcebible relacionar l'empatia amb la racionalitat.

Al pis de Sant Boi de Llobregat d'en David i la Núria no hi ha cabuda per aquesta dissociació. Els títols, que esperen pacientment a l'estanteria a què la Júlia es faci gran per poder-los llegir, són d'allò més atípics i desconeguts: Un refugio

para Mel, Rescate animal, el Rescate de Tina, Caperucita Verde y el lobo, Teo un cazador de sueños, El señor arquitecto i Los animales del bosque. Tots ells fomentats en l'educació vegana, tots ells allunyats dels estàndards docents tradicionals. De cop i volta m'entra una mena de neguit en pensar com podrà afectar la docència que rebrà la Júlia fora de l'àmbit familiar. Com s'ho faran un cop deixin en mans d'altres persones els valors que han intentat ensenyar a la seva filla al llarg d'aquests primers anys.

D'ençà l'arribada de la Júlia, la preocupació sempre ha estat present en els pensaments dels dos progenitors. La Núria té clar que abans que la seva petita comenci una nova etapa, els dos intentaran fer una recerca completa de les escoles més conscients, que puguin anar acord amb la seva perspectiva d'ensenyança. A part de l'educació, els àpats escolars són un dels factors principals per inscriure la Júlia a qualsevol centre formatiu. El menú vegà tendeix a no formar part de les opcions a les escoles públiques, però sí que se'n contemplen d'altres sempre que sigui per raons religioses o al·lèrgiques. En el cas de les concertades o privades, l'alternativa sempre és possible.

Segons la pediatra Miriam Martínez, Catalunya és probablement la comunitat autònoma amb un major percentatge de centres públics i privats que ofereixen menús vegetarians i vegans de qualitat. En el seu blog, *Mi pediatra Vegetariano*, recull un total de 35 centres catalans de parvulari, educació primària i secundària que ofereixen opcions veganes i vegetarianes. L'any 2016, la Generalitat va publicar una guia de *Recomanacions per a l'Alimentació en la Primera Infància* (0-3 anys) en la qual s'explica quins aliments inclou una dieta vegetariana o vegana i ofereix exemples de menús sense productes animals en les diferents etapes entre els sis mesos i els tres anys. Malgrat aquest informe i l'anterior xifra de centres que contemplen una varietat de dietes en la configuració dels seus menús escolars, aquests col·legis només representen un 0,63% de la totalitat de centres del sistema educatiu català quant, en el cas d'Anglaterra, totes les escoles brinden l'opció d'un menú vegetarià.

—Serà millor que comencem a fer el dinar abans que fiqui la casa cap per avall,— comenta en David obviant la meua presència a l'altre costat de la pantalla mentre

contempla com la Júlia, avorrida de l'avió, comença a guixar el terra amb una sèrie de retoladors solubles que tenia amagats dins d'una de les butxaques de roba de l'estanteria de lectures —ens acompanyes?— em pregunta a l'hora que s'aixeca del sofà i la càmera del seu dispositiu comença a trontollar dificultant la visió de l'entorn del seu enquadra.

Se'm fa inconcebible rebutjar l'oferta malgrat que la connexió i la qualitat de la imatge m'impedeixen submergir-me en la totalitat de la seva bombolla íntima. La meua versió virtual, però no sembla cohibir el caràcter insolent de la Júlia qui agafa la mà del seu pare i els dos fan camí cap a la cuina per dur a terme la seva rutina culinària habitual. Tot i no dur sabates, els mitjons de la Júlia ressonen en el terra de parquet creant un so similar al repicar tímid d'un timbal. La ràpida i desfigurada expedició que du la càmera d'una habitació a una altra de l'apartament, fixen la meua atenció a objectes que abans no havia vist ni havia tingut la sort de contemplar. Em sorprèn descobrir com a casa de la Núria i en David el plàstic és un element del qual es pot prescindir. Les espècies, la pasta, el sucre i la sal, així com d'altres complements alimentaris, són emmagatzemats en pots de vidre en un prestatge de fusta a la part superior del taulell de la cuina. A la taula hi ha disposats plats de ceràmica decorats amb sanefes de colors, coberts de fusta i estovalles de fibra natural. Tot, absolutament tot, ha estat comprat sota el concepte *zero waste*, un moviment que cerca el consum responsable per tenir cura del món i dels animals que hi habiten. Perquè ser vegà no només implica tenir cura del què menges, sinó també de com ho fas.

En David deixa la càmera en un suport prop de l'aigüera i ajuda la Júlia a pujar a l'alçador que li permet auxiliar el seu pare en la preparació del dinar. Ara per ara, la Júlia ja menja una mica de tot. No feia ni sis mesos quan la nena va tastar el seu primer sòlid. Ja feia setmanes que mostrava interès en allò que menjava la seva família i pocs dies abans d'arribar a l'equador del primer any de la seva vida, es va endur un plàtan a la boca sense miraments. Més endavant van introduir aliments d'un en un amb marges de tres o quatre dies sempre que fossin permesos per la seva edat i adequats segons el Baby Lead Weaning (BLW), un mètode d'introducció a l'alimentació complementària lliure de farinetes i respectuosa amb el nadó. Ara el seu menú és molt més complex: llegums o

processats dels mateixos, cereals, fruites i verdures es complementen harmònicament al llarg dels quatre àpats diaris.

La piràmide vegana divideix en quatre els grups d'aliments necessaris per assegurar que una alimentació sigui nutritiva i equilibrada. Segons el Comitè de Metges per una Medicina Responsable (PCRM), un plat, sigui per infants o adults, sempre s'ha de dividir en quatre parts: cereals integrals, fruita, verdura i llegums. Segons el Vegetarian Resources Group, al cap de sis mesos un nadó ja pot començar a introduir fruites —purés de plàtans, pomes o peres— i verdures —mongetes verdes, pastanagues i pèsols— a la seva dieta. A partir del primer any s'ha d'incorporar amb major incidència els llegums, ja que són la principal font de proteïnes adequades per proporcionar quantitats suficients d'aminoàcids.

L'estudi *Growth of vegetarian children: The Farm Study* (1989) determina que els aliments no ens proporcionen proteïnes com a tal sinó aminoàcids. A través de la seva formació, com si fossin petites peces de Lego, conformen proteïnes que poden ser d'origen animal o vegetal. El nostre cos no sap distingir-ne l'origen d'unes o d'altres, ja que els aminoàcids són igual de vàlids sigui quina sigui la seva procedència. Les proteïnes s'obtenen principalment dels llegums, els fruits secs i les llavors, aliments que són la principal font d'alimentació dels animals. És del consum d'aquests proveïments d'on neix la coneguda proteïna animal. A banda d'aquesta proteïna, el consum de carn, productes làctics i ous també conté tres factors restants, que les plantes no contemplen, que poden conduir a patir una malaltia com són els àcids grassos, el greix saturat i el colesterol.

Segons l'activista estatunidenc Gary Yourofsky quan una persona esdevé vegana pot eliminar al voltant del 95% dels greixos saturats i tots els àcids grassos trans naturals. D'altra banda, el colesterol és produït per tots els animals. Aquesta substància grassa provoca la malaltia de les artèries coronàries, causada per la seva acumulació en les artèries que subministren sang al cor i impedeix el flux de sang, acció que deriva en atacs de cor. El Dr. Caldwell Esselstyn exposa a l'estudi *Abolishing Heart Disease* (2013) un dels majors descobriments que es va observar durant la segona guerra mundial en aquest camp: les morts per atac de cor de la població noruega, obligada a consumir una

dieta vegetal, ja que l'exèrcit alemany els va robar el bestiar per alimentar les tropes durant el conflicte bèl·lic, es van reduir extremadament fins que la normalitat va retornar al país.

Setanta-cinc anys més tard, l'OMS ha catalogat, després d'avaluar 800 estudis diferents, la carn processada en la categoria 1 dels aliments cancerígens, ja que el consum de 50 grams diaris augmenta un 18% el risc de patir aquesta malaltia. Els ous també són una font concentrada de grassa saturada i colesterol, principal factor de risc per desenvolupar una malaltia cardiovascular.

En teoria, els vegans no pateixen aquest problema, ja que les seves dietes generalment són més baixes en calories, colesterol i greixos saturats de cadena llarga com l'omega-3. The American Journal of Clinical Nutrition va revelar en l'estudi *Health effects of vegan diets* (2009) que el colesterol total en plasma i el colesterol LDL van ser més baixos entre els subjectes vegans (32%) que entre els subjectes omnívors estudiats (44%).

Nutrition Journal va demostrar en la investigació *Dietary pattern analysis* (2013) amb l'anàlisi de sang que havien fet a persones vegetarianes, aquestes presenten tenen majors nutrients que les que consumeixen productes animals. De fet, encara que la tendència social sigui el rebuig cap aquest tipus d'alimentació per la por de no aconseguir un equilibri nutricional adequat, aquestes dietes són recolzades i promogudes per grans organitzacions alimentàries i nutricionals com l'Acadèmia de Nutrició i Dietètica. Amb el consum d'una alimentació fonamentada en plantes, les persones veganes tenen propietats nutricionals més altes en termes de fibra dietètica, magnesi, àcid fòlic, vitamines C i E, fitoquímics i ferro.

El ferro es troba en dues formes; el ferro hemo, el qual es localitza a la carn i s'absorbeix de manera més directe produint un sobreexcès d'emmagatzematge; i el ferro no hemo, el qual comprèn el 60% restant de ferro que prové de les plantes i fa que el nostre cos sigui capaç de regular la seva absorció. A diferència dels aliments d'origen animal, els vegetals contenen una major proporció d'aquest element químic en la mateixa aportació calòrica. Per exemple, els espínacs tenen

15.5 mg de ferro per cada 100 calories mentre un bistec té 0.9 mg per cada 100 calories. Les lleties, per la seva banda, tenen 2.9 mg per cada 100 calories mentre que una costella de porc només té 0.4 mg en la mateixa proporció.

En David treu un pot de conserva de lleties d'un dels armaris. La Júlia comença a picar de mans quan el seu pare comenta que per acompanyar els llegums faran un sofregit de tofu i espinacs. La xiqueta sembla entusiasmada, una emoció que sempre és present quan apareix en els vídeos que el seu pare penja en el perfil d'Instagram que utilitza per fomentar un estil de vida vegà en família.

—Recorda que avui toca la B12!— s'escolta dir a la Núria que encara es troba a la sala d'estar recollint les joguines que la Júlia havia deixat tirades al parquet.

Amb el pas dels anys s'ha dictaminat que aquesta vitamina és innata en els animals. En realitat la vitamina B12 prové dels bacteris i microorganismes anaerobis que habiten al sòl i l'aigua que posteriorment consumeix el bestiar. Amb l'objectiu d'obtenir suficient quantitat d'aquest nutrient, els vegans l'han d'incloure en forma de suplement en la seva dieta per tal d'evitar símptomes neurològics i psiquiàtrics anormals. Malgrat això, segons dictamina la nutricionista Carlota Bruna a *Camino a un mundo vegano* (2019) cada cop és menys freqüent obtenir aquesta vitamina de manera natural i la majoria d'animals de granja la reben en forma de suplement a través de fàrmacs o aliments. Aquest dèficit que augmenta amb la calor emprat durant la cocció de la carn genera, a grans trets, que el 99% de les persones que consumeixen animals tinguin aquesta carència, segons el llibre *Respuestas veganas a preguntas y objeciones comunes* (2014).

Es fa difícil d'entendre com, coneixent totes aquestes diferències nutricionals, les organitzacions sanitàries pertinents no proporcionen a la població la informació pertinent per aturar la propagació de falsos mites que perjudiquen la comunitat vegana. Segons el Dr. Collin Campbell, a *El Estudio de China* (2012) el sistema sanitari no tracta amb serietat la nutrició per diners, ego, poder i control. L'any 2019 el govern espanyol només va invertir un 1,73% del PIB dels pressupostos generals en investigació i es desconeix quin percentatge d'aquest total va estar

destinat a l'àmbit nutricional, ja que no hi ha cap base de dades oberta que desglossi les inversions anuals que el govern proporciona a cada sector.

Tenint això en compte potser no és tan extravagant pensar que les objeccions que es formulen al documental *What the Health* (2018) sobre que les institucions que diuen vetllar per la nostra salut financen les indústries que ens maten, no s'allunyen de la realitat.

La Fundación Española de la Nutrición (FEN), encarregada de millorar a través de la investigació la nutrició de la població espanyola manté vincles amb la indústria agroalimentària. Una exploració ràpida a la secció de patrocini de la web de la fundació ens informa que marques d'empreses de producció càrnia i làctia com ara Campofrio, McDonalds, Nestle, Puleva i Telepizza figuren entre el seu llistat de patrocinadors. Segons va revelar Eduardo Robaina en un article publicat al diari *La Marea* (2018), el patronat de la fundació, constituït per 34 persones i encarregat d'aprovar les activitats i el pressupost general de la institució està format, en la seva majoria, per vocals que provenen del sector alimentari i polític. Aquest és el cas de John Alves director general de McDonald's España o Fernando Frauca Amorena, cap de Màrqueting i Operacions de Telepizza.

Aquesta última ha estat una de les empreses de menjar ràpid escollides per l'executiu espanyol que, des del passat 18 de març i amb motiu de l'impacte generat per la pandèmia de la Covid-19, ha alimentat als fills i filles de les famílies que perceben la Renda Mínima d'Inserció (RMI), segons assegura Joseba Torrontebas a *Público* (2020). A més a més, la FEN ha estat l'organisme que, fins al 2019, homologava que empreses de restauració ràpida poguessin treballar en els menjadors de la comunitat de Madrid.

Aquesta constitució del patronat no només influeix en la memòria de la fundació, sinó que tenen un pes destacat en la incentivació d'investigacions que promocionen aquestes empreses alimentàries. L'any 2016, la FEN va publicar un informe titulat *La leche como vehículo de salud*. L'estudi va comptar amb la col·laboració de Puleva, empresa que també forma part del patronat a través de

la figura de Federico Lara Villoslada, responsable del departament de I+D de l'empresa làctia.

Per la seva banda, l'Associació Espanyola de Dietistes i Nutricionistes (AEDN) es regeix sota el patrocini d'empreses com Caprabo, Danone, Nestle i Unilever. Segons un article publicat per Raúl Miralles al diari analític *El Salto* (2018), entre el 2013 i el 2017, grans marques de la indústria alimentària, farmacèutiques i empreses de puericultura van pagar a l'Associació Espanyola de Pediatria (AEP) al voltant de 2,3 milions d'euros a canvi de poder fer ús del seu logotip en l'envàs de productes destinats al mercat infantil. Dins del mateix marc, l'any 2015 l'AEP també va rebre donacions per inserir publicitat en la seva revista *Anales de Pediatría*. El 50% d'aquestes inversions econòmiques provenien dels departaments de màrqueting de la indústria alimentària. Stephany Gonzalez, cirurgiana i especialista en Medicina Molecular, culpa a la publicitat d'oferir a les persones aliments que en un principi creuen que són naturals, però que amb un consum prolongat afavoreixen a la propagació de malalties. Amb aquest escàndol l'Organització Mèdica Col·legial va dictaminar que "les organitzacions i societats mèdiques havien d'aprofitar per promoure estils de vida saludables i no promocionar productes de dubtós benefici per a la salut i molt menys quan puguin ser fins i tot perjudicials".

Els de Sant Boi de Llobregat asseguren que ells no consumeixen cap producte promocionat per aquest tipus d'empreses. El seu dispensari d'aliments, així com el refrigerador, estan plens de productes frescos de comerç local.

L'estofat de llenties i tofu que ja està pràcticament enllestit presenta un aspecte exquisit. M'ho confirma la manera com la Júlia es passa deliberadament la llengua pels llavis i xucla cap endins tota la saliva que amenaça en sortir-li de la boca mentre remena amb una cullera de fusta la barreja de proteïnes de la casseroleta.

De la seva boca surt un so intel·ligible que repeteix fins a tres ocasions mentre observa com el seu pare treu de la cistella setmanal de verdures i hortalisses un grapat d'espínacs que conté dos cargols.

—Apa, tenim visita!— comenta en David a la seva filla mentre acosta les dues criatures a la nena mentre aquesta assenteix amb els ulls ben oberts. En David garanteix que la Júlia cada vegada és més conscient de la bellesa i vulnerabilitat dels éssers vius —Veure com desenvolupa empatia pels animals és una cosa meravellosa per a nosaltres. Això fa que no ens hàgem de preocupar massa d'un hipotètic futur on la nostra filla tingui preferència pel consum de carn.

—I si ho busca?— qüestiono imaginant com de meravellós seria tenir una màquina del temps per tal d'esbrinar quina decisió prendrà la Júlia un cop sigui conscient de tot el que ofereix aquest món.

—L'estem educant en un entorn en el qual ens mostren el valor de la vida, el respecte i amor pels éssers vius, i a més reflectim coherència en la nostra alimentació i consum respecte a això, el més probable és que mai contempli fer mal a ningú. Però si succeís seria la seva decisió i la respectaríem— explica abans d'acaronar el cap ros de la seva filla mentre aquesta observa amb un eix d'interès i compassió com els dos animalons llisquen pel palmell de la mà del seu pare. Mai havia congregat tant interès per esbrinar que depararà el futur, com serà el següent capítol d'aquesta saga. I en veure-li com d'enlluernats té els ulls mentre somriu i s'acomiada amb la petita mà alçada quan en David s'endú les dues criatures per deixar-les en llibertat, l'espòiler se m'apareix com una gran revelació: la Júlia ha nascut per ser vegana de principi a fi.

*“La vida és molt perillosa. No per les persones que fan el mal,
sinó per les que seuen per veure el que passa”*

Albert Einstein

CAPÍTOL II

Dia 189

En una ocasió Albert Einstein va dir que l'única cosa valuosa de veritat és la intuïció. Aquesta destresa, juntament amb l'instint, són dues habilitats que no es contemplen en la personalitat del bestiar boví de les empreses de ramaderia intensiva. En les granges industrials els vedells, i en general tots els animals destinats a l'explotació, no tenen el dret de desenvolupar la seva personalitat, ja que les condicions en les quals viuen, per molt benestants que siguin, no els permet créixer com a individus diferenciats.

Des de l'últim cop que vaig visitar el vedell 7025 ja ha estat traslladat a dos coberts més abans d'arribar al darrer on hi serà reclòs els quatre mesos restants que li queden de vida. En Mariano separa el bestiar en diferents habitatges segons tres categories: els nouvinguts d'un mes, els de quatre mesos i tots aquells majors de sis que aviat seran rentables per a la indústria càrnia. L'únic que puc distingir entre els tres coberts són les seves dimensions. Quan vaig conèixer per primer cop en 7025, vivia confinat en un espai que podria considerar-se prou gran per ell si no fos pel fet que havia de conviure en les mateixes dimensions amb una vintena més de vedells que, a diferència d'ell, havien acabat d'arribar de la cornisa cantàbrica. El segon espai no era gaire més

favorable. Es tractava d'un lloc molt més tancat que el primer, una espècie de cobert on el sol mai cobria cap fragment dels 252 m² de l'habitable.

La producció industrial exigeix que els animals estiguin tancats. Aquest requeriment es du a terme per rendibilitzar els beneficis econòmics de la postproducció de la carn. L'interès del sector és poder comercialitzar el seu producte el més ràpid possible. Per fer-ho viable, tal com relata Peter Singer a *Liberación Animal* (2018), les explotacions intensives limiten la mobilitat dels animals recloent-los en estables de fusta, amb terra de llistons i l'absència de palla, d'uns 50 centímetres d'amplada i 1,32 metres de llargada. A més, sovint es lliga amb una cadena al coll els vedells més petits per tal d'evitar que es donin la volta en el cubicle durant els primers mesos de vida. En conseqüència, un de cada deu nouvinguts a una explotació intensiva rarament sobreviu quinze setmanes després de la reclusió. Amb l'aplicació d'aquestes condicions antinaturals, els músculs dels animals s'atrofien de manera que la seva carn conserva el grau de tendresa que molts consumidors sol·liciten. A més, la immobilitat provoca que el bestiar hagi d'estar llargs períodes drets, situació que provoca dolor i inflamació en els genolls dels animals.

Per sort, aquestes mesures reclusives no afecten del tot en 7025. En aquest precís moment es troba estirat sobre l'estern, amb el cap alçat i amb les seves extremitats sota el cos en un dels racons d'un cobert de 23,8 metres per 12,4 metres que comparteix amb tres altres vedells. Les dues úniques ocasions en què ha pogut reforçar la seva activitat física ha estat en els trasllats d'habitacles que ha efectuat al llarg d'aquests sis mesos, separats uns dels altres, per només 70 metres de distància. Aquesta nova zona de repòs, en la qual passarà els últims quatre mesos de la seva vida, es troba en una nau més llarga que les anteriors, però alhora menys ampla. El sostre, tancat, permet la ventilació natural a través dels laterals, un d'ells connectat a un passadís obert i estret per on els vedells de tota la instal·lació s'aglomeren les hores en què el sol refulgeix amb més intensitat.

Un mugit ressona dins del cobert. En 7025 mou les orelles en senyal de curiositat. El so no prové de l'interior, però el meu vedell no mostra cap intenció d'aixecar-

se i perdre el seu racó de descans per descobrir d'on ve el soroll. Descansar és una activitat que Clive Phillips considera a *Cattle Behaviour* (1993) un procés vital pels remugants, ja que si no ho fan redueixen el seu confort i perden rendibilitat.

A l'altra punta de la parcel·la, un vedell marronós d'aproximadament un mes corre per intentar atrapar la seva mare que pastura en una esplanada del terreny. En Mariano té prop d'un centenar i mig de caps de bestiar en la seva explotació. Només un 35% són vaques de raça Pirenaica, una estirp que té l'autorització per poder córrer a l'aire lliure, menjar herba de pastura i dormir a ras. Una espurna de llibertat que acabarà en el mateix destí que els que tenen la mala sort de veure la vida passar dins dels coberts. La resta, de raça Frisona com en 7025, romanen tancats dia i nit per facilitar l'engreix dels seus cossos que es comercialitzaran un cop arribin als dotze mesos o bé en el moment que assoleixin el seu pes òptim. Si tinguessin l'oportunitat de créixer en exteriors i córrer pel camp, els vedells desenvoluparien els músculs que enduriria la seva carn i el consum d'herba fresca els faria perdre el ja tan característic i desitjat color pàl·lid de la seva carn.

El control del sistema alimentari d'aquests animals és molt valuós. Per aquest motiu l'ús actual d'hormones i altres substàncies irregulars en el pinso que abans s'empraven per potenciar el creixement del bestiar, està prohibit a la Unió Europea. Aquesta decisió es va prendre després d'observar els efectes negatius en la salut de l'animal i l'humà que el consumia. Un exemple determinant per l'abolició d'aquestes pràctiques va ser l'ús de les vísceres de les vaques i altres animals com a font de proteïna crua que s'emprava per alimentar el bestiar boví. Aquesta pràctica va propagar el 1996 la coneguda malaltia de les vaques boges que promovia el canibalisme entre aquests animals a causa de la decisió del sector d'abaratir la nutrició dels remugants alimentant-los amb les restes càrnies dels escorxadors.

Ara per ara, el sistema d'alimentació a Catalunya està fonamentat en un mètode intensiu en què l'animal menja un 90% de pinso i un 10% de palla de cereal. Aquest pinso està format essencialment per cereals —ordi i blat de moro—,

ingredients proteics —farina de soja, farina de colza, farina de gira-sol—, subproductes d'indústries agroalimentàries, —gluten feed, melassa, polpa de remolatxa— ingredients basats en sals com a fonts de minerals —carbonat sòdic, fosfat dicàlcic, bicarbonat sòdic— i vitamines. Hi ha un percentatge petit de ramaders que segueixen sistemes més extensius on hi entra més proporció de farratges —fenc d'alfals, ensitjat de blat de moro— o de pastura.

Alfred Ferret, enginyer i membre del Servei de Nutrició i Benestar dels Animals, considera que cada cop hi ha més iniciatives que promouen l'ús de dietes amb més participació de farratges que s'ajusten a la condició dels vedells com a remugants que tenen una gran capacitat d'aprofitar la fibra.

Les estadístiques D'IDESCAT determinen que els farratges són el segon cultiu que ocupa una major superfície agrària a la demarcació de Barcelona, precedit per l'ordi (34.406) i seguit pel blat (22.187). Segons un informe recent de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació, el sector ramader és l'usuari antropogènic del 30% de la superfície terrestre del planeta. En conseqüència, es converteix en el principal sector culpable de la destrucció de la biodiversitat, la desforestació i la creació de “zones mortes” als oceans. A Espanya, l'ús de la terra per alimentar animals requereix 18 milions d'hectàrees, l'equivalent al 77% de tota la superfície agrícola utilitzada (SAU) o el 36% de la superfície total del país.

L'impacte negatiu de la indústria agroalimentària no només ve determinat per la superfície que es dedica al cultiu de farratges que acabaran destinats, principalment, com a font d'aliment de la ramaderia. Els gasos i les defecacions de les vaques, constituïdes fonamentalment per un 37% de metà, un 75% d'òxid nítrat i un 74% d'amoniac, segons el documental *Empatia* (2019), són un dels principals factors exponencials de la contaminació atmosfèrica. El documental *Cowspiracy* (2014) determina que el metà és vint-i-cinc vegades més destructiu que el CO₂ en un període de vint anys. Tenint en compte que les vaques són les principals productores de metà, amb 150 mil milions de galons al dia, no és estrany que l'Institut Nacional d'Estadística (INE) dictaminés el 2015 que el sector ramader fos el principal responsable, amb un 61%, de les emissions de metà del país.

L'Ordenança sobre la protecció, tinença i venda d'animals (2003) determina que cal mantenir els allotjaments nets, desinfectats i desinsectats diàriament d'excrements i purins. No obstant això, la neteja de les estabulacions de les vaques no és satisfactòria: el grau de neteja general de les vaques oscil·la entre nefast i regular en el 73% de les explotacions ramaderes catalanes, segons exposa la tesis d'Antoni Seguí, *L'explotació de vaques de llet*. En qualsevol estabulació el 80% de les defecacions s'acumulen en la zona d'alimentació. Això facilita la propagació de bacteris i possibles malalties. Per aquest motiu, l'ús d'antibiòtics és el millor remei per tal de fer front a les malalties, accelerar el creixement i combatre de forma terapèutica la mastitis bovina. En el cas de l'explotació d'en Mariano, aquest subministrament ve donat a través de l'aigua i sota prescripció veterinària, tal com determina la normativa vigent.

Mentre que això facilita el treball del granger, en general l'ús d'antibiòtics augmenta el nivell global de medicació que absorbeix cada animal. Del total de la massa antibiòtica existent en el món, el 80% va destinada a la ramaderia industrial, mentre que el 20% restant està associada amb la medicina. Talment, segons va descobrir el periodista Nuño Domínguez del *El País* (2017), la ramaderia espanyola subministra 402 mg d'antibiòtics per quilogram de carn. Luis Falcón, metge i científic especialitzat en salut pública, puntualitza que els antibiòtics donats als animals s'extreuen sense metabolitzar. Aquest fet provoca la mutació dels bacteris, l'eliminació de la flora que manté el sistema immunitari i l'autogeneració de la resistència antibiòtica.

Des d'aquesta perspectiva, en 7025 sembla inofensiu, però la seva constitució immunològica pot afectar a llarg termini a aquell que acabi consumint la seva carn d'aquí a uns mesos. Ara per ara, continua ajagut a la cantonada del cobert. Sembla trist, avorrit i apàtic. Allà on comença el prat, les vaques pirinenques pasturen i juguen. Ara és la mare del petit vedell que abans braolava qui l'empaita fins a atrapar-lo en els límits del terreny. S'empolainen mútuament i uns minuts més tard tornen amb la resta del ramat. En 7025 tan sols jeu. Jeu, menja i beu. La fórmula màgica que el farà passar, en el menor temps possible, dels quaranta quilos que pesava quan va arribar als 600 que s'espera aconseguir per poder

comercialitzar la seva carn a preus extremadament alts. Actualment, segons les estadístiques del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA), durant el primer trimestre del 2020, 100 kg de vedella s'ha venut per 364 €. Un animal com en 7025 podria arribar a tenir un preu de mercat de 2.184 €. És així com el negoci fructuós del sistema de cria intensiva de vedells justifica la privació de la llibertat dels seus individus.

Alliberament i protecció

La llum del sol s'amaga discreta enmig d'un bosc d'alzines que encobreix el cel. Serpentejant per una carretera secundària, una finestra boscosa em permet, a moments entretallats, sortir de la fondària d'un espai que sembla quelcom místic. Allunyada de la població més urbana, amagada dins d'un turó del municipi d'Osor (Girona), em trobo amb Ca la Plana, la finca on es localitza el santuari d'animals Almas Veganas. De forma habitual, aquestes instal·lacions es construeixen en indrets força allunyats de la població, no només per prevenir un sobrestrès en els animals que hi habiten, sinó per promoure'ls un espai totalment diferenciat de les explotacions ramaderes d'on eren originaris la majoria d'ells.

Un santuari és considerat un indret que particularment s'ha de respectar. Pels humans es tracta d'un retir per venerar els déus i pregar-ne miracles. En el cas dels animals, és un asil per fugir del maltractament causat per la indústria agroalimentària. Per tant, en aquest últim cas també s'hi ha d'afegir la funció de protecció. Els animals que hi resideixen, la majoria d'ells rescatats per haver estat explotats, maltractats o abandonats, tenen una segona oportunitat per desenvolupar les seves funcions naturals en un entorn protector. A diferència dels refugis, que cuiden els seus residents de forma temporal, els santuaris es comprometen a mantenir els animals durant tot el seu cicle vital fins a la seva mort natural. Són espais que actuen pel seu benefici i els voluntaris que hi habiten, treballen sota la noció de què tots els animals al santuari, humans i no humans, tenen la mateixa importància.

En primera instància no em va semblar, però que Ca la Plana fos quelcom gaire diferenciat d'una granja. Sis tancats envolten el que una cinquantena d'anys enrere havia estat una masia de pagès. Les aparences enganyen i, tot i que d'entrada vaig pensar que les vides dels 42 animals que habiten dins dels estables del santuari no s'allunya gaire a les que havien tingut abans d'arribar-hi, més tard em vaig adonar que no hi havia cap similitud entre ambdues situacions; més enllà dels tancats que s'utilitzen com a mesura preventiva per evitar que caçadors o ramaders robin els animals per a la seva posterior explotació.

A Espanya, segons el programa *Stranger Pigs* (2018) de Salvados, hi ha un total de 90.000 explotacions ramaderes. A les granges industrials, els porcs es confinen en 1 m², els pollastres en 0,7 m², és a dir, l'equivalent a un DN4 i les gallines en 0,75 m². El 95% de les gallines ponedores passen les seves vides tancades en una gàbia sense llum solar ni aire fresc, segons el documental *Farm to fridge* (2014). En el cas dels porcs, només un 3% transcorren les seves vides al camp.

Ismael López, fundador del santuari Gaia de Girona, considera que els animals a les granges no poden desenvolupar la seva personalitat, ja que les condicions on viuen no els permet fer-ho. D'ençà que va obrir el santuari, s'ha adonat que, a diferència del missatge estereotipat que s'ha inculcat, els porcs són els animals més escrupolosos i nets d'entre tots els animals de pagès. El reconeixement de les individualitats dels animals és possible quan se'n té cura d'aquests i, ara per ara, els santuaris són l'únic indret on això és factible.

“Com que tenen una forma diferent de la nostra, ja no tenen dret a decidir sobre les seves pròpies vides. La raça humana sempre està discriminant, dividint i creant opressió i això fa que la supremacia humana destrueixi aquest planeta” va ser una de les primeres objeccions que vaig sentir dir a la Fani, la fundadora d'Almas Veganas, en un dels vídeos que té penjat al seu canal de YouTube.

En aquest espai es dedica a criticar l'especisme, una ideologia moral que els humans porten de fàbrica per justificar que la nostra espècie és la millor d'entre

totes, quelcom similar als judicis racistes del s.XVIII, on la dictada supremacia de la raça ària permetia capturar, vendre com a esclaus i fer ús dels africans segons el seu parer. Tanmateix, a Almas veganas no hi ha lloc per la diferència ni la discriminació. Tots els animals són tractats com a iguals; els gossos passegen tots junts al matí pels camins boscosos que cerclen la masia, les cabres, ovelles i l'única vaca que hi resideix també ho fan a la tarda i els gats conviuen amb els tres galls que corren lliures per la façana de l'arcaica construcció on els voluntaris del refugi hi viuen sis dels set dies de la setmana.

—Antes había cuatro gallos, creemos que al dejarlos libres las águilas se aprovechan de la situación para atacarlos— comenta amb un espanyol dificultós i elemental la Rosana mentre observa com en Nieves, l'únic gall que, ben entrat el capvespre, repica amb el bec la finestra de la cuina per tal de fer companyia a les humanes en l'últim àpat del dia, presenta una sèrie de ferides en el seu revers —Es triste, pero así es la naturaleza. No es lo mismo que un gallo sea asesinado por una águila que por un ser humano. Ellas lo necesitan para sobrevivir, nosotras no— finalitza enfurismada mentre acarona el plomatge policromàtic del gall que ara s'amaga dins d'un cobert a mig reformar.

La Rosana és refugiada, mentre donem una volta per les instal·lacions, fent temps abans que arribi la Fani, m'explica que poc després de la seva arribada a Espanya, va conèixer l'obra que es duia a terme al santuari i, en veure que conciliava amb els seus valors, va voler participar com a voluntària, ja que no tenia prou sort per trobar cap altre treball.

—Me acogieron con los brazos bien abiertos, el mundo aquí se vive de forma muy simple. Tengo comida, un lugar donde dormir, un objetivo común que es velar por el bienestar de estas criaturas y un equipo de voluntarios a los que considero mi familia— assegura enorgullida. Malgrat que vaig conèixer Almas Veganas gràcies als vídeos de la Fani, la reserva està formada per un col·lectiu de cinc persones feministes, antiespecistes i llibertàries que prenen tota decisió sota assemblea setmanal.

De cop i volta, en Yumbolt, un gos de mitja grandària, vell i pelut s'aixeca d'on estava ajagut i comença a bordar. El silenci passiu que mitigava l'ambient es trenca amb el so llampegant d'un motor que s'acosta per l'estret i únic camí que connecta la masia amb la resta del món. Una furgoneta grisa efectua la seva entrada al recinte i s'atura tot just quan arriba a la nostra posició. La Fani surt per la porta de copilot amb un gran somriure a la cara i s'atansa a nosaltres per donar-nos una càlida abraçada. Podria semblar que la seva actitud bondadosa no concorda amb la conjugació d'una imatge que molts podrien considerar estereotipada; un tall de cabell uniforme, mig rapat pel lateral dret del cap, quatre pírcings que guarneixen el seu rostre i una muda negra amb un missatge clarament reivindicatiu gravat al pit.

Tan bon punt em dona la benvinguda, s'atansa a saludar alguns dels animals abans de descarregar del vehicle les restes de menjar que no van aconseguir vendre durant la fira animalista benèfica en què van participar ahir nit. En Yumbolt, que continua movent la cua amb total convicció, és el primer en aconseguir un petó per part de la noia. Ell és l'únic que resta de la seva anterior vida. Anys enrere no s'hauria imaginat que deixaria el seu treball, com a operària d'una sala d'especejament, el seu pis a Sils i vendria el seu Audi per poder iniciar un projecte que tindria per objectiu vetllar pel benestar dels animals explotats.

Un dia, fa cinc anys, va veure *101 razones para ser vegano* (2014), un vídeo que circulava per Youtube en aquella època. El discurs la va copsar i un cop acabat, en mirar els ulls d'en Yumbolt va descobrir la relació que s'amaga entre els animals i el menjar que consumim. A partir d'aquell moment, anar a treballar li suposava una tortura. Va haver d'agafar la baixa durant dos mesos perquè li era insuportable pensar que estava tallant trossos d'animals i no d'objectes com havia estat interioritzant durant tota la vida. Quan es va reincorporar, en una jornada laboral de quatre a tres de la matinada, només va durar una hora. En aquell precís moment la Fani va renunciar a la feina i en el trajecte d'abandonar la feina fins a arribar al cotxe es va sentir la dona més lliure que mai havia estat.

Construir el santuari, però no va ser fàcil. La idea es va congrega a les xarxes socials i, junt amb la Glòria, una gironina de seixanta anys que va conèixer fent activisme al carrer, van iniciar els tràmits per adquirir les terres que ocupen la

finca de Ca la Plana. La masia no és un domicili convencional. Observo l'estança, edificada amb pedra i ciment, mentre ajudo la Fani a entrar al rebost una caixa de bledes que els han lliurat aquest matí, de camí a la masia, el mercat setmanal de Girona. Gran part de les fruites i hortalisses que es cuinen al santuari són reciclades per al posterior consum humà o animal. Una despesa que els membres del santuari agraeixen de no fer-se càrrec, ja que així poden destinar tot el fons econòmic del qual disposen a cobrir la resta de necessitats dels animals.

Per dins, l'habitable em recorda a l'antiga casa de camp dels avis, un espai obscur, fresc i amb una forta olor a humitat. Aquí, però l'emanació a verdura de l'hort i pèl d'animal es fusionen per formar una flaire molt particular.

—En un primer moment Almas veganas anava a construir-se en uns terrenys cedits de Lleida,— comença a dir la Fani quan adverteix com inspecciono l'espai de forma meticulosa —però després de diversos conflictes amb els propietaris, els quals volien que fóssim submises i callades davant de possibles interaccions amb els mitjans de comunicació, ens vam negar a acceptar l'oferta perquè anava en contra dels nostres principis. Nosaltres no només treballem per salvar vides, sinó per tota intersecció de lluites amb la finalitat de ser lliures.

Un cop van solucionar les desavinences amb els propietaris del terreny, es va presentar el problema amb les institucions. “L'administració, a diferència de les granges, a les quals permeten tota mena de negligències, solen enfarfegar les reserves amb problemes i impediments” declaren els propietaris del santuari Espíritu Libre de Múrcia. Actualment a Espanya hi ha vint-i-quatre santuaris d'animals. Per tal d'adquirir les terres, tots ells han de seguir el mateix protocol: trucar a l'Ajuntament del territori, Medi Ambient i el sistema institucional en què se organitza políticament cada territori, que en el cas de Catalunya és la Generalitat, per tal d'obtenir els permisos de nucli zoològic i ramader. Per aconseguir-ho, la Fani com la resta de reserves, va haver de crear un projecte escrit que va romandre sobre la taula durant un període de dos anys. Aquesta tardança es produeix perquè la legislació no contempla una normativa especial en aquests casos i, en conseqüència, els santuaris acaben emparant sota la

normativa de les explotacions ramaderes extensives que no s'ajusta a les necessitats específiques d'aquest tipus de propietats i genera molts dilemes conflictius. Per una banda, resulta impossible que els santuaris puguin accedir a subvencions de l'Administració perquè no compleixen les condicions de les explotacions ramaderes. D'altra banda, s'obliga els animals a estar identificats en tot moment amb l'ús de cròtals o xips malgrat que no tenen utilitat en un animal que es troba fora dels catàlegs de producció, segons especifica el Consejo general de Abogacía Española.

Mentre pugem al segon pis per buscar una jaqueta abans de sortir a passejar algunes de les habitants de la reserva la Fani m'explica que ja fa un any i mig que es van instal·lar a la masia i van començar les obres per tirar endavant el santuari.

Les escales grinyolen per cada esglaó que pugem. El terra, de fusta rovellada, balda fins i tot amb la passada d'una gata. La Cattana, una mixeta persa que també formava part de l'anterior família de la Fani, s'allunya espantada un cop ens veu arribar al segon pis. La Fani se'n riu de la situació mentre em comenta de passada que amb aquesta nova vida la gateta s'ha tornat una mica més salvatge, però no la culpa de res, ja que tothom qui habita al santuari ha esdevingut una mica més esquerp en el darrer any.

—Aquí tot es viu molt intensament, d'un encert en fem una festa i d'una mala notícia una gran muntanya de sorra— explica mentre obre una petita finestra que dóna al pati frontal. Tot d'una, la sala s'omple d'una llum penetrant. Malgrat som al febrer, el sol de mig matí escalfa prou per a pal·liar les baixes temperatures que presenta la zona interior gironina. La segona planta, orfe de personalitat, condimentada només amb els mobles indispensables, es cobreix d'un color ataronjat. La Fani observa com a l'exterior un gall canta des de sobre la furgoneta mentre una desena de gallines, tancades en un corral, fan els ulls grossos i segueixen menjant el blat que la Rans, una membre de la reserva, els acaba d'abocar a terra. Tot i que no m'ho verifica en paraules, entenc per la seva mirada fervent que és precisament en aquest petit moment diari quan s'omple de força per encarar un nou dia.

Segons voluntaris del santuari El Valle Encantado de Madrid, fer-se càrrec d'una reserva et permet espavilar i madurar com a persona mentre et consciències de la mala situació que viuen gran part dels animals.

En el cicle de la producció ramadera, els porcs pateixen amputacions de les cues i extraccions de les dents sense anestèsics per tal d'evitar que practiquin el canibalisme, praxi que duen a terme per la condició de confinament en el qual es troben de forma permanent. Els pollastres creixen sota llum artificial per intensificar el seu creixement. Tanmateix la indústria avícola assassina el 50% dels mascles tan bon punt neixen a través de màquines trinxadores perquè no són rendibles per la producció d'ous. Segons el documental *Land of Hope and Glory* (2017), a les gallines se'ls hi altera la seva producció natural d'ous, que hauria de ser d'una dotzena a l'any, perquè en ponen 300. Per això, a estones se'm fa difícil concebre la idea que tots els animals d'Almas Veganas no tenen cap altre objectiu que el de viure pacíficament fins al dia que morin per causes naturals i no per sobreexplotació.

Minuts més tard, la Fani surt de l'habitació de les Marietes, un dels noms amb el que van batejar una de les estades per evitar espais possessius i individualitzats, amb una suadora negra tintada amb la frase "Huevos son tortura, go vegan". Diu que com aquesta, en té més d'una vintena amb missatges diferents, totes fruit del marxandatge que elles mateixes produeixen per tal d'adquirir fons econòmic per cobrir les despeses alimentàries i sanitàries de les habitants de la finca.

Quan sortim a l'exterior, la serenitat de l'hàbitat es veu interrompuda pel so d'un multicolor. En Simo, un jove voluntari que ja fa tres mesos que resideix al santuari, comença a llaurar un dels nous espais que ben aviat serà residència pels futurs animals nouvinguts. Setmana rere setmana la reserva rep diverses oportunitats de rescats que han de rebutjar per falta de capacitat. Almas veganas ocupa una superfície de 45 hectàrees que podria congrega més d'un centenar d'animals, però la construcció de tancats no només requereix un fons econòmic elevat, que ascendeix a 1.000€ per tanca, sinó que també necessita mà d'obra i temps per fer possible l'habilitació d'aquests espais.

Pel santuari ha passat gent de Sevilla, Israel, Salamanca i Madrid. Tothom està disposat a auxiliar i sempre han tingut un paper destacat en el repartiment de tasques diàries, tot i que també necessiten gent que ajudi des de la distància amb aportacions econòmiques, però segons exposa la Fani és difícil fer arribar aquesta crida a la població.

En un tres i no res, la Fani s'acosta al tancat dels gossos i per un moment intueixo que la tasca que se li ha estat atorgada avui, de la totalitat que es distribueixen cada matinada, és passejar els cans. No obstant això, no s'atura quan arriba a la reixa on l'espera en Yumbolt i la resta cans. Per contra, continua avançant fins a arribar al tancat dels remugants. Tres cabres i dues ovelles efectuen una sortida ràpida i descurosa del corral, un cop la Fani enretira les mesures de seguretat del porticó.

Neguitejo per dins en pensar que estan a una embranzida de poder escapar. Per la meva sorpresa, les remugants, que feia uns segons mostraven una actitud extasiada, ara romanen quietes i a l'espera de qualsevol moviment que la Fani es predisposi a efectuar. Tot és qüestió de confiança, però la inquietud torna a aparèixer quan la Fani m'anima a obrir el tancat de la Kova mentre ella espera a l'inici del camí amb la resta del grup.

El so repetitiu d'uns mugits s'intensifiquen a mesura que m'acosto al tancat situat a la part posterior de la masia. La Kova, una vaca de quatre mesos, aguaita impacient davant la porta del tancat. En un gest ràpid, obro la porta i m'allunyo el màxim possible a l'espera d'una reacció molt propera a l'excitació que han mostrat anteriorment els bòvids durant aquest petit moment d'alliberació. La Kova, però no es deixa endur pels seus impulsos i surt del tancat despreocupada i flegmàtica. Un cop és fora se m'acosta i em comença a llepar la jaqueta, ja sigui com a gest d'agraïment o per pura curiositat. Jo, que també sóc curiosa alçó la mà i me la deixo llepar per la seva llengua asprosa. No m'imaginava pas que les llengües dels bovins fossin tan similars a les dels felins. En un sol instant me n'adono que mai m'havia deixat empolainar per una vaca, tampoc havia vist un porc ni molt menys acarolat el pelatge estopós d'una ovel·la. Les pràctiques de ramaderia intensiva limiten el contacte entre humans i animals. En conseqüència,

la nostra relació amb altres espècies queda reduïda a imatges i lectures que mitiguen, a través de l'objectivitat, la nostra empatia respecte a aquests éssers vius.

A Espanya, segons el documental *Empatia* (2019), el 98% del bestiar espanyol prové de ramaderia intensiva, és a dir, només 2 de cada 100 animals són criats en granges ecològiques. Segons un estudi de la revista *Science*, el 86% dels mamífers són avui dia animals de granja o humans. A Catalunya, hi ha més porcs que persones. En total s'hi crien 8,2 milions de porcs, segons estadístiques de Greenpeace, però rarament se'n veuen a simple vista, ja que el 99% dels porcs provenen de granges industrials.

—Sembla que li has agradat— comenta rient la Fani mentre observa com arribo a l'inici del camí amb la llengua de la vaca encara enganxada a la meva muda. És difícil agafar complicitat amb animals que en un principi no són domèstics, com bé ho són els gossos i els gats. L'ésser humà tendeix a ficar-los tots en un mateix sac, però cada espècie té les seves maneres de tractar i cada individu la seva personalitat. No es pot esperar tenir una compenetració *in situ* amb qualsevol animal perquè tots necessiten el seu temps i, en certs casos, aquesta relació mai s'arriba a produir.

Aquest és el cas de l'Hodor, l'ovella blanca que es situa el darrer de tot del grup a mesura que avancem pels camins boscosos del voltant del santuari. L'animaló es mostra atent i equidistant a les nostres accions, a l'aguait de qualsevol moviment sobtat que li permeti allunyar-se encara més del grup. Segons explica la Fani, la mirada que presentava l'Hodor quan va arribar va ser la peça clau per entendre el perquè havien d'oferir una vida lliure d'explotació a tots els animals possibles. L'ovella va ser rescatada d'una explotació ramadera, però la persona que el va acollir va pensar que seria bona idea que aquest pogués conviure amb gossos. Uns dies més tard se'l van trobar ple de sang i amb les orelles destrossades, ja que els cans se les havien menjat.

La resta del grup sembla prou conforme amb la nostra presència. Amb un compàs estritllat, tots ens segueixen en fila índia, com si fos una excursió d'un

grup de preescolar. En arribar a una bifurcació de camins, en Daimon, un cabrit negre que no arriba a l'any, aixeca les orelles quan sent el so de l'aigua fresca que flueix pel rierol que s'amaga al daltabaix del camí. La Fani m'argumenta que sempre té aquesta actitud arribat aquest punt, ja que va ser en aquell rierol on el seu germà menor va trobar el cabrit perdut menjant l'herba que costejava el torrent.

Bona part dels animals que viuen al santuari, així com en Daimon, van ser trobats abandonats lluny de zones urbanes: les gallines, en un descampat de la perifèria barcelonina, la Pruna, una cabra de dos anys, la van trobar embarassada al carrer d'una població de Girona. D'altres, a banda d'abandonats, també els van localitzar ferits pels mals tractes rebuts per part dels propietaris. La Fani m'explica mentre acarona en David, una ovella de tres mesos que va arribar amb un dia de vida al santuari després de ser rescatat d'una explotació ramadera, que aquest tipus de rescats són molt freqüents.

—Fa un mes ens va arribar l'avís que havien trobat una ovella tirada en un barranc. Estava molt mal ferida, amb el coll trencat i una de les cames amb la pell arrencada. La vam batejar amb el nom de Vida, perquè malgrat les condicions en què es trobava, va sobreviure dues nits a la intempèrie amb unes condicions meteorològiques molt adverses. Tanmateix, després d'haver passat per la consulta veterinària, va morir poques hores després d'arribar al santuari— m'explica amb els ulls plorosos mentre observa de passada tots els animals que ens acompanyen en la caminada —La gent no té cap mena d'empatia quan un animal no els és de profit, l'abandonen a qualsevol lloc, fins i tot quan presenta unes condicions terribles que poden perillar la seva supervivència.

L'article 7.1.2 del Codi Sanitari pels Animals Terrestres de Catalunya, obliga a respectar les necessitats bàsiques dels animals a través de cinc llibertats: tots ells han de ser lliures de set i gana, d'incomoditat, d'expressar un comportament natural, de por i angoixa i, sobretot, lliures de dolor, lesions i malalties. No obstant això, quan es vulneren aquests punts, les penes de presó aplicables són inferiors a dos anys.

D'acord amb la nostra legislació si no tens antecedents penals i et condemnen a menys de dos anys de presó, no arribes a complir la condemna. Per tant això

significa que, indiferentment del grau de patiment que s'hagi causat a l'animal, ningú entra a la presó per delictes de maltractament tret que aquesta persona tingui antecedents penals. Aquesta reforma del codi penal, segons considera Ana Belén Martín, responsable territorial de PACMA, és insuficient tal com es reflecteix en el número de condemnes aplicades en els darrers anys; el 2017 va haver-hi 11.267 denúncies, es va detenir o imputar a 488 persones de les quals només 163 van acabar condemnades.

A la falta de penalitzacions també s'hi adhereix la manca d'ajuda per part de les institucions a l'hora de salvar la vida d'aquests animals. Segons Paola Calasanz, fundadora de la reserva Wild Forest per animals cinegètics del Bages, quan un animal es troba en una població i es considera que no té propietari, és responsabilitat econòmica de l'ajuntament ajudar en el seu rescat, ja que és aquesta institució la interessada en què l'animal surti de la via pública per tal que no suposi un perill per la ciutadania. Malgrat aquest deure, hi ha molts consistoris que no aporten ajuts econòmics en cap cas. Fins i tot, Paola especifica que en l'últim rescat de porcs vietnamites que van trobar a les immediacions de Rubí, l'Ajuntament estava disposat a pagar per matar-los, però no per salvar-los la vida.

—Hi ha molt respecte per la labor que es fa en els santuaris, però molt poca actuació. Falta conscienciar la població sobre el pes que tenen els santuaris d'animals en el moviment vegà— diu la Fani garantint que en un futur Almas Veganas pretén convertir-se en un espai de conscienciació per petits i grans, on les escapades de cap de setmana o les visites educatives de preescolar serveixin per vincular emocionalment els humans amb altres espècies i aprendre el deure ètic de decidir amb els nostres actes no fer mals als altres.

Quan ja fa vint minuts que caminem, la Fani decideix girar cua i tornar a la reserva. Les animals la segueixen sense vacil·lar: els remugants aprofiten els últims minuts fora de les seves instal·lacions per menjar totes aquelles plantes que no troben en els seus tancats. Tot d'una, la Fani s'enduu una mà a la boca, formula el signe del silenci i comença a córrer fins a amagar-se darrere de l'alzina més gruixuda que s'emplaça al final del camí. Les animals, fins ara absortes en el consum de petits brots d'herbatge humit, aixequen el cap i comencen a córrer

en direcció a l'arbre on la Fani s'oculta a l'espera que alguna d'elles la trobi. Jugar al cuc i amagar amb un manat de bestiar sembla un acudit inversemblant, però quan l'Hodor que fins ara s'havia mostrat esquiu a aproximar-se a la gent és el primer a trobar la seva cuidadora i a deixar-se acaronar per aquesta, sembla que tot és possible.

—Em sento bipolar perquè sóc feliç de ser conscient i lluitar diàriament per ells, però alhora és difícil estar satisfet perquè no pots parar aquesta bogeria de tortura: la publicitat enganyosa, el consum inesgotable de carn, el nostre egoisme innat per cobrir necessites que no són tan imprescindibles.— declara la Fani quan tornem a tancar totes les habitants dins dels seus habitatges, espais on s'alimenten, juguen i descansen. La llar on mai més seran explotats pel benefici humà. —Cal buscar el canvi i per això es requereix consciència i molta unió.

“Si els escorxadors tinguessin parets de vidre, tots seríem vegetarians”

Paul McCartney

CAPÍTOL III

Dia 365

Avui és el darrer dia que veig en 7025. Ha guanyat 550 kg, ha perdut mobilitat i, pel que s'intueix per la seva expressió facial, també ha perdut les ganes de viure. Ja no és el mateix vedell que vaig conèixer dotze mesos enrere: enèrgic, atrevit en cada acció i decisió que prenia, malgrat que sempre les feia amb la cua aixecada, demostrant que estava nerviós i un xic atemorit. Avui no és l'excepció. En 7025 mou la cua frenèticament, tant que sembla que en qualsevol moment vulgui sortir disparada i se'n quedi sense. No seria el primer cop que es quedés sense una part del cos. Quan era petit li van extreure les banyes per facilitar la seva manipulació a la granja i ara, d'aquí a unes hores, li prendran el cos sencer. El rugit del camió i les escridassades que fan en Mariano i el camioner mentre obliguen els vedells escollits per a l'ocasió a pujar pel rampell del vehicle, no dilueixen els mugits i les batzegades dels animals que s'amunteguen dins del camió sense deixar cap forat per omplir.

El conductor m'assegura que el viatge no és llarg. El bestiar serà destinat a Mercabarna i d'allà no en sortiran vius. A vegades, tampoc arriben en vida al seu destí. En trajectes llargs, alguns d'ells moren durant el trasllat per falta d'aigua o menjar, ja que en moltes ocasions no se'ls proporciona aliment per tal de no modificar l'estat de la carn hores abans de ser sacrificats. Les condicions atmosfèriques també és un dels principals motius pels quals les defuncions augmenten durant el trasllat a l'escorxador: A l'hivern es congelen i a l'estiu es

col·lapsen a causa de l'esgotament que els produeix estar drets, amuntegats els uns sobre els altres. Si a l'hora de la descàrrega es lesionen baixant la rampa lliscant, es pren la decisió, en casos excepcionals, d'abandonar els animals en les aproximacions dels escorxadors i acaben morint per desatenció. O moren, com va observar Peter Singer a *Liberación animal* (2018) simplement per l'estrès que els ocasiona la disrupció de la seva tranquil·la rutina provocada per una experiència aterridora.

Un cop arriben a l'escorxador, el temor incrementa quan es tornen a obrir les portes del camió. Els treballadors descarreguen ràpidament tots els vedells i els dirigeixen cap a l'interior a través d'un engranatge laberíntic de passadissos estrets per tal d'evitar qualsevol temptativa escapatòria per part dels nous arribats a les instal·lacions. Malgrat que els requisits aplicats al benestar animal durant el trasllat de bestiar a l'escorxador establerts pel Reial Decret (54/1995) dictaminen que no s'ha d'espantar, causar agitació ni maltractar els animals durant el procés de descàrrega, sempre hi ha excepcions. Els que es neguen a sortir o avançar reben petites descàrregues elèctriques en intervals de dos segons als músculs de les potes posteriors. Un per un munyen reiteradament i miren a banda i banda amb els ulls injectats de temor, buscant comprensió però només veuen gris. Murs de formigó que s'alcen per tots dos costats. Per davant la incertesa, per darrere dolor en forma de xocs elèctrics i una porta d'acer rovellat que es tanca. Aquest va ser l'últim cop que vaig veure en 7025: la seva cua en moviment, la seva taca al front en forma de cor desfigurat pel pas del temps, els dos cròtals i els quatre dígitos identificadors que representen, ara més que mai, que en 7025 va vindre al món per ser un número més.

Les descàrregues elèctriques continuen fins que l'animal és inserit individualment en un cubicle del qual resta immòbil a l'espera del tret final. En aquest moment el nivell d'angoixa es dispara i el treballador encarregat d'atordir el vedell ha d'anar amb compte a l'hora de deixar-lo inconscient abans de procedir amb el seu sacrifici. El mètode emprat és el de la pistola de pern captiu amb què provoquen un dany cerebral greu i irreversible causat per l'impacte i la penetració del projectil al front del bestiar. Un cop efectuada aquesta operació l'animal pateix un col·lapse; deixa de respirar i queda rígid durant

aproximadament vint segons després de l'atordiment, amb el cap estirat i les potes del darrere flexionades. Amb la llengua fora, sense respiració rítmica i l'expressió vidriosa dels ulls, els músculs de l'animal comencen a tenir espasmes involuntaris que remeten gradualment, segons s'especifica en l'informe *Efectos psicológicos del aturdimiento por percusión* de la Humane Slaughter Association.

Molts cops, però la falsa automatització de les rutines de treball i la rapidesa en què s'efectua aquest procés produeix que l'acció no es realitzi correctament i l'animal no quedi plenament inconscient en el moment de l'atordiment. A la pràctica, Eli Pedrals explica a *Mètodes d'atordiment a escorxadors* (2011), que no s'aconsegueix que més d'un 94% dels animals quedin atordits amb el primer tret, la qual cosa indica que la posició no és correcta o que no s'hi aplica suficient energia cinètica. En menys d'un minut l'animal és penjat boca avall d'una pota i dessagnat a través d'una incisió realitzada en la jugular de la base del coll fins a l'entrada del pit. Durant el procés de sacrifici, s'ha determinat que entre el 5-10% de les vaques no són immobilitzades de la manera adient.

El sagnat no s'efectua de manera ràpida, profusa i completa amb l'aplicació de mètode anteriorment comentat. Per aquest motiu, el reglament relatiu al sacrifici dels animals (1099/2009) dictamina que aquesta acció pot provocar dolor, angonya, por i altres formes de patiment al bestiar, inclús en les millors condicions tècniques disponibles.

Ja fa mitja hora que espero fora de les instal·lacions. Els crits dels animals no cessen i a mi no em deixen entrar per comprovar si en 7025 encara és viu o ja és mort. És possible que el meu vedell fos un dels casos d'atordiment mal efectuats i en el moment del sacrifici estigues, en menor o major mesura, conscient. Un altre camió carregat de bestiar efectua la seva arribada a la nau industrial, un vaivé de viatges regits sota la demanda del consumidor.

Fonts del Ministeri d'Agricultura (2018) clarifiquen que el nombre referent als animals sacrificats a escala estatal el 2018 va ser de 910 milions enfront dels 46,6 milions de ciutadans que habiten en el país. Al llarg d'aquest mateix any, a Catalunya es van sacrificar un total de 521.091 bovins, fossin aquests vedells d'engreix o vaques lleteres. I enmig de diverses divagacions on els números han desinhibit les històries personals, escolto un últim mugit esgarriós. En Pau

McCartney em passa com un rècord fugaç per la ment i amb ell el segueix aquella dita que ara se'm fa un nus a la gola quan la intento replicar...

Si els escorxadors tinguessin parets de vidre, tots seríem vegetarians.

Activisme i conscienciació

És increïble com els sentits actuen inconscientment com agents potenciadors de l'activació de la memòria. Hi ha olors, sons, gustos que un cop s'intensifiquen en el nostre sistema sensorial ens recorden a persones, llocs o moments específics que hem viscut. Com quan menges una truita de patates i recordes aquella que et cuina l'àvia expressament quan la vas a visitar cada cap de setmana o quan escoltes a través d'un cargol de mar el vaivé del mar i t'imagines estirada a la sorra d'una cala de Cadaqués.

Els sons que s'escolten des de darrere els murs de l'escorxador de Sabadell, situat a vint minuts de l'estació Sabadell sud, també són quelcom peculiars. L'olor encara ho és més. Una barreja de fems, metall i putrefacció que s'intensifica quan t'acostes a l'indret. Si algú reconegués aquests trets sensorials fora d'aquest espai de ben segur diria que n'és boig. L'ecosistema d'un escorxador només és propi d'un escorxador. Maltractar un animal, causant lesions que perjudiquin greument la seva salut fins a la mort, pot ser penat amb entre sis i divuit mesos de presó, segons l'article 337 del Codi Penal (LO 1/2015). Fer-ho a l'escorxador és una obligació. És com estar en els llimbs on dur a terme qualsevol pràctica en contra del benestar d'un ésser viu és recompensada econòmicament i no a la inversa.

De cop i volta, el so estrepitós d'un clàxon se sobreposa a la resta de sorolls que fins ara em tenien perplexa. La botzina es repeteix fins a un màxim de tres vegades. Som al bell mig de la carretera i el camioner vol efectuar l'entrada del furgó al recinte el més ràpid possible. M'aparto de la calçada desconcertada, intentant assimilar els intervals de temps que separen l'arribada d'un camió al d'un altre. A vegades s'hi poden aplegar cinc de seguits, d'altres amb prou feines

se'n veu un cada dues hores. No hi ha una regulació horària i és per aquest motiu que el nou camió m'ha agafat desprevinguda.

La carretera que duu a l'inici de la nau ja és buida. Tothom s'ha fet a un costat davant les advertències en format acústic que el conductor ha reiterat des de la cabina. El camioner, un home calb l'edat del qual no deu superar el llindar de la cinquantena, es fa pas entre la vintena de persones que esperen que algun dels vehicles de transport de bestiar que arriben a l'escorxador s'aturi i cedeixi uns minuts per veure els animals. De passada, veig com l'home maleeix amb una sèrie de blasfèmies la presència dels activistes malgrat que la finestra tancada del vehicle deixa a la imaginació de cadascú saber ben bé què ha dit. Tan bon punt els seus ulls connecten amb els meus, entenc que no li fa gens de gràcia que estiguem en aquest indret plantats sense fer res. Alça una cella i bufa excessivament per, tot seguit, obrir la boca i deixar anar un últim renec abans de desaparèixer del meu camp de visió un cop travessa l'entrada principal del recinte.

Crec que la seva última paraula ha estat quelcom com “temeraris”, o bé “terroristes”. No n'estic segura, però no crec que de la seva boca hagi sortit un adjectiu que s'allunyi dels termes despectiu i radical. La Sílvia m'ha ratificat que no vaig gaire errada. Cada cop que participa en accions directes no violentes es veu involucrada en situacions d'odi emergent d'aquells qui no comparteixen el mateix punt de vista que ella. Com quan els mitjans de comunicació la van qualificar de terrorista per participar en un Open Rescue —rescat obert— de conills en una granja quan el seu únic objectiu era el de suscitar un impacte reflexiu en la societat. O quan va rebre un cop de con al cap per part d'un botiguer durant una *disruption* que el grup DxE —Acció Directa a Tot Arreu— va organitzar a la Boqueria de Barcelona per protestar contra la indústria càrnia.

La Sílvia Pujades ha passat per tot això amb només dinou anys. Qui la coneix potser mai hauria apostat que, en poc temps, una enamorada del pernil salat no només esdevindria vegana, sinó una ferma activista pels drets dels animals. Fa set anys, quan cursava sisè de primària, en Toni, el seu pare, va instigar la Sílvia a descobrir un món que mai havia considerat. Durant una cerca per Internet va descobrir un informe de l'OMS que determinava que la dieta vegana tenia la

capacitat de reduir un 55% les possibilitats de contraure malalties cardiovasculars i d'altres com ara el càncer i la diabetis. Va ser a través d'investigacions fetes pel doctor especialitzat en comparar i analitzar estudis de salut pública, Michael Greger, que va iniciar una dieta de plantes integrals, o més coneguda com a *whole food plant based*, per millorar la seva salut.

“El meu pare no em va imposar res, em va mostrar el que hi havia i jo vaig triar” va comentar-me la Sílvia el primer cop que ens vam trobar mentre preniem un cafè amb un tros de pastís de te matxa i maracujà en un dels millors restaurants vegans de Barcelona. Em va assegurar que va ser una transició molt progressiva. Va començar deixant la carn sense evadir-se de consumir, de tant en tant, un plat d'aletes de pollastre. Després va deixar els productes làctics malgrat que continuava menjant productes industrials que els contenien com a ingredients principals. “De l'únic que me'n penedeixo és de no haver començat a ser vegana abans” va concloure després d'explicar-me que els documentals d'immersió en la indústria càrnia van ser la seva salvació i la porta d'obertura a l'activisme un cop va acabar el batxillerat.

Des de fa un any, ella forma part de l'organització internacional Animal Safe Movement la qual organitza vigílies a escorxadors amb l'objectiu de donar un últim adeu als animals.

—Mira, ja n'arriba un altre!— m'anuncia la Sílvia mentre m'agafa la mà per ajudar a aixecar-me de la vorera on jèiem des de feia deu minuts. La jove amaga el seu cos menut i primatxó dins d'una armilla reflectant de color groc. Quan es gira, en direcció al camió, la seva manca de cabellera tallada a ras, permet llegir el logo d'Animal Safe Movement entre els seus omòplats. Tot d'una, sento un fort rampell en el braç quan la noia estira de mi en veure que estem de sort i aquest nou tràiler s'atura abans d'entrar al recinte.

Aquest cop el nou camioner atura el comboi a les portes de l'escorxador, baixa de la cabina i s'encén una cigarreta amb tota la tranquil·litat del món. A diferència de l'anterior, aquest és més jove i per com ens mira, o bé sembla més permissiu amb la causa, o bé creu que, amb el seu gest empàtic de cedir-nos cinc minuts per estar amb els animals, aconseguirà fer-nos marxar aviat.

Agafades de la mà, la Sílvia i jo ens acostem al camió ple de vedells. No en sabria comptar quants n'hi van a dins. Són tants que és impossible veure on acaba el cos d'un i on comença el d'un altre. Per tal d'evitar que es donin cops contra el terra reixat o les parets metàl·liques del camió, s'amunteguen prop de quaranta-cinc animals i així se'ls impedeix la mobilitat. Els animals que són a dins comencen a munyir frenèticament: crits d'ajuda que només es poden arreglar amb la proporció d'aliments i aigua, sempre que el transportista no adverteixi aquesta acció innocent i alhora perjudicial pel benefici econòmic de la indústria. Segons dictamina la FAO en l'informe *El transporte de animales al sacrificio* (2004), els bovins poden viatjar fins a 24 hores amuntegats en camions. Interpreto per l'existència de nombroses explotacions grangeres prop d'aquesta destinació que el viatge no ha estat llarg. La Sílvia però em diu que no m'hi confii, ja que a vegades, per incrementar els guanys econòmics importen el bestiar en trens des de França i vaixells des de la resta del corrent mediterrani. Altrament, dubto que d'aquí a uns mesos, abans fins i tot que comenci l'estiu; la calor, l'ansietat i l'aglomeració no comencin a passar factura a molts dels animals que siguin enviats a l'escorxador. Som al març i ja es pot veure com al fons del tràiler ja hi ha algun vedell que ha decaïgut: estirat a terra, amb la llengua fora i els ulls mig aclucats. Melanie Joy, l'autora de *Por qué amamos a los perros, nos comemos a los cerdos y nos vestimos con las vacas* (2013), estima que més de 500 milions d'animals destinats a convertir-se en menjar, moren abans d'arribar a l'escorxador. Em pregunto què en fan del bestiar que malferit i moribund ha de sortir tard o d'hora del camió.

Tot d'una el noi de la meva esquerra treu un *smartphone* de la butxaca de la seva jaqueta violeta que s'amaga sota l'armilla groga de l'organització i comença a gravar un vedell que treu la llengua per una de les petites ranures del lateral del tràiler. Gravar, fer fotos i compartir a les xarxes socials, són les úniques accions que poden dur a terme en aquests moments els activistes que participen en una de les tres vigílies mensuals per fer entendre als coneguts que això és real i passa a menys de trenta quilòmetres de casa seva.

A través de la pantalla esquerdada del jove es veu un primer pla dels ulls de la vaca: vermells, dilatats i aigualits. Fins ara no m'havia adonat que algunes d'elles

aparenten plorar. Part de les seves galtes estan humides i no sabia dir si és degut a la suor que genera estar recloses en un espai tan petit o el sentiment d'angoixa que els fa llagrimejar d'una forma similar al plor humà.

—Els porcs tenen una mirada molt expressiva— reconeix la Sílvia recordant l'experiència que va viure l'estiu passat durant una vigília de cinc dies a Binèfar (Osca) —Molts d'ells estaven esgarrinxats amb sang i amb les orelles trencades. El que més recordo, però és la seva mirada. Quan els mires als ulls i veus les seves cares de terror, tristesa, esgotament i patiment, te n'adones que no han fet res dolent per merèixer aquest holocaust. El missatge que transmet la seva mirada és el mateix que qualsevol altre animal que arriba en un d'aquests camions. Tanmateix, és molt més directe, molt més humà, ja que desprenen quelcom similar a un “si us plau, treu-me d'aquí i ajuda'm”— conclou alçant una mà cap al forat on es troba el musell d'un vedell inquiet per tal de tocar-lo, però ja és massa tard.

El camioner ha posat punt final a la carta blanca que minuts abans ens havia atorgat i el tràiler comença a avançar cap a l'entrada. Des d'on som, ja només es poden observar ulls que fan l'intent de sobresortir pels orificis laterals del vehicle per acomiadar-se de l'aire, el sol i la claror que mai més veuran.

—Ei, estàs bé?— pregunta la Sílvia a una noia que comença a sanglotar des de la vorera. La jove, que minuts més tard coneixeré com la Susana, assenteix mentre rep una càlida abraçada de l'activista. Sembla que és el primer cop que ve. Ho dedueixo per l'absència de l'armilla que caracteritza tothom qui forma part del grup. La noia ho confirma quan assegura que participar-hi li ha permès despertar d'una mentida, ja que no s'esperava que fos més impactant que quan ho va veure en vídeos per primer cop.

—Quan ho fas, prens consciència que no sortiran vives d'aquí, només sortiran trossos dels seus cossos.— diu amb dificultat a causa de les llàgrimes que se li acumulen a la cara. —No seran més que cadàvers trossejats— finalitza en un xiuxiueig mentre observa com la porta de l'entrada queda altre cop tancada.

Cada segon són assassinats 2.000 animals per culpa de la indústria càrnia, làctica, d'ous i de la pell. Cada hora moren tants animals com persones van morir

durant la segona guerra mundial. Si matéssim els humans al mateix ritme que matem els animals, l'espècie humana desapareixeria en disset dies. Al macro escorxador de Binèfar, segons va poder conèixer la Sílvia, hi mataran 32.000 porcs diaris. A Espanya, la indústria càrnia ha sacrificat una mitjana de 850 milions d'animals en els darrers quatre anys. L'any 2018, es va sacrificar a Espanya més animals que tota la població europea i l'equivalent a 19 animals per cada persona espanyola. Segons dades de la FAO, Espanya és el segon país que consumeix més carn a escala europea: 94,04 kg de carn per persona/any, és a dir, 257 grams per persona/dia. Gary Yourofsky, activista i conferenciant, estima en el seu discurs *The most important speech you'll ever hear* (2015) que des del naixement fins a la mort, cada omnívor consumeix al voltant de 3.000 animals terrestres i milers d'altres animals marins.

—A la nit no pots dormir. Comences a pensar que ja no existeixen, que les has vistes fa unes hores i que ara ja no hi són com a tal. Aquells éssers vius que tu has vist els han penjat d'una cama i han patit infinitament mentre tu dorms serenament,— em declara la Sílvia, minuts més tard, compartint el sentiment d'impotència de la seva amiga —però l'experiència et serveix per després tenir mil cops més energia en la teva vida d'activista.

El noi que minuts abans havia gravat imatges de l'arribada del camió s'allunya de la resta del grup en direcció a la part posterior de la nau. Amb un cop de cap ens indica que si volem veure res més, el millor seria seguir-lo. Vorejant la paret de formigó de l'exterior de les instal·lacions de l'escorxador, cada any modificada amb més altura per tal d'evitar mostrar que s'hi amaga darrere, arribem a la part posterior de l'edifici on una finestra blava mostra l'interior de les instal·lacions. El noi torna a treure el mòbil i s'enfila al reixat per començar a gravar quelcom es troba dins. Un cop finalitza el vídeo ens insta perquè també escalem la paret per mirar a través de l'obertura. A l'altre costat, una desena de vedells resten en una de les quadres de l'anomenada zona d'espera. Alguns ulls s'alcen de cop quan ens veuen aparèixer a l'altra banda de la paret. D'altres, envaïdes per l'estrès i la xafogor que desprèn l'habitació, s'enfilen les unes sobre les altres per intentar calmar l'ansietat. La resta d'habitacles encara són pràcticament buits, esperant

ser emplenats amb els nous caps de bestiar del camió que hem vist arribar minuts enrere.

—Encara tardaran a entrar els nouvinguts—, comenta el jove que té per nom Millan mentre m'explica que per fer-ho els obliguen a avançar cap a l'interior de l'escorxador, malgrat la seva resistència, per un estret passadís a través de puntades al cul que proporcionen amb un pal elèctric de punta punxant.

—I els que falten per arribar!— afegeix la Sílvia mentre observa la sala buida a l'espera que arribin la resta de camions necessaris per iniciar la jornada laboral que acostuma a dur-se a terme durant la matinada per tal d'ocultar a la gent que hi viu a prop els crits dels animals durant la matança.

Un cop arriba aquest moment, tot es torna un procés mecànic. Segons determina el reglament (1099/200) relatiu a *la protección de los animales en el momento de la matanza*, el bestiar boví i oví se l'atordeix amb una pistola, els porcs amb cambres de gas o pines i les aus amb un bany d'aigua elèctrica. Tots ells comparteixen aquest últim component, l'electricitat, com a requisit fonamental per esbaltir els animals de forma adient. Una primera i única descarrega elèctrica que, si s'emplena de forma correcta, condueix els animals a un estat vegetatiu, per tal d'evitar que molestin en el moment del sacrifici. Després els penjen de les potes per fer el buidatge, fruit d'una incisió a l'altura de la gola amb què extreuen tota la sang mentre l'animal encara mou les potes esporàdicament fins que el ritme decreix i perd la consciència.

—És horrible veure'ls tots penjats de les potes, sacsejant-se frenèticament per salvar la seva vida abans de passar per un bugader d'aigua elèctrica que els deriva en un estat d'epilèpsia i no poder fer res per aturar-ho— se'n penedeix la Sílvia quan recorda com en una de les vigílies que va assistir de pollastres broiler va poder observar tot el procés de sacrifici a través d'una finestra que donava al carrer.

Tot i que la normativa exigeix que els animals han d'arribar morts a la sala d'especejament, no sempre és així. Ramon Moreno, treballador d'un escorxador d'Estats Units, va declarar en el reportatge publicat pel Washington Post *They die piece by piece* (2001) que els caps de bestiar, en un mal dia, arribaven al seu

lloc de treball, situat al final de la cadena, vius i conscients. Mouen el cap, amb els ulls molt oberts i mirant al voltant mentre ell talla i alguns sobreviuen fins a arribar a l'operari que sega les cues, el que esbudella o el que treu la pell del cos un cop fet el buidatge.

Recordo com a l'edat dels onze anys, els conills que es criaven a casa meva encara cridaven quan els tallaven el ventre de dalt a baix per treure els budells. Suposo que, malgrat la imposició d'una normativa que garanteix el benestar animal durant el procés de sacrifici, encara és inevitable bullir i cremar els porcs mentre encara són vius o bé deixar que una vaca segueixi conscient mentre la sang brota del canal penjat en un procés que pot durar fins a quinze minuts.

La Sílvia i en Millan mostren totes aquestes pràctiques a través de vídeos de càmera oculta que obtenen per reproduir durant els cubs de la veritat setmanals organitzats per *Anonymous for the voiceless*, una organització que s'especialitza en l'activisme de carrer per la defensa dels drets dels animals. Anonymous va néixer a Austràlia l'abril de 2016 i, fins ara, ja han promogut 4.000 manifestacions a 650 ciutats d'arreu del món, convencent de forma estimada a 215.000 espectadors a considerar seriosament el veganisme. La Sílvia m'explica que va iniciar la seva trajectòria com activista amb la participació d'aquestes accions que es celebren a Barcelona cada cap de setmana. Primer de forma més discreta, formant part en l'interior d'un cub de persones que subjecten portàtils on es reproduceix de forma indefinida material audiovisual que agrupa totes les praxis que la indústria càrnia, dels derivats làctics i la de la pell oculten al consumidor. Per la pròpia experiència de la Sílvia, ser dins del cub et permet veure les reaccions de la gent: persones que miren i se'n van, gent que ho mira des de lluny, mares que tapen els ulls als seus fills; el fàstic, la tristesa, la culpa... tots els sentiments possibles captats des de l'anonimat que proporciona dur una màscara inspirada en el personatge de Guy Fawkes en aquestes actuacions.

Un cop va agafar pràctica va passar a formar part de l'equip que fa *outreach*, és a dir, els activistes que, situats fora del cub, interactuen amb la gent que s'interessa pel contingut. L'objectiu és fer escolta activa, ficar-te a la ment de l'altre i entendre perquè diu el que diu sense jutjar ni criticar. Després, a través del mètode socràtic, l'activista ha de plantejar preguntes amb les quals l'altra

persona pugui arribar ella mateixa a conclusió. “Quan algú descobreix per si sol que nosaltres votem amb els nostres diners què volem en el món, el valor és més gran que si tu l’imposes la teva visió del que hauria de fer” em va comentar la Sílvia durant la nostra primera trobada. La jove va estimar que, des que havia començat a fer aquest tipus d’activisme, ja havia aconseguit que vint-i-cinc persones es plantegessin el veganisme seriosament, una d’elles va ser en Millan, qui després de tres mesos no només va esdevenir vegà, sinó que també va despertar el seu perfil activista.

En aquesta lluita que una persona es faci vegana ja és un gran guany per l’organització, ja que un sol vegà aconsegueix salvar una mitjana de 300 vides a l’any aproximadament, però si després s’afegeix la participació en accions activistes com els rescats oberts o les vigiles, que en un principi només pretenen donar un adeu, també es pot donar l’ocasió de canviar el destí d’alguns animals in situ.

—La setmana passada en Pep ens va lliurar quatre gallines— comenta en Millan. En total, d’ençà que van començar a participar els dos junts en vigílies, ja havien salvat més de deu vides —Ho va fer mentre ens donava gràcies pel que fèiem. Fins i tot... es va ficar a plorar.

La Sílvia no es sorprèn gaire de la particular reacció de l’operari d’un petit escorxador dels afores de Barcelona. Per ser treballador d’un escorxador has d’estar molt dissociat de l’empatia i la compassió per dur a terme el treball. En alguna ocasió, algun treballador li havia comentat durant una vigília que per tal de matar els animals, el primer dia s’havia hagut d’imaginar que formava part d’una pel·lícula d’acció.

Molts dels obrers són incapaços de matar els animals si no desconnecten del que estan fent. Segons Olivia Mokiejewski a *Le Peuple des abattoirs* (2017), els operaris són com robots que s’adapten a l’escenari. El vapor, la sang i els crits dels animals es converteixen al cap de trenta minuts d’iniciar la jornada en una part de la decoració i la mort es torna banal.

Tot i que hi ha persones que entren al sector manifestant desordres psicològics, són la majoria de treballadors els que amb el pas del temps desenvolupen

trastorns mentals i depressions que els converteixen en persones antisocials sense consciència que, amb freqüència, acaben gaudint del patiment dels altres.

—Tard o d'hora acaben explotant psicològicament.— comença a dir la Sílvia mentre desvia l'atenció del reixat que dona a l'interior de la nau i torna a plantar els peus a la vorera. Recorda en aquell moment com a Binèfar va conèixer una dona que en un primer moment va confondre per activista. Estava derrotada, fumant i bevent una llauna de Red Bull a l'entrada de l'escorxador. Treballava dotze hores per un sou deplorable i en unes condicions laborals indigents: des de les sis de la tarda fins a les sis del matí amb quaranta minuts de descans entremig. Ella només netejava amb una mànega la sang que regalimava de les canals, però garantia que allà la gent no hi durava ni tres mesos.

Al 2005, l'organització Human Rights Watch, va emetre un informe que es denunciava el sector de la indústria càrnia d'Estats Units per condicions laborals que violaven els drets humans. Segons Geoffrey Le Guilchera a *Steak machine* (2017), els caps no toleren les parades per malalties i discuteixen el menor accident de treball, per això molts obrers no arriben a la cinquantena amb bon estat de salut.

El treball en els escorxadors sol ocupar una posició en la llista d'oficis més perillosos del món, no només pels possibles accidents laborals, sinó pels efectes psicològics que se'n deriven. Un informe titulat STIVAB sobre salut i treball a la indústria de la carn va dictaminar el 2004 que el 89% dels homes i el 92% de les dones que treballen en escorxadors han patit un trastorn mental.

Per això, en moltes ocasions, a diferència dels petits matadors que operen amb treballadors locals tal com assegura Pau Brunet, ex treballador de l'escorxador d'Avinyó, les grans empreses ofereixen d'entrada un contracte indefinit a gran part de la seva plantilla que habitualment està formada per persones immigrants. Segons va revelar el programa *Stranger pigs* de Salvados, hi ha casos com el de Le Porc Gourmet de Berga, on el 2018 els treballadors, a part de ser majoritàriament d'ètnia estrangera, figuraven com a cooperativistes; es pagaven el material, no tenien dret a vacances, a l'atur ni, com els autònoms, a pagues extra a finals d'any.

—Exposar les condicions laborals dels treballadors seria una bona idea pel proper Voicot, el cartell de Sants va caure ja fa una setmana— comenta en Millan mentre guarda l'*smartphone* a la butxaca, es treu l'armilla pel cap i es corda la jaqueta. La seva acció complementada amb la sobtada posta de sol ens indiquen que és hora de marxar. Ja fa quatre hores que esperem l'arribada de camions i només ens hem pogut acomiadar d'una càrrega de les quatre que han passat en aquest transcurs de temps.

De camí a l'estació pregunto a la Sílvia sobre el concepte Voicot. Em comenta que és una de les tantes accions que duu a terme i de les quals la seva veu té un pes destacat. Ella és l'encarregada d'organitzar el Voicot, és a dir, la penjada de cartells reivindicatius a Barcelona. Fa un parell de setmanes van enganxar en un tauler de Sants un cartell al costat de publicitat d'indústries de restauració que financen l'explotació animal amb el missatge "Elige la opción correcta" que acompanyava dues imatges que comparaven una hamburguesa amb una vaca dins d'un escorxador. Assegura que s'ha sorprès en saber que va durar penjat tot un mes tenint en compte que la campanya publicitària estava situada al costat d'una escola infantil.

A la Sílvia se li escapa un mig somriure quan dictamino que fa massa coses i em qüestiono si li surt a compte dedicar-hi tant temps en un món on canviar els estigmes de la gent resulta un gran repte.

—S'ha de tenir esperança— em diu a cau d'orella com si fos el gran secret per aconseguir l'èxit en aquesta lluita.

Ja som a l'andana del tren de Sabadell Sud esperant l'arribada del comboi de la Sílvia. Només queden cinc minuts perquè ella marxi, i com si se n'adonés que ha d'aprofitar el màxim de temps per fer-me acabar d'entendre la seva contesa, treu a correu i una mica trasbalsada una petita llibreta que duia, junt amb una botella d'aigua i una poma que no havia arribat a menjar, dins d'una petita motxilla grisenc. Me la situa a les mans i m'insta a obrir-la; "Llista de raons per tenir esperança" té escrit en bolígraf vermell i en majúscules a la primera pàgina del quadern. Línia per línia, repassa en sis punts els motius que la motiven, els dies que es troba més desanimada, a continuar lluitant pels drets dels animals.

L'extrem inferior dret de la pàgina, mig arrugat i un cert esgrogueït, demostra que la jove del Prat de Llobregat ha hagut de recórrer al seu llistat multitud d'ocasions d'ençà que el va escriure.

● *Si es vol es pot: Hi ha gent que s'ho ha proposat de veritat. Per tant, ho aconseguirem. Encara que és molt ideal o impossible a la vida s'han aconseguit coses de fantasia (com l'erradicació dels esclaus o l'auge del feminisme). Com aquestes, el veganisme, és l'inici d'una lluita que es fa amb gent que en un principi es pensa que és extrema i radical.*

● *Quan et vulguis rendir pensa que només és una altra etapa. Una altra baixada que forma part de pujar. Que no ets l'única que ha viscut això ni la primera. Que forma part del procés i de la marató. A vegades quan estem a baix no veiem el fi. Però a vegades l'etapa de la frustració és un aprenentatge per tirar endavant i veure que després tot puja.*

● *Un món vegà existirà si o si. Tan sols es necessita un 3% actiu de la població perquè la resta canviï. Que haurem fet tu i jo per aconseguir-ho? Haurem ficat pals a les rodes o haurem ajudat a fer que aquestes rodes girin? Ser vegà i no fer res està bé, però si no fas res que et surt del cor no inspiraràs a la gent i no seràs més feliç. Tot suma.*

● *"Prefereixo morir havent lluitat que no haver-ho intentant": És gràcies a la gent que no es va rendir que el món ha canviat. Els processos es veuen a llarg termini, només s'ha de tenir paciència i convicció.*

● *"Pensant que podem fer poc, no fem res": És un procés molt llarg, però cadascú té un paper. El meu paper és tan important com l'objectiu final. Vivim molt per sota de les nostres capacitats, i no som conscients del gran impacte que cadascú de nosaltres pot fer.*

●*“Ajunta’t amb gent que canviï el món i l’acabaràs canviant tu també”:* Diuen que som la mitjana de les cinc persones amb qui més temps passem. Pensa si estàs envoltada de persones negatives, pessimistes, que han perdut les ganes de viure o de canviar, i potser així entendràs perquè sents el mateix.

●*La utopia no és irrealitzable sinó irrealitzada”:* Si no ho has intentat, com pots dir que és impossible? És un procés llarg, i tinc un paper dins d’aquest, que per poc que em sembli resulta imprescindible. No tot depèn de mi, potser no veure el resultat, però el meu treball haurà estat essencial.

El ressò metàl·lic del contacte del tren amb les vies m’auguren que el comboi efectuarà l’entrada a l’estació en els propers deu segons. Retorno la llibreta a la Sílvia i aquest cop la guarda amb més deteniment, sense tanta angoixa, tot i que només li queden uns segons per aixecar-se i entrar dins el vagó. Sembla que perdre el tren li resulta més factible que perdre l’oportunitat de regirar la meva ment.

—I com veus el futur?— li pregunto pensant en l’últim punt del llistat mentre l’acompanyo a una de les portes obertes de la qual ja surten alguns passatgers.

—Jo ara mateix ho veig amb perspectiva. Aconseguir que els animals deixin de ser explotats és molt difícil. Hem de tenir el cap que aquesta pràctica, per mala sort, durarà molts anys. Però com tot a la història, es necessita paciència i esforç— m’explica des de l’entrada del vagó mentre el senyal sonor indica que la porta es tancarà en breus. A la seva cara torna a aparèixer un gran somriure, aquell que tant la caracteritza d’ençà que la vaig conèixer, aquell que roman al seu rostre encara quan les portes del comboi ja són tancades i les últimes paraules queden a l’aire com el final del primer llibre d’una bona saga: "Recorda-ho sempre; això no és un esprint, és una marató".

“Fa 200 anys, s’haurien pensat que eres absurd si advocaves per l’abolició de l’esclavitud. Fa 150 anys, s’haurien rigut de tu per suggerir que les dones haurien de tenir dret al vot. Fa 75 anys, s’haurien oposat en veu alta a la idea que els afroamericans rebin la igualtat de drets sota llei. Avui riuen de nosaltres per suggerir que l’esclavitud dels animals no humans s’acabi. Algun dia no riuran més”

Gary Smith

CAPÍTOL IV

La reflexió de l’endemà

Tornar a compartir taula on el menjar cabdal és la carn s’ha tornat més difícil des que vaig veure entrar, fa poc més de vint-i-quatre hores, en 7025 a l’escorxador d’on no ha sortit viu. Quan algú genera un vincle emocional amb un animal, sigui de l’espècie que sigui, veu inconcebible l’opció d’acabar menjant un producte derivat del seu origen.

Com quan la meva amiga Tània va decidir tenir un conill com animal de companyia i anys més tard rebutjava qualsevol plat que pogués contenir una mínima porció del cos d’aquest animal. O quan la Noemí, amiga i companya de professió, després d’haver viscut durant vint-i-dos anys de la seva vida al costat d’una granja industrial de porcs, encara arronsa el nas quan veu sobre la taula un plat de pernil salat.

N’hi compto cinc d’arrugues que es formen en aquesta part de la seva cara quan observa que el pernil no hi falta en el sopar informal que avui comparteixo amb ella i dues altres amistats. Tampoc hi manquen la truita de patates, dues pizzes de quatre formatges i cinc classes d’embotits. A la taula de fusta del menjador de la Tània s’estén tota una gamma d’aliments, el 90% d’ells conformats per

ingredients d'origen animal, tret de les patates, l'hummus i el guacamole que m'he encarregat de portar jo. Tota una sèrie d'entrants que complementen el plat principal: un entrepà d'hamburguesa condimentat amb dues salses i algun tros d'enciam que passa desapercbut en la contundent barreja. Tret d'alguna que ha preferit farcir-se l'estómac amb mitja dotzena de *nuggets* de pollastre per no passar gana i jo, que sóc l'única comensal que ha preparat un saltat de quinoa amb verdures de l'hort de casa.

El 98% dels animals que són maltractats i assassinats en aquest planeta, són abusats per les indústries de la carn, els làctics i els ous. En aquesta taula, però sembla que ningú és conscient de l'abús i el patiment que s'ha imposat per tal d'elaborar el que acaba sent un producte de delit en els sopars més informals.

De cop i volta, una flaire de carn a la brasa omple el menjador i me'n recordo d'en 7025, reduït ara en els mateixos trossos que totes elles estan a punt de degustar. Quan veiem carn de vedell, els humans tendim a evadir certs passos del procés de creació del producte que estableix la relació entre la carn i l'animal. Investigadors danesos van concloure en l'estudi *Meat eaters by dissociation* (2016) que les persones se senten incòmodes menjant carn que recorda l'animal d'origen i que prefereixen menjar-la picada o trossejada en lloc de preparar-ne talls sencers.

—Mira que n'ets de porca— comenta entre rialles la Tània quan veu com a la Irina li cau un tros del condiment de l'entrepà al plat i s'embruta la camiseta blanca amb una mica de salsa de tomàquet que ha sortit disparada tan bon punt ha fet la primera mossegada.

La resta de les comensals comencen a riure a causa del comentari. Ets dolenta com un "escurçó", ets cruel com una "bèstia", ets bruta com una "porca"... La misoteria, és a dir, la desconfiança i l'odi cap a la naturalesa, dessensibilitza els humans i produeix idees errònies sobre els animals, normalment comparats a la nostra espècie de forma pejorativa.

La Tània es disculpa pel comentari en veure que jo no manifesto signes de participar en la disbauxa. Tot d'una se'n recorda del meu petit projecte, aquest que m'ha vinculat a la vida d'un animal durant 365 dies. M'aventuro a declarar que ja no és viu, que ahir mateix el van sacrificar i probablement avui el seu cos trossejat ja hagi estat digerit per més d'un centenar de persones.

De cop i volta a l'habitació es fa un silenci un cert inquietat, fins i tot sepulcral, com si uns segons de dol poguessin justificar tota una vida de patiment. Algunes de les que fins ara estaven assaborint la seva hamburguesa de vedella fosa en formatge deixen d'empassar i se'm queden mirant fixament, d'altres abaixen el cap, com si es sentissin penedides d'haver escollit aquest àpat per sopar.

Quan mengem carn, la dissociació ens impedeix relacionar el que fem amb el que probablement estem sentint. Cosifiquem els éssers vius constantment, especialment quan mengem, passant de percebre'ls com un individu (qui) a un objecte animat (què). Quan tornem a l'origen del procediment, quan visualitzem l'animal sencer, l'anestèsia emocional s'inhibeix i ens adonem de la postura partidària que adoptem a favor de la violència que s'empra per convertir els animals en un aliment.

—En maten milers d'animals al dia, no n'hi ha per tant— replica la Irina mentre s'endú una altra queixalada de l'entrepà a la boca i xarrupa dels dits índex i anular part de la salsa que minuts abans també li havia caigut al plat i a la samarreta.

Està clar que els números anestesien. Segons va determinar el psicòleg Paul Slovic en l'estudi *Reader reaction to news of mass suffering* (2016), els números i l'anestèsia emocional van de la mà: quan major és el número de víctimes, més es despersonalitzen els seus testimonis i menor preocupació es mostra per elles.

—I li veieu la lògica moral?— pregunto interessada per encendre el debat.

—No, però és necessari— comenta esquiva la Noemí mentre suca en la maionesa el quart *nugget* de la nit —A més, s'ha fet durant tota la vida.

Necessari, normal i natural, la regla de les tres N. Les persones mengen carn, formatge, llet i ous per quatre raons: hàbit, tradició, comoditat i sabor. La construcció dels hàbits tradicionals han dictat a través de les principals religions del món que és natural menjar qualsevol producte derivat d'un animal. No obstant això, quan s'apliquen, no totes les prohibicions dietètiques segueixen els mateixos principis. Al món occidental, se'ns restringeix menjar carn durant el període de quaresma cristiana. D'altra banda, els budistes conceben la carn com un objecte tabú. El veganisme és portat a l'extrem pel jainisme. Els monges que practiquen aquesta ideologia converteixen en un deure no trepitjar ni ingerir accidentalment cap insecte. Fins i tot, tal com argumenta Julio Plaza en un article del digital *Los replicantes* (2019), no consumeixen tubercles per evitar ferir animals subterranis.

—A més, qui podria renunciar al pernil salat?— qüestiona La Tània m'entra alça un tall, majoritàriament gras, de pernil del plat d'embotits variats i l'alça a l'altura de la boca —Perquè jo no!

Per tal de satisfer els nostres desitjos, el *carnisme* ens permet justificar la nostra connexió amb la violència, creant una espècie d'ignorància cultural sobre l'explotació animal, segons critica Bob Torres a *Por encima de su cadáver* (2014). D'aquesta manera, en comprar productes animals, entrem a formar part d'un procés major que té els seus efectes en la cultura i l'economia. Quan consumim un producte demanem implícitament una major manufactura d'aquest i per tant intensifiquem les pràctiques d'abús animal per tal d'equilibrar la llei de l'oferta i la demanda.

Per això quan la Irina em suggereix que potser caldria replantejar el tracte dels animals que consumim, me n'adono que és infactible que el benestar animal i el procés de producció capitalista aconseguixin mai mantenir una relació equidistant.

Els animals que diuen ser criats més “humanament” no s'escapen de viure i acabar sacrificats en circumstàncies horribles. La carn, els ous i els làctics “ecològics” no deixen de ser productes la publicitat dels quals busca reduir la

mala consciència que genera el consum de derivats d'animals que provenen de la indústria de l'explotació. Per aquest motiu, les pràctiques vegetarianes, que permeten el consum de derivats làctics, mel i ous, no són ben vistes per aquells, particularment els vegans, que busquen erradicar en la seva totalitat l'explotació animal.

L'estat del benestar pel qual treballen els animals en la bombolla del capitalisme és essencialment abusiu, ocupant la posició de mercaderies vives superexplotades. Aquesta pràctica legal que s'aplica a l'explotació propaga la dominació humana sobre la naturalesa i els animals. És així com, segons un dels punts de la teoria trifactorial del sociòleg David Nibert a *Animal oppression & human violence* (2013), aquells que controlen els mitjans de producció d'una societat també s'encarreguen de generar manipulació ideològica entre la població que contribueix a la creació d'actituds, prejudicis i creences que justifiquen la dominació i la utilització d'animals. D'aquesta manera es consolida el mantra que aquest ordre piramidal especista és natural, desitjable i beneficis per tothom.

—Va dona, no ens miris així! Ja saps que nosaltres estimem els animals. Oi que si, Coco?— qüestiona retòricament la Tània mentre acaricia el golden retriever que jeu, des de l'inici de la vetllada, al seu costat, a l'espera de ser premiat amb algun dels entrants que ja escassegen sobre la taula.

En aquesta situació, tal com deia a l'assaig *El error de Bentham* (1999) l'especialista en dret animal, Gary L. Francione, qualsevol persona afirmaria que infligir patiment als animals és innecessari, tot i que ho fan mentre tenen una hamburguesa entre les mans. L'esquizofrènia moral impedeix a gran part de la població entendre que el pensament moral sobre els animals és delirant.

Potser a la Tània mai li passaria pel cap fer mal al seu gos, mentre que no dubtaria ni un segon en escollir entre una safata de costella de xai o d'aletes de pollastre al supermercat. Potser la Noemí no gosaria tastar un tall de pernil salat, però no faria mala cara a les gominols, constituïdes per restes d'ossos i cartílags de bestiar porcí, que es menjaria per postres després del sopar. Potser

la Irina negaria que fos capaç de fer mal a aquella vaca que té penjada en una publicació en el seu perfil d'Instagram de quan va visitar una casa de camp familiar del sud del comtat de Wisconsin, però no renunciaria a dur la jaqueta de cuir negre que llueix cada cop que surt de festa.

Potser si el cicle de l'esquizofrènia moral fos interromput per un acte massiu on tots deixessin de mirar a un altre costat, no hi hauria cabuda per l'explotació animal. Només potser així la Terra esdevindria un ecosistema plenament vegà.

Transformació i conservació

Ell vestia amb uns texans i una camisa de mitges mànigues d'una tonalitat verd botella. Penjat del coll, duia el que semblava de lluny una carmanyola, un obsequi místic en memòria de la terra que l'havia acollit des de feia tants anys. Al cap portava una gorra caqui que en el seu temps lliure bescanviava per un barret de feltre color terròs d'ala ampla. Era la pura reencarnació d'Indiana Jones. Per mi, Dani Serralta havia esdevingut l'alter ego del personatge de ficció més popular dels anys vuitanta, no només per la seva vestimenta, sinó per presentar una convicció vital massa aventurada. Va decidir marxar d'Espanya als vint-i-un anys per anar-se'n a fer món; Àsia, Amèrica, Austràlia i Àfrica... Cap continent va resistir el seu afany diligent per descobrir i aprendre de la població tribal de cada indret que ha tingut la sort de descobrir. Un cop va arribar al continent africà, com el gran periodista Ryszard Kapuściński va decretar a *Ébano* (1998), una oda novel·lada del país, s'hi va quedar per la seva aparença oceànica, un planeta a part format per un cosmos heterogeni i d'una riquesa extraordinària. S'hi va establir malgrat que va ser allà on, treballant a Cambodja desactivant mines va rebre un tret. I on anys més tard, després d'haver treballat en moltes altres professions, el van ganivetar per lluitar contra la caça furtiva.

Així ho va explicar el primer cop que ens vam veure. Sense vacil·lar, sense cap expressió que pogués delatar que aquests successos no havien estat simples

anècdotes irrellevants, sinó records que encara bullen dins la seva ment. Va ser en aquell precís moment en què en Dani va esdevenir per mi la representació de tot esperit salvatge que portem dins; un home aventurer, mundà, de bon cor i amb una tendència innata a salvaguardar la vida d'animals que des de fa anys ja estan en perill d'extinció.

Era irònic com les seves paraules no conciliaven amb les seves accions. Es passava les setmanes fent safaris amb la seva empresa, Ankawa Safari, intentant conscienciar els visitants sobre la rellevància de la naturalesa i la conservació dels animals, per després finalitzar el dia organitzant àpats on l'impala, un dels antílops més comuns al nord-est d'Àfrica, n'era el plat principal.

Jo desconeixia aquest tret de la seva personalitat. Se'm feia inconcebible que algú que es jugava la vida pels animals fos capaç de deixar que en llevessin les d'altres per poder consumir carn. Es tracta d'un argument molt més comú del que sembla: gran part de la població es considera amant dels animals, però només una petita porció d'aquesta decideix no menjar-se'ls.

Això s'havia acabat. M'ho havia comentat amb contundència i determinació en Dani el següent cop que els nostres camins es van trobar dos anys més tard. La pandèmia havia sacsejat les nostres vides i, en el seu cas, havia pertorbat la concepció que tenia del món. Després d'haver dedicat gran part de la seva vida a protegir animals, no tenia cap sentit que se'ls continués menjant. No era còmode de digerir. La seva consciència li dictava que no estava bé. A escala global l'impacte era insostenible per una qüestió matemàtica: tenir animals per a vuit bilions de persones que hi ha en el planeta en condicions òptimes, vivint en llibertat, no és possible perquè no existeix el terreny requerit. Quan se'n va adonar el canvi va ser inevitable i va entendre que per salvar el planeta els humans han de partir d'una transformació local, començant per un mateix i a partir d'allí crear inèrcies que arrossega a més gent a considerar aquest canvi.

En Dani, però tenia l'habilitat de superar l'àmbit local i generar un impacte a escala global. Ho feia a través de conferències, on instava a gent de tot el món a informar-se de les pràctiques abusives que es duïen a terme en un dels

continents més nadius del planeta. Un cop va començar la pandèmia, les conferències es van convertir en col·loquis digitals en directe que penjava a Instagram. Les xifres d'espectadors es disparaven a mesura que parlava de les conseqüències que estava tenint la Covid-19 sobre la fauna africana. D'ençà de l'expansió del virus, les xifres havien augmentat exponencialment: A Sud-àfrica havien aparegut 29 rinoceronts assassinats, a Botswana 44 elefants morts i s'havien traficant prop de 18 tones de pangolins per ser destinades al mercat asiàtic.

Al continent africà aquests animals es cacen per qüestions medicinals o màgiques. Àsia considera que les esquames dels pangolins i la cornamenta dels rinoceronts tenen propietats afrodisíacues que serveixen per curar l'asma i l'artritis i, ara, també s'ha estès el rumor que pot ser útil per curar la Covid.

Són conjugacions que tenen el seu origen ara fa cinquanta mil anys, hipòtesis que el món occidental pot considerar fal·làcies o pensaments bàrbars. És en els petits trets culturals i tradicionals en què les societats que conflueixen en aquest món es diferencien entre si, creant ecosistemes de crítica cap a les pràctiques d'unes i d'altres. No obstant això, l'ús d'animals per l'obtenció de productes pel benefici personal es produeix arreu del món. I el pitjor de tot és que en moltes ocasions no en som conscients. Actualment, part de la nostra vida està configurada sota el pretext de l'explotació animal; no només ens els mengem, sinó que ens vestim, ens arreglem i entretenim a despit d'ells. Ja fa un any i mig que sóc vegana, però no va ser fins que vaig començar a mirar les etiquetes de tots els productes que consumia que no me'n vaig adonar que potser la meua transformació no s'havia completat del tot.

El pintallavis vermell intens que m'aplico abans d'un esdeveniment especial s'obté de la trituració d'una cotxinilla seca. La crema que utilitzava quan era petita per pal·liar les marques de l'acne estava feta de col·lagen, és a dir, la proteïna que s'obté d'ossos, cartílags, teixit de la pell i potes d'alguns animals com els porcs o els pollastres. El sabó amb què em netejo les mans està fabricat amb cera d'abella, tot i que també podria estar format per greix de balena, foca, peix, porc, tauró o ovella. Quan em rento les dents me'n adono que la glicerina, un

compost d'alcohol que s'obté de la grassa del porc o la vaca, també hi és present al meu dentífric. Durant el meu tractament facial per reduir les arrugues i marques de la pell utilitzo retinol i biotina, substàncies que es troben al fetge d'alguns animals i a la llet. Finalment, el raspall amb què m'empolaino el cabell cada matí, migdia i nit, té el seu origen en el pelatge extret d'un porc senglar, un camell o un cavall. No n'estic segura. De ben cert, tot és d'origen animal.

Els animals no només s'empren en la producció de productes cosmètics i d'higiene personal, sinó que també són objectes d'experimentació abans de comercialitzar aquest tipus de productes i d'altres al mercat.

Segons dades de la Humane Society International prop d'115 milions animals són sacrificats cada any en investigacions científiques i test de productes. *El País* va establir en 800.000 els animals que s'havien emprat el 2017 a Espanya en laboratoris. Entre aquests es trobaven ratolins (75%), peixos (11%), aus de corral (10%), porcs, gossos o micos. Alguns d'aquests animals amb un alt grau genètic versemblant al dels humans, com ho són els porcs i els micos, han estat objecte d'experimentació a partir de l'abril per investigadors mundials en l'intent de trobar una vacuna contra la Covid.

Per sort, la quantitat d'animals utilitzats per aquesta finalitat s'ha reduït un 43% des del 2009, però tot i que la Unió Europea va prohibir el 2013 la prova amb animals en productes comercialitzats dins del territori comunitari, encara se segueixen utilitzant prop de 12 milions d'animals en productes que s'exporten a països on les seves lleis sí que permeten l'experimentació amb animals com ho és la Xina.

En Dani recorda que l'ús medicinal no és l'únic motiu pel qual es dedica dia rere dia a protegir la fauna africana de la caça furtiva. L'ornamentació, l'ús de mascotes exòtiques o la seva pell són els altres factors que fan que moltes espècies animals es redueixin anualment. Cada any la població d'elefants decreix un 10% —ara situada en un total de 400.000 a escala mundial— per capricis, ornamentació i decoració. Aquest negoci també amaga màfies que actuen per aconseguir mascotes exòtiques com lèmurs i prosimis (primats petits), o bé promocionen el turisme de caça. Els lleons es maten per fer-ne trofeus o

per la seva pell. En conseqüència, la seva població ha decaïgut un 93% i ara només queden prop de 26.000 exemplars a tot el món.

Gran part dels caçadors són d'origen espanyol. L'any 2017, Espanya va ser el segon país amb més caçadors furtius a l'Àfrica. Actualment, ocupa la quarta posició. Mentre uns creuen l'estret de Gibraltar per satisfer les seves aficions, d'altres converteixen la caça en un negoci fructífer per la indústria pelletera espanyola.

El 85% de les pells que es venen al mercat tèxtil provenen d'animals criats en captivitat en granges de pelleteria. La resta es capturen a través de trampes que suposen un perill no només per l'animal atrapat, sinó per la resta de biodiversitat del territori. Friends of Animals (FOA) calcula que per cada animal que es vol capturar, s'atrapa una desena de forma accidental. Aquestes trampes poden arribar a esquinçar la carn, tallar els tendons i destrossar els ossos dels animals capturats, fent que molts d'ells perdin la vida. Conseqüentment, el número total dels denominats animals escombraries ronda entre els 4 i 6 milions a l'any, és a dir, 14.000 al dia o 10 cada minut. Això ha provocat que al llarg dels anys el comerç de pells salvatges hagi minvat nombroses espècies fins al punt de portar a algunes d'elles a l'extinció.

Els animals de les granges de pelleteria corren una sort totalment diferent. Els visons i les xinxilles, principals espècies criades en aquestes instal·lacions, són tancats en petites gàbies metàl·liques fins als set mesos de vida, en el cas dels mascles, i els cinc anys en el cas de les femelles, que són forçades a criar any rere any. Allà, a causa de la frustració i l'estrès poden arribar a auto lesionar-se i practicar canibalisme.

Es maten entre els mesos de novembre i desembre. L'època anual on el fred de l'incipient hivern dona pas a treure de l'armari aquells guants de cuir, jerseis de llana i jaquetes empalfades que amb tan delit s'espera lluir pel carrer durant els mesos més gèlids de l'any. Per poder fabricar una d'aquestes peces d'abric, la FOA determina que es necessiten 16 coiots, 18 linxs, 60 visons, 45 opòssums, 20 llúdrigues, 42 guineus vermelles, 40 óssos rentadors, 50 martes, 8 foques, 50 rates o 15 castors. Com que el volum d'animals a sacrificat és molt elevat, els

grangers opten pels mètodes de matança més econòmics: el verí, l'asfixia, el gas o l'electrocució. Per tal que la pell no es vegi afectada durant el procés, en alguns casos s'escull la descàrrega elèctrica anal, una pràctica que fregeix l'animal des de l'interior cap a l'exterior a través de l'emissió de la corrent.

Els animals explotats en aquestes instal·lacions pateixen una violència extrema diària. José Luis Calviño, ex treballador d'una granja pelletera de Galícia, va declarar a Igualdad Animal que en atacs de ràbia els operaris arriben a arrancar els ulls dels visons així com aixafar-los, escorxar-los vius, asfixiar-los en bosses de plàstic i fins i tot, atropellar-los premeditadament amb els tractors.

A Espanya l'ús de gasos de combustió que provenen del tub d'escap d'aquests vehicles per asfixiar els animals és legal malgrat que aquest mètode no garanteix el sacrifici ràpid de l'animal. Els visons són animals semiaquàtics i això els permet aguantar la respiració, fet que els invoca convulsions musculars, col·lapses nerviosos i hemorràgies pulmonars abans de patir una parada cardíaca. És a dir, poden tardar fins a quinze minuts en perdre la consciència.

La Fundació per l'Assessorament i Acció en Defensa dels Animals (FAADA) calcula que cada any es maten al nostre país 300.000 visons. Una xifra que queda oculta darrere de la promoció que publicistes, models i personatges públics fan de la indumentària de moda que deriva de l'explotació animal. Es tracta d'un negoci que per molts és concebut com un bé de primera necessitat. Tanmateix som l'única espècie que a part de la seva pròpia pell duu la d'altres animals a sobre. I així com a la indústria alimentària, el qüestionament de l'ètica queda desinhibit per ofertes estel·lars en un mercat de consum tenaç.

Encara hi ha moltes persones que creuen que el cuir de les seves peces ve de les vaques que aparenten una certa felicitat en els anuncis, destinades a l'escorxador amb l'objectiu d'omplir de carn les safates de poliestirè dels supermercats. Raquel Passola, comerciant vegana a Barcelona, assegura que els talls del cos dels caps de bestiar a l'escorxador no serveixen per a la indústria pelletera. Aquest és el motiu de què milers d'animals siguin criats exclusivament per obtenir la seva pell. Un animal que no va destinat a l'alimentació encara té

pitjors expectatives de vida: com que no són per a consum humà, el maltractament i la falta d'atenció és encara major.

La barcelonina va crear el seu projecte de comerç de vestimenta vegana, Amapola Vegan Shop, ara fa deu anys. En un espai minimalista, pulcre i heterogeni al 129 de la Travessera de Gràcia la Raquel ven productes elaborats per fibres vegetals, teixits sintètics i materials reciclats que ofereix als clients acabats finals sense cap gota de sang.

Cada any es sacrifiquen més de 75 milions d'animals per la moda, entre ells, ovelles, aus i vaques. Espanya és el segon país proveïdor de pell d'origen boví per a la fabricació de cuir. Segons FAADA, la pell com a subproducte de la indústria alimentària, suposa un 90% del consum total, i del 10% restant, un 8% correspon a pells d'espècies criades en granges i el 2% a pells d'origen salvatge.

De les aus s'extreu el farcit per crear roba d'abric i complements de la llar. Per cada edredó de plomes es necessita el plomatge d'un mínim de 75 oques. Per aconseguir-lo, es duu a terme el desplomat, un mètode que estableix per legislació europea que s'ha de dur a terme post mortem o a través de la recol·lecció. No obstant això, en moltes ocasions l'acció es produeix quan l'animal encara és viu. Penjat cap per avall, a l'ànec o l'oca se li arranca les plomes selectives cada sis setmanes fins al moment del seu sacrifici, sempre i quan l'animal no mori abans pel trauma i les ferides que li pugui ocasionar la pràctica.

Les ovelles, per la seva banda, es veuen sotmeses al *mulesing*, una pràctica que consisteix a tallar sense cap analgèsic amb un ganivet la regió perianal de l'animal perquè les mosques, que normalment s'acumulen en els plecs d'altres regions del cos, puguin dipositar allà les seves larves i no perjudiquin la llana. Aquesta acumulació d'insectes i bacteris en el cos del remugant provoca que augmenti el risc de patir infeccions com la miasi. Després de l'esquilada, les ovelles nues tornen a la pastura, on poden patir greus cremades o congelació.

Finalment, el cuir és un dels materials que més substàncies químiques congrega per la seva elaboració. L'Organització de les Nacions Unides pel Desenvolupament Industrial (ONUDI) va resumir en el seu estudi *Pollutants in Tannery Effluents* (2000) que l'abocament dels efluent de l'adoberia a les aigües superficials i residuals provoca una greu contaminació que podria alterar en un futur l'equilibri ecològic de les corrents.

No podem desestimar doncs que la producció de la roba sigui una peça clau en l'engranatge de la concepció vegana. L'última dècada ha estat clau per al veganisme, però temps enrere el panorama era molt diferent a Espanya. La Raquel, com moltes altres persones, va començar a fer passos cap a una societat lliure d'explotació animal, però des d'un projecte personal. Poc temps després va entendre que volia dur aquesta convicció al sector professional i que, més enllà de l'alimentació, aquesta ètica s'havia d'estendre a la roba i accessoris amb productes alternatius i de qualitat sense sacrificar l'estètica. Cada cop que obre la persiana al matí, la Raquel se n'orgulleix del so que produeix alçar el petit imperi que va néixer com una necessitat per oferir un espai de comerç alternatiu que a principis dels 2000 encara no estava explotat. Així va començar l'aventura de la qual seria la primera botiga de moda vegana a Barcelona.

Ara el seu establiment és un més dels centenars de comerços que han crescut exponencialment. Sempre ha viscut el projecte com una forma d'activisme més, donant suport a associacions de defensa pels drets dels animals, a activistes i a petites marques veganes que començaven el seu camí. Així com en Dani s'enorgulleix de poder dedicar-se cada dia a protegir espècies en perill d'extinció a l'altra banda de l'oceà, la Raquel es delecta de poder transformar el mercat comercial cap a un model sostenible, just, reciclable i ètic.

Com ells dos, hi ha milers de persones que, per pròpia ètica innata o un cop fortuït de consciència moral, ja congreguen la idea que els animals són individus amb drets i interessos propis.

Cinc anys enrere la Fani no s'hauria pensat que acabaria salvaguardant la vida d'animals destinats a la indústria càrnia quan abans era ella l'encarregada d'especejar el bestiar, la Sílvia no hauria cregut que acabaria combinant els

estudis amb l'activisme i el nucli familiar d'en David i la Núria haurien trobat inconcebible que, un cop nasqués la seva primera filla, aquesta seria vegana des del seu primer alè.

Qualsevol persona, amb les seves capacitats i motivacions, pot trobar una manera de lluitar contra la creença de què una nació, una raça, un gènere o una espècie té el dret a dominar i explotar a una altra amb exoneració. Tot canvi comença, sempre, amb un qüestionament;

Encara creus que etiquetar una persona com a vegana només ve circumscrit pel contingut que hi ha dins del seu plat?

AGRAÏMENTS

La construcció d'aquest reportatge no hauria estat possible sense cadascuna de les persones que, en menor o major mesura han dedicat un apèndix del seu temps a compartir el seu coneixement i la seva labor amb mi.

A la Fani i l'equip d'Almas Veganas, per demostrar-me que hi ha una altra manera de concebre el món on la vida de cada ésser viu és igual d'important que la d'un mateix.

A la Sílvia Pujades, per ser l'esperit adolescent que sempre m'hauria agradat ser. Per la seva atenció, les seves reflexions i aquell "mai és massa tard per canviar" que ara porto gravat com una consigna a la ment.

A en Dani Serralta, per ser el primer que em va obrir la porta a un món que considerava secundari i amb qui, per obra del destí o la bona sort, ara tinc l'honor de tancar amb la seva història un projecte que busca trasbalsar el pensament de les persones de la mateixa manera que ell ho va fer amb el meu dos anys enrere.

A totes les professionals, santuaris i veganes que, a través d'una pantalla m'han sabut transmetre una vocació innata com és la de lluitar per la igualtat animal, la conservació del medi ambient i la cura de la salut personal.

Als meus amics i familiars que, tot i prendrem per boja, m'han ajudat amb el contrapès de les seves objeccions a entendre un punt de vista que feia molt temps que tenia oblidat: el de l'escèptic consumidor de carn.

I sobretot a la Gemma, per haver-se embarcat en aquesta aventura esbojarrada d'una aprenent de periodista i escriptora novell de voler exposar una idea que feia temps coïa en el seu interior i ara, després d'haver-la elaborat i condimentat, ja és llesta per la seva degustació. Un reportatge cuinat amb passió, molt d'amor i un toc vegà.

BIBLIOGRAFÍA

Bibliografía general (per entendre el concepte de periodisme literari):

- Alexiévich, S. (2015). *Voces de Chernóbil: crónica del futuro*. Moscú: Debolsillo.
- Capote, T. (2016). *A sangre fría* (Vol. 117). Barcelona: Anagrama.
- Chillón, A. (2014). *La palabra facticia: literatura, periodismo y comunicación* (Vol. 28). Universitat de València.
- Hersey, J. (2019). *Hiroshima*. Nova York: Vintage.
- Kapuscinski, R. (1998). *Ébano*. Barcelona: Anagrama.
- Wolfe, T., & Guarnier, J. L. (1988). *El nuevo periodismo*. Barcelona: Anagrama.

Bibliografía específica del tema tractat al reportatge:

Llibres i articles científics

- Baroni, L., Cenci, L., Tettamanti, M., & Berati, M. (2007). *Evaluating the environmental impact of various dietary patterns combined with different food production systems*. *European journal of clinical nutrition*, 61(2), 279.
- Biarge, M. M. (2018). *Mi familia vegana: consejos de tu pediatra para una alimentación saludable y equilibrada*. Roca Editorial.
- Bosnic, M., Buljan, J., & Daniels, R. P. (2000). *Pollutants in tannery effluents*. UNIDO, Vienna, Rev.
- Bruna, C. (2019). *Camino a un mundo vegano*. Montena.
- Campbell, T. C., & Campbell, T. M. (2012). *El estudio de China: el estudio más completo jamás realizado sobre nutrición*. Editorial Sirio.
- Clarys, P., Deriemaeker, P., Huybrechts, I., Hebbelinck, M., & Mullie, P. (2013). *Dietary pattern analysis: a comparison between matched vegetarian and omnivorous subjects*. *Nutrition journal*, 12(1), 82.
- Craig, W. J. (2009). *Health effects of vegan diets*. *The American journal of clinical nutrition*, 89(5), 1627S-1633S.

EFSA Panel on Animal Health and Welfare (AHAW), More, S., Bicout, D., Botner, A., Butterworth, A., Calistri, P & Gortazar Schmidt, C. (2017). *Animal welfare aspects in respect of the slaughter or killing of pregnant livestock animals (cattle, pigs, sheep, goats, horses)*. EFSA Journal, 15(5), e04782.

Francione, G. L., & Charlton, A. (2015). *Eat Like You Care: An Examination of the Morality of Eating Animal*. Exempla Press.

Francione, G. L. (1999). *El error de Bentham (y el de Singer)*. Teorema: Revista internacional de filosofía, 39-60.

García Morant, A. (2018). *Hábitos nutricionales y de vida en la población de veganos españoles* (Tesi doctoral).

<http://dspace.umh.es/bitstream/11000/4676/1/TD%20Garc%C3%ADa%20Morant%2c%20Alejandro.pdf>

Gatica Eguiguren, M. D. L. A., & Rojas, H. (2018). *Gestión sanitaria y resistencia a los antimicrobianos en animales de producción*. Revista Peruana de Medicina Experimental y Salud Pública, 35, 118-125.

Joy, M., & Fernández, M. A. (2013). *Por qué amamos a los perros, nos comemos a los cerdos y nos vestimos con las vacas: una introducción al carnismo*. Madrid: Plaza y Valdés.

Kunst, J. R., & Hohle, S. M. (2016). *Meat eaters by dissociation: How we present, prepare and talk about meat increases willingness to eat meat by reducing empathy and disgust*. Appetite, 105, 758-774.

Leitzmann, C. (2014). *Vegetarian nutrition: past, present, future*. The American journal of clinical nutrition, 100(suppl_1), 496S-502S.

Llano Rodríguez, N. M. (2018). *La modernización del estatuto del animal en la legislación civil española*. In Derecho Animal. Forum of Animal Law Studies (Vol. 9, No. 3, pp. 56-71).

Lynch, H., Johnston, C., & Wharton, C. (2018). *Plant-based diets: Considerations for environmental impact, protein quality, and exercise performance*. Nutrients, 10(12), 1841.

Marina, M. C. T. (2013). *El dilema del omnívoro: criterios recientes*. Madrid: Debate.

Marlow, H. J., Hayes, W. K., Soret, S., Carter, R. L., Schwab, E. R., & Sabate, J. (2009). *Diet and the environment: does what you eat matter?*. The American journal of clinical nutrition, 89(5), 1699S-1703S.

Martínez, L. (2018). *Vegetarianos concienciados*. Barcelona: Paidós.

McMichael, A. J., Powles, J. W., Butler, C. D., & Uauy, R. (2007). *Food, livestock production, energy, climate change, and health*. The lancet, 370 (9594), 1253-1263.

Melanson, K. J. (2008). *Nutrition review: lifestyle approaches to promoting healthy eating for children*. American journal of lifestyle medicine, 2(1), 26-29.

Moran Barwick, E. (2014). *Respuestas veganas a preguntas y objeciones comunes*. Bite Size Vegan.

Navarro, A., & Andreatta, M. M. (2019). *Sistema alimentario carnista y crisis climática*. Question, 1(64).

Nibert, D.A. (2013). *Animal oppression & human violence: Domesecration, capitalism, and global conflict*. New York, NY: Colombia University Press.

O'Connell, J. M., Dibley, M. J., Sierra, J., Wallace, B., Marks, J. S., & Yip, R. (1989). *Growth of vegetarian children: the Farm Study*. Pediatrics, 84(3), 475-481.

Pedrals Barrios, E. (2011). *Mètodes d'atordiment a escorxadors*. Dipòsit digital de documents de la UAB.

https://ddd.uab.cat/pub/trerecpro/2011/80068/metodes_d_atordiment_a_escorxador.pdf

Pereira, M. G. (2019). *Maltrato animal, sufrimiento humano: El trabajador de un matadero lo cuenta todo*. Barcelona: Ediciones Península.

Phillips, C.J.C. (1993). *Cattle behaviour*. Farming Press Books, Ipswich, England.

Poore, J., & Nemecek, T. (2018). *Reducing food's environmental impacts through producers and consumers*. Science, 360(6392), 987-992.

Regan, T., & MARC, T. (2006). *Jaulas vacías: el desafío de los derechos de los animales*. Altarriba.

Ricard, M. (2017). *En defensa de los animales*. Barcelona: Editorial Kairós.

Roman, D. (2008). *Niños veganos: felices y sanos*. Vegan Future. <https://veganfuture.files.wordpress.com/2012/12/ninosveg.pdf>

Ruffini, J. (2013). *Veganos al frente*. https://docs.google.com/file/d/0B0UI_co4uve8d1ZpRFZ2cWtsYkE/edit

Scott R, M., Slovic, P., Mayorga, M. (2016). *Reader reaction to news of mass suffering: Assessing the influence of story form and emotional response*. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1464884916663597>

Seguí i Parpal, A. (2005). *La Necesidad de extensión agraria en vacuno lechero* (Doctoral dissertation, Universitat de Lleida).

Seguí Parpal, A. (2009). *L'explotació de vaques de llet: factors de producció i bases de la comunicació per a la comunicació*. Remugants. http://www.remugants.cat/2/upload/l libre_vagues_udl_dar_segua_.pdf

Singer, P. (2018). *Liberación animal: el clásico definitivo del movimiento animalista*. Barcelona: Taurus.

Torres, B. (2014). *Por encima de su cadáver. La economía política de los derechos animales*. Madrid, España: Ochodoscuatro ediciones.

Torres, C., & Zarazaga, M. (2002). *Antibióticos como promotores del crecimiento en animales: ¿Vamos por el buen camino?*. Gaceta Sanitaria, 16(2), 109-112.

Vázquez, R., & Valencia, Á. (2016). *La creciente importancia de los debates antiespecistas en la teoría política contemporánea: del bienestarismo al abolicionismo*. Revista Española de Ciencia Política, (42), 147-164.

Vega Fernández, S. (2019). *Animales criados para el consumo humano y el testado de la industria cosmética: un paso más allá en la consolidación del derecho animal*.

(Treball de fi de Grau).

<https://repositorio.comillas.edu/xmlui/bitstream/handle/11531/29653/TFG%20-%20Vega%20Fernandez%20Sandra.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Young, R., Andreu, C., Sánchez, M., & Bennett, A. (2018). *La vida secreta de las vacas*. Barcelona: Seix Barral.

Webgrafia

Chavarrías, M. (2007). *Hormonas en carne*. Consumer. <https://www.consumer.es/seguridad-alimentaria/hormonas-en-carne.html>

Dayle, H. (2019). *Alimentación de bebés y niños pequeños vegetarianos y veganos*. Eatright. <https://www.eatright.org/food/nutrition/vegetarian-and-special-diets/feeding-vegetarian-and-vegan-infants-and-toddlers>

Diario veterinario. (2020). *Ensayos en cerdos para testar una vacuna contra el coronavirus COVID-19*. Diario Veterinario. <https://www.diarioveterinario.com/t/1931008/ensayos-cerdos-testar-vacuna-contra-coronavirus-covid-19>

Domínguez, N. (2017). *España atiborra al ganado con antibióticos*. El País. https://elpais.com/elpais/2017/10/18/ciencia/1508326090_483987.html

Ecoembes. (2019). *España es 'tristemente' líder europeo en el uso y abuso de antibióticos en animales de granja sanos*. Econoticias.

<https://www.ecoticias.com/sostenibilidad/197530/espana-lider-uso-antibioticos-animales-granja-sanos>

Esselstyn Jr, C. (2013). *Abolishing Heart Disease*. Center for Nutrition Studies. Nutrition Studies. <https://nutritionstudies.org/abolishing-heart-disease/>

FAADA. (2014). *Vestimenta - Pielés*. FAADA. <http://faada.org/comercio-vestimenta-pieles>.

FAO. (s.d). *Transporte de animales y sacrificio*. FAO. <http://www.fao.org/tempref/docrep/fao/010/y5454s/y5454s05.pdf>

Greenpeace. (2018). *La insostenible huella de la carne en España*. Greenpeace. <https://es.greenpeace.org/es/wp-content/uploads/sites/3/2018/03/INFORME-CARNEv5.pdf>

Hernando, S. (2019). *La era del veganismo*. El País. https://elpais.com/elpais/2019/01/29/eps/1548772174_224933.html

Humane Slaughter Association (s.d). *Efectos psicológicos del aturdimiento por percusión*. HSA. <https://www.hsa.org.uk/aturdimiento-de-percusin/efectos-psicologicos-del-aturdimiento-por-percusin>

Lantern. (2019). *The Green Revolution*. Lantern. <http://www.lantern.es/papers/the-green-revolution-2019>

Mayo Clinic. (2018). *Resistencia a los antibióticos: Entender la conexión con el uso de antibióticos en animales criados para la industria de la alimentación*. Mayoclinic. <https://www.mayoclinic.org/es-es/diseases-conditions/infectious-diseases/in-depth/antibiotic-resistance/art-20135516>

Mediavilla, D. (2019). *El uso de animales para hacer cosméticos y otros mitos que se quieren combatir con transparencia*. El País. https://elpais.com/elpais/2019/09/17/ciencia/1568723958_231983.html

Millares,F ,R. (2018). *La AEP cobró más de dos millones de euros en cinco años por prestar su logotipo a productos infantiles*. El Salto. <https://www.elsaltodiario.com/alimentacion/la-aep-cobro-mas-de-2-millones-de-euros-en-5-anos-por-prestar-su-logotipo-a-productos-infantiles>

Moran, E. (2014). *Vegan Answers to Common Questions and Objections*. Bite Size Vegan. <http://www.bitesizevegan.org/vegan-health/vegan-answers-to-common-questions-and-objections/>

Plaza Torres, J. (2019). *El Jainismo, la religión vegana que cree que cortar plantas es asesinato*. Los Replicantes. <https://www.losreplicantes.com/articulos/jainismo-religion-vegana-cortar-plantas-asesinato/>

Reason Why. (2019). *Así es el consumidor veggie en España 2019*. Reason Why. <https://www.reasonwhy.es/actualidad/consumidor-veggie-espana-2019-estudio-green-revolution>

Robaina, E. (2018). *Los 'lobbies' de la industria alimentaria*. La Marea. <https://www.lamarea.com/2018/12/28/los-lobbies-de-la-industria-alimentaria/>

Sánchez, A. (2013). *Patrocinadores en Nutrición: un ejercicio de coherencia*. Mi dieta cojea. <https://www.midietacojea.com/2013/09/15/patrocinadores-en-nutricion-un-ejercicio-de-coherencia/>

Sánchez Murillo, L. (2017). *Los santuarios de animales: características y aspectos legales*. Abogacía española. <https://www.abogacia.es/publicaciones/blogs/blog-de-derecho-de-los-animales/los-santuarios-de-animales-caracteristicas-y-aspectos-legales/>

Torrenteabas, J. (2020). *La entidad que homologa los menús de Ayuso recibe dinero de Coca Cola, McDonald's y Telepizza*. Público. <https://www.publico.es/politica/entidad-homologa-menus-ayuso-recibe-dinero-coca-cola-mcdonald-s-telepizza.html>

Veterindustria. (2008). *Uso responsable de antibióticos*. Veterindustria. http://www.veterindustria.com/key/documentos/uso-responsable-de-antibioticos_101_1_ap.html

Warrick, J. (2001). *They die piece by piece*. Washington Post, 10.

Documentals i vídeos

Andersen, K., & Kuhn, K. (2014). *Cowspiracy: The sustainability secret*. [Vídeo]. AUM Films NS First Spark Media.

Aprendemos Juntos. (2019, Gener 9). *Lecciones de vida de un espíritu indomable*. Jane Goodall, *primatóloga* [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=HnGKvC4iDG0>

Ayuda a los animales ya. (2019, Desembre 6). *Empatía* [Vídeo]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=C8_MAPS8IHA

Earthling Ed. (2017, Agost 1). *Land of Hope and Glory* [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=dvtVkNofcg8>

Earthling Ed. (2018). *You will never look at your life in the same way again* [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Z3u7hXpOm58&t=1720s>

Fani Vegana. (2018, Novembre 24). *Creando un nuevo santuario animal*. [Vídeo]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=QvADLTx_SqE&t=537s

Fulkerson, L., Aucoin, J., Barnard, N. D., & Baur, G. (2011). *Forks over knives*. [Vídeo]. United States: Monica Beach Media.

Gary Yourofsky. (2015, Febrer 6). The most important speech you'll ever hear [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=U5hGQDLprA8>

James and Clary. (2016, Abril 5). *This speech is your wake up call* [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=KHOcox2lvQo>

Mercy for Animals. (2014, Setembre 22). *Farm to fridge - The Truth Behind Meat Production* [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=DTOLcj6PVkl>

Plant Based News. (2019). *Vegan 2019* [Vídeo]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=2AYOViszK_A&t=1664s

Por un planeta mejor. (2018, Febrer 23). *What the health* [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=4FV3ielwsrM>

Salvados. (2018). *Stranger Pigs. El Salvados mas bestia*. [Vídeo]. Daily Motion. <https://www.dailymotion.com/video/x6eispw>

Tras los muros. (2018, Desembre 21). *Dentro del matadero: investigación en mataderos del Estado español* [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=LnIPKK8Jv-A>

Visualanimal. (2020, Abril 17). *Containers, cuando la vida no vale nada* [Vídeo]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=0dBH_yB5TFk

Legislació i estadístiques

Ajuntament de Barcelona. (2003). *Ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals*. Depana.

<https://depana.org/wp-content/uploads/2017/05/ordenan%C3%A7a-municipal.pdf>

Decret 253/2008, del 16 de desembre, pel que es regulen els cursos de formació de benestar animal, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5282 § 92892 (2008).

Gobierno de España. (2018). *Sacrificio de ganado 2018*. Mapa Gob. <https://www.mapa.gob.es/es/estadistica/temas/estadisticas-agrarias/ganaderia/encuestas-sacrificio-ganado/>

IDESCAT. (2018). *Cabezas de ganado bovino. Provincias*. IDESCAT. <https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=450&lang=es>

INE. (2017). *Cuentas medioambientales. Cuentas de emisiones a la atmósfera*. INE. https://www.ine.es/prensa/cma_2015_ea.pdf

Llei 22/2003, del 4 de juliol, de protecció dels animals, DOGC, 3926 (2003).

Lei 3/2017, del 15 de febrero, del libro sexto del Código civil de Cataluña, relativo a las obligaciones y los contratos, y de modificación de los libros primero, segundo, tercero, cuarto y quinto, DOGC, 7314 (2017).

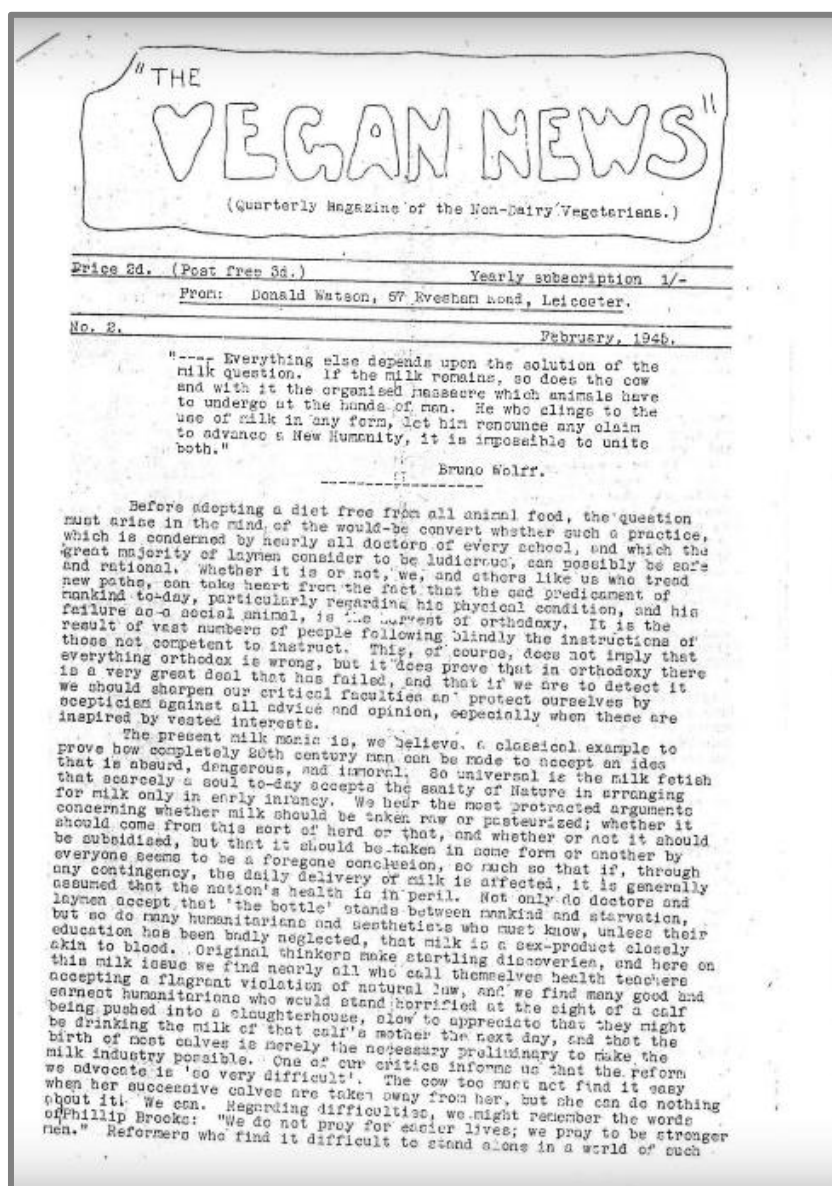
Real Decreto 54/1995, de 20 de enero, sobre protección de los animales en el momento de su sacrificio o matanza, BOE, 3942 (1995).

Reglamento n-1099/2009 del consejo, del 24 de septiembre de 2009, relativo a la protección de los animales en el momento de la matanza, BOE, 82167 (2009).

ANNEXOS

ANNEX I: SEGON EXEMPLAR DEL BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ VEGANA 'THE VEGAN NEWS'

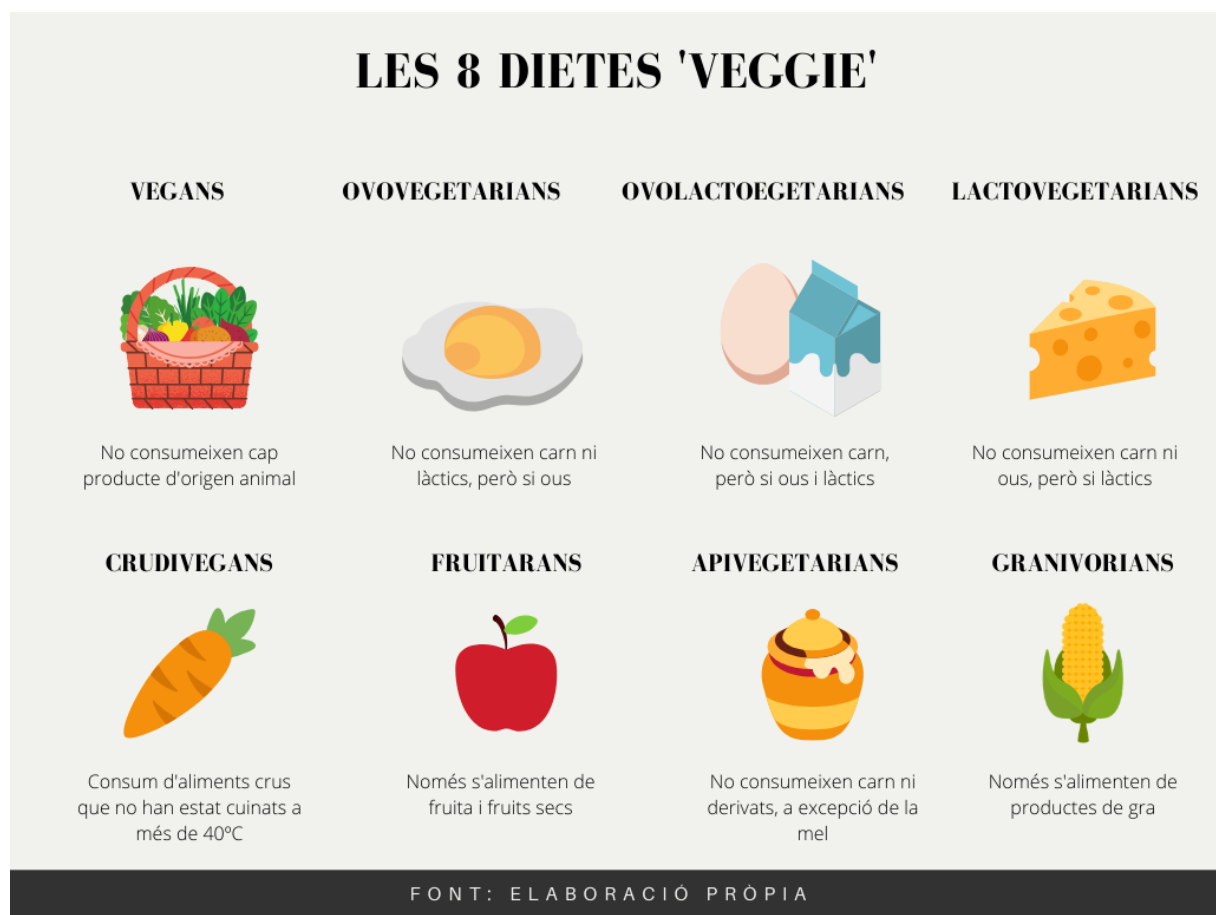
Exemplar del segon número del butlletí informatiu *The Vegan News* de la Vegan Society, la primera institució que va plantejar el veganisme com un estil de vida alternatiu lliure de maltractament animal i respectuós amb el medi ambient.

Font: The Vegan Society

ANNEX II: INFOGRAFIA REPRESENTATIVA DE LES 8 VARIETATS DIETÈTIQUES 'VEGGIE'

La següent representació no inclou tres varietats alternatives que si contempen el consum de carn com són els flexitarians (consum esporàdic de carn), els pescetarians (consum habitual de peix) i els avivegetarians (consum habitual de carn d'aus).

ANNEX III: REPRESENTACIÓ DE L'IMPACTE MEDIAMBIENTAL QUE GENERA EL SECTOR RAMADER

Les dades per a l'elaboració d'aquesta infografia han estat extretes d'investigacions mencionades en el cos del reportatge així com bases estadístiques i documentals com *Cowspiracy*.

ANNEX IV: ENLLAÇ QR DEL REPORTATGE '7025; QUAN LA VIDA ESDEVÉ UN PRODUCTE'

Codi QR que deriva a la primera part d'aquest reportatge web interactiu anomenat *7025; quan la vida esdevé un producte* el qual es focalitza en les primeres parts dels capítols de l'anterior reportatge escrit que tracten la vida del vedell 7025.

També es pot trobar en la següent URL:

<https://readymag.com/u1834757133/quanlavidaesdeveunproducte/>

